

VLK 2023
Veleslavínské literární klání

**Veleslavínské
Literární
Klání**

**FAKULTA PEDAGOGICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI**

Tři čtvrtě století
vysokoškolského
vzdělávání učitelů v Plzni

VLK 2023
Veleslavínské literární klání

I

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI

Veleslavínské
Literární
Klání

Tři čtvrtě století
vysokoškolského
vzdělávání učitelů v Plzni

VLK 2023 Veleslavínské literární klání I

Sborník vítězných prací z literární soutěže

Sborník obsahuje práce těchto autorů (v abecedním pořadí):
Martina Babůrková, Miloslava Čížková, Emma Doicsarová,
Jindřiška Egertová, Eliška Háčková, Tereza Havlová, Adéla Járová,
Vladimíra Jiříčková, Jana Karhanová, Veronika Krausová, Anna
Krumlová, Vojtěch Kříž, František Lejsek, Anežka Lucáková,
Anežka Michalová, Nikol Nová, Adéla Nováková, Jan Nepomuk
Novotný, Petr Pánek, Miroslav Panoš, Martin Plechatý, Dorota
Plevková, Anežka Pokorná, Sabina Rybáčková, Ondřej Ryška,
Barbora Šedivcová, Štěpán Špád, Anna Šulcová, Marie Vagnerová,
Alžběta Žitková

Předmluva: doc. PaedDr. Ladislava Lederbuchová, CSc.

Editorka: Růžena Písková

Ilustrace a grafický návrh obálky: Eliška Svobodová

Typografická úprava: Jakub Pokorný

Vydala:

Západočeská univerzita v Plzni, Univerzitní 2732/8, 301 00 Plzeň

První vydání, 140 stran

Plzeň 2024

ISBN 978-80-261-1214-3

ISBN 978-80-261-1213-6 (brožovaná vazba)

© Západočeská univerzita v Plzni, 2024

Obsah

Předmluva	1
------------------------	---

I. kategorie: próza

6.–7. ročník ZŠ a prima–sekunda VG

Dvouskvrnná žirafa Ema	10
Lidožravá ústřice	12
Lemur Ar'riyād – Útěk z plzeňský zoo na koloběžce	14

II. kategorie: próza

8.–9. ročník ZŠ a tercie–kvarta VG

Nečekané události	18
Show	23
Deník	28
Sklenička	31

III. kategorie: poezie

1.–2. ročník SŠ a kvinta–sexta VG

Maruško	34
Mému jedinému příteli	35
Srpek měsíce	36
Tanec v bahně	38

III. kategorie: próza

1.–2. ročník SŠ a kvinta–sexta VG

Jak vyhrát literární soutěž, aneb jak na dokonale humorný text ..	41
Tichošlap	45
Zloděj štěstí	49

IV. kategorie: poezie

3.–4. ročník SŠ a septima–oktáva VG

Vteřinový útržek věčnosti	54
Zlomky kapek deště	56
Maska	62

IV. kategorie: próza

3.–4. ročník SŠ a septima–oktáva VG

Sny o zimních svátcích	66
Křišťál	69
Egyptský gladiátor	74

V. kategorie: poezie

Studenti a studentky ZČU

Velrybí srdce	81
Stojaté vody	82
Irem	83
ChadGPT	84
Co bych Ti nikdy neřekla	86

V. kategorie: próza

Studenti a studentky ZČU

Honem	90
Antediluvium – kapitola XVI	99
Přirozenost	114

VI. kategorie: poezie a próza

Učitelé ZŠ a SŠ

Jmenuju se Jób	119
Panenky	120
Odpor	121
UČITELI, pamatuj na dny odpočinku, neb víkend ti má být svatý!	124

Členové odborné poroty a ilustrátorka publikace	134
--	------------

Statistika literární soutěže VLK 2023	138
--	------------

První ročník autorské literární soutěže

V roce 2023 oslavila Fakulta pedagogická Západočeské univerzity v Plzni sedmdesát pět let svého působení v přípravě vysokoškolsky vzdělaných učitelů. Od roku 1948 během času měnila název (Pedagogická fakulta, Pedagogický institut, Samostatná pedagogická fakulta, Fakulta pedagogická ZČU), rozrůstala se co do počtu odborných kateder, ale katedra českého jazyka a literatury patřila spolu s pedagogikou vždy k odborným pracovištím tvořícím základ učitelského vzdělávání během celého trvání školy. Samozřejmě, že výuku i na této katedře ovlivňoval společenský vývoj a změny v koncepci vzdělávání, a to i na nižších stupních škol, pro něž fakulta připravovala své absolventy. A protože se ve výchově a vzdělání mladé generace čím dál víc klade důraz na rozvoj tvořivých schopností dětí a mládeže, rozhodli se pracovníci současné katedry českého jazyka a literatury přispět do scénáře oslav jubilea své fakulty velmi neobvyklým a tvořivým způsobem – vypsáním autorské literární soutěže: nejen pro studenty denního studia FPE ZČU, ale též pro žáky a učitele základních a středních škol Plzeňského kraje, které s fakultou spolupracují.

Iniciátorka soutěže dr. Růžena Písková, autorka próz fantasy literatury, úspěšná v řadě soutěží v tomto žánru (držitelka Ceny Karla Čapka za rok 2020), zkušená literátka a schopná organizátorka, akcí funkčně spojila s už probíhajícím projektem Plzeňská fakultní škola (fakulta spolupracovala v době vyhlášení soutěže s jednadvaceti základními a středními školami v roli tzv. fakultních škol a s dalšími pětatřiceti školami v roli tzv. spolupracujících škol). Vypracovala koncept chystané soutěže – podmínky a pravidla soutěže i hodnocení textů jako akce, již se katedra aktivně zapojila do jubilejních oslav fakulty, získala pro pořádání soutěže souhlas vedoucí katedry dr. Jany Vaňkové a pak i finanční podporu vedení fakulty a stala se i hlavním garantem průběhu akce, včetně finále – zajistila vydání tohoto sborníku vítězných prací.

Proč Veleslavínské literární klání?

Soutěž byla vyhlášena 28. března 2023, příznačně ve sváteční Den učitelů, na paměť narození Učitele národů Jana Amose Komenského, a příznačně i nazvána: Veleslavínské literární klání. Katedra českého jazyka a literatury sídlí v Plzni ve Veleslavínově ulici. Nejde však jen o prostý odkaz k místu organizátora soutěže – jde o soutěž literární, a tak se aktualizují další významy: Daniel Adam z Veleslavína, po němž je ulice pojmenována, byl renesanční učenec, tiskař a vydavatel 16. století, byl i tvůrcem slovníků a literátem, jehož vytríbená čeština byla ještě ve století 19. pokládána za žádoucí normu písemných projevů. V literární soutěži jde přece též o jazyk – účastníci měli ukázat, jak dobře zvládají svou mateřštinu ve stylizaci literárního tvaru. A klání? Slovo zastaralé, označující středověké rytířské soupeření, které mělo pevná pravidla a ve znaku čest je dodržovat. Nešlo o zákeřnou rvačku, ale o čestný souboj, v němž vítězí ten lepší. A to opět vyjadřuje obsah a smysl soutěže.

Na tvorbu textu měli přihlášení necelých osm měsíců: práce byly přijímány do 17. listopadu 2023. I den uzávěrky soutěže, stejně jako den jejího vyhlášení, byl dnem svátečním – Mezinárodní den studentstva a Den boje za svobodu a demokracii. Obě data vymezující tvůrčí aktivitu zúčastněných jsou symbolická a obě se vztahují k procesu vzdělávání a studentům, a aktuálně i k dané literární soutěži vypsané pro žáky, studenty a učitele: Komenského koncepcí vzdělání je vlastní tvořivost, již má soutěž provokovat, a pravidlům soutěže je vlastní demokratický princip – byla nabídnuta všem studujícím, bez ohledu na jejich prospěch z češtiny, bez omezení zadaným tématem či žánrem textu, účastníci si mohli svobodně zvolit jakékoliv téma, žánr i žánrovou formu – poezii, nebo prózu.

Pravidla soutěže a její účastníci

Výzva k účasti ve Veleslavínském literárním klání (VLK) byla zaslána všem fakultním a spolupracujícím základním a středním školám (s nabídkou autorské účasti i pro učitele těchto škol), dále všem studentům denního studia FPE ZČU, tedy nejen studentům katedry českého jazyka a literatury. Vedle FPE ZČU se přihlásilo dalších dvanáct škol: Církevní gymnázium Plzeň, Gymnázium Blovice,

Gymnázium Františka Křižíka Plzeň, Gymnázium Jaroslava Vrchlického Klatovy, Gymnázium Ludka Pika, Obchodní akademie Plzeň, Střední průmyslová škola dopravní Plzeň, Střední průmyslová škola stavební Plzeň, Základní škola v Domažlicích, Základní škola v Klatovech, Základní škola Masarykova Zruč-Senec, Základní škola a Mateřská škola Chotikov. Žáky přihlašoval jejich učitel, buď do kategorie poezie (požadovány 1–3 básně od jednoho autora), nebo próza (požadován 1 text v rozsahu do 10 000, nebo 20 000 znaků včetně mezer podle věku přihlášeného). Texty byly přijímány v elektronické podobě.

Všechny soutěžní práce měly být původní, dosud neposuzované a nepublikované. Celkem se přihlásilo 60 autorů (z toho jen 3 učitelé) s celkem 85 pracemi (36 textů prozaických, 49 básnických). Soutěžní příspěvky hodnotila šestičlenná odborná porota, kterou tvořili literární historikové a teoretikové, členové katedry českého jazyka a literatury. Každý soutěžní text byl hodnocen ve škále stanovených kritérií (mezi nimiž záměrně chybělo kritérium pravopisné správnosti) každým porotcem zvlášť, tzn. že text obdržel šest posudků vyjádřených bodovým hodnocením. Vzhledem k takovému systému práce nebylo nutné zachovat anonymnost autorů. Vyhodnocení soutěže proběhlo do 30. dubna 2024. Úspěšné práce umístěné na prvním až třetím místě v každé kategorii jsou publikovány v tomto sborníku.

Ve vztahu k úrovni uměleckého zpracování textu byl na rozdíl od pravopisu porotci respektován věk autora. Podle věku, resp. ročníku školní docházky byli soutěžící rozděleni do šesti výkonnostních kategorií:

- I. – 6. a 7. ročník základní školy (ZŠ), prima a sekunda víceletého gymnázia (VG)
- II. – 8. a 9. ročník ZŠ, tercie a kvarta VG
- III. – 1. a 2. ročník střední školy (SŠ), kvinta a sexta VG
- IV. – 3. a 4. ročník SŠ, septima a oktáva VG
- V. – studenti denního studia FPE ZČU
- VI. – učitelé ZŠ a SŠ

Porotci sledovali schopnost autora esteticky působivě zpracovat zvolený námět, tématem vyjádřit sdělně a originálně autorský postoj i schopnost významově korespondovat s literárním kontextem. V tvorbě básnické hodnotili např. i volbu a účinnost obrazných

vyjádření, práci s rýmem a rytmem verše, v tvorbě prozaické např. významový vztah s existujícími žánry nebo tematikou. Ke své roli porotci přistoupili bez jakýchkoliv sjednocených preferencí určité tematiky, poetiky či žánru. Nejvýše byla ceněna literární neodvozenost ve volbě látky a umělecká originalita zpracování tématu (estetická účinnost jazyka a kompozice obrazu).

Výsledky

V každé kategorii porotci vybrali tři nejlepší texty (pro 1.–3. místo, výjimečně dva texty rovnocenně obsadily 1. místo). Celkem takto ocenili 29 textů – 11 básnických (I. kategorie nebyla básnickými texty obelána a ve II. kategorii básnické texty nízkou kvalitou neuspěly), 18 prozaických. Ukázalo se, že soutěž byla víc atraktivní pro dívky / ženy než pro chlapce / muže, mezi přihlášenými dívky / ženy převažovaly, a to se promítlo i do jejich celkové úspěšnosti: 1.–3. místo ve všech kategoriích obsadilo 21 autorek a jen 8 autorů.

Poezie

V básnické tvorbě převažovala intimní lyrika, zobrazující citové rozpoložení mluvčích – touhu po sblížení, po láskyplné odezvě citové vazby, smutek z nenaplněné lásky, zklamání někdy masochisticky bolestinsky vyjadřované, výjimečně ústící až do skepse, do depresivního a sebevražedného pocitu. Jen jediný text v makarónské kompozici (čeština a angličtina) pozoruhodně vyčníval komickým uchopením tématu vztahu generací. Řada textů postojí autorských subjektů překračovala ryze osobní citovou oblast a v sociálním přesahu se kriticky stavěla ke světu přetvářky – autoři vyjadřovali poznání neupřímných vztahů mezi lidmi a obavu o identitu osobnosti ve světě uniformity, nelásky a vzájemného nepochopení. Existenciální lyrika v tomto smyslu byla častější v textech vyšších věkových kategorií soutěžících. Po formální stránce byly v menšině básně s pevnou strofickou výstavbou a snahou o pravidelné metrum rýmovaného verše (některé ukazují na nekritické přijímání konvenční básnické poetiky). Převažoval volný nerýmovaný verš (užitý však často bez znalosti jeho funkčních významových možností). Po jazykové

a kompoziční stránce byla ke škodě estetické účinnosti básně zbytečná mnohomluvnost a překvapivě i přímost slovního vyjádření, dokládající absenci obrazné představivosti a myšlení autora (jen výjimečně starší básníci byli schopni obrazně uchopit už své téma).

Porotci kladně ocenili autentičnost postojů autorů v jejich básnických pokusech vyjádřit a poeticky představit svůj vztah k nelehkým životním situacím – v komunikaci s druhými lidmi, se současnou společenskou atmosférou, ale i v sebereflexi s vlastním subjektivním vnímáním sebe sama. Předložené básně svědčí o bohatém citovém životě mladých lidí a intelektu schopném adekvátně reagovat na rozpory současného světa. Básně vyjadřují zklamání a bolest z nenaplněných ideálů lásky – milostných, ale i obecně humánních, vyjadřují obavu o upřímnost citů a chování člověka ve světě narušených mezilidských vztahů.

Próza

Epické texty byly tematicky i žánrově pestřejší. Převažovaly náměty ze současného života, ale relativně často byly prostřednictvím fantastických motivů posunuty do roviny nadreálného uchopení látky – soutěžní práce jsou svědectvím o záměru autora ozvláštnit zkušenost s banálními životními situacemi. Tomuto postoji sloužily obrazy fantastického cizokrajného prostředí, alegorie ve zvířecí tematice, motivy vyjadřující záhadu a tajemno. Inspiraci literární a filmovou tvorbou soutěžící většinou překročili schopností vlastního uchopení látky a tematizovali ji po svém – ať šlo o komickou parafrázi známých témat pohádky, zvířecí tematiku, téma záhadného vraždicího deníku. Tolerance k jinakosti, obrana humánnosti v mezilidských vztazích a odsudek násilí byly přítomny jak ve fantasy tematice, tak v historických tématech minulosti dávné i zcela nedávné (snaha o aktualizaci historických témat někdy tezovitě snižovala estetickou úroveň textu). V obrazech mediálního tlaku a agresivní komunikace na sociálních sítích autoři odmítli módní konformismus a snobismus, depresivní vyznění této tematiky je obžalobou klesající mravnosti současného společenského života, je varováním před prospěchářskou přízpusobivostí hlásané moci a překračováním křehké hranice liberální demokracie. Absurdní komično v tematice prací starších autorů obsahuje výrazný sociálně kritický pohled na současné společenské dění.

Žánrově vzato byla nejfrekventovanější povídka – fantasy povídka (i historická fantasy) s dobrodružnými aspekty, detektivní a hororová, historická, apokryfní, dle tematiky vzato současná (i tzv. školní). Pozornost přitáhla travestie pohádky a báseň v próze. V některých povídkách je v realisticky ztvárněných dialozích postav vidět respekt autora k psychologickému zázemí promluv, ale tento způsob imaginativního mimetického vyprávění v textech starších autorů ustoupil úvahovým pasážím vypravěče, aspirujícím na esejistiku. Ve většině povídek je narátorem vypravěč personální – postava hrdiny (dítě / mladý člověk) ich-formou hodnotí své životní situace. Tento způsob narace autoři stylizovali přesvědčivěji než er-formu vyprávění z pozice vševědoucího vypravěče.

V prozaických pracích porota kladně oceňovala jak kritický postoj autorů k životní problematice, a především úroveň jeho tematizace, tak způsob narace – schopnost autora literárně ovládnout děj příběhu a obraz prostředí v kompozici integrované vypravěčským gestem. Hodnocené práce ukázaly, že dnešním adolescentům a mladým dospělým není lhostejné, v jakých společenských poměrech a kontextech žijí a že jsou schopni originálně prezentovat své individuální postoje v epické stylizaci příběhů se smyslem pro etické hodnoty života, pro nadsázku a vzácně i sebeironii.

Shrnutí a perspektivy

Cílem soutěže VLK bylo podpořit učitele a žáky v tvůrčí práci – podpořit individuální jazykovou stylizaci textu jako volné vyjádření autorů, bez ohledu na učivo o slohových útvarech a postupech, přestože jejich úlohu právě ve svobodném tvořivém aktu nelze podcenit. V rozdílné úrovni předložených prací bylo znát, kdo dobře ovládá jazyk ve stylizaci zvoleného útvaru – jak na základě školního poučení, tak díky větší čtenářské zkušenosti s uměleckou literaturou, a komu ve snaze vyjádřit se prostřednictvím vlastní literární stylizace brání základní neznalost, nepoučenost a nezkušenost v komunikaci s krásnou literaturou.

Cílem tedy bylo ukázat učitelům češtinářům (nejen vypsáním učitelské kategorie soutěže, neboť do ní se mohli přihlásit učitelé bez ohledu na svou odbornou specializaci), že volná autorská tvorba žáků umožňuje rozvinout jejich spontánní potřebu jazykové

komunikace jak ve vztahu k cílenému literárnímu tvaru, tak ve zpětné vazbě k jazyku jako nástroji reflexe světa i sebereflexe autora. Dále přesvědčit učitele, aby začali vnímat volnou žákovskou tvorbu jako účinný nástroj svého pedagogického působení, který může touto společnou aktivitou zdůvěrnit vztah mezi učitelem a žákem a širokým rejstříkem výchovného a vzdělávacího efektu vést žáka k hlubšímu poznání výrazových prostředků mateřštiny, literatury i sebe samého. A v neposlední řadě ukázat sebevyjádření volnou literární tvorbou jako činnost naprosto svobodnou, svázanou jen respektem k literární konvenci, již je však možné (a potřebné) originálně překračovat.

Důležitým cílem soutěže bylo také rozšířit spolupráci s fakultními a spolupracujícími školami o další společnou aktivitu a zatraktivnit tak spolupráci FPE ZČU, nejen katedry českého jazyka a literatury, s těmito školami i pro další organizace, které uvažují o zapojení do projektu Plzeňská fakultní škola.

První ročník soutěže VLK skončil, uzavírá se publikací nejlepších prací v tomto sborníku. Věříme, že soutěžícím přinesl ušlechtilou zábavu i poučení. Organizátorům dal cennou zkušenost a řadu podnětů, které mohou realizovat v další práci – věří, že první ročník soutěže je prvním v budoucí řadě dalších ročníků literárního klání, že VLK bude pokračovat, bude-li pokračovat navázaná spolupráce mezi katedrou českého jazyka a literatury a školami, které své žáky do soutěže přihlásí.

Věříme, že první ročník je schopen vyprovokovat zájem mladých autorů a jejich učitelů o volnou literární tvorbu. Katedra českého jazyka a literatury proto u příležitosti Dne učitelů 28. března 2024 vyhlásila druhý ročník soutěže Veleslavínské literární klání (VLK 2024) s uzávěrkou příjmu prací 17. listopadu 2024. Doufáme, že se mezi účastníky objeví i jména žáků a učitelů ze škol, které s FPE v minulém roce buď ještě nespolupracovaly, nebo první ročník soutěže neobeslaly. Ke dni vyhlášení druhého ročníku bylo fakultních škol již dvaadvacet a spolupracujících škol pětadvacet. Všechny tyto organizace byly osloveny a odborná porota se těší na autorskou literární tvorbu jejich žáků a učitelů stejně jako na příspěvky studujících FPE ZČU.

Ladislava Lederbuchová

I. kategorie: próza

**6.–7. ročník ZŠ
a prima–sekunda VG**

Dvouskvrnná žirafa Ema

Začátkem noci 1. 3. 2020 se narodila žirafa se dvěma skvrnami. Rodiče jí dali jméno Ema. Žili na ostrově Madagaskar. Po šesti měsících od narození byli Emini rodiče odchyceni a odvezeni do pražské zoologické zahrady. Ema tedy vyrůstala na ostrově jen se svou babičkou Ludmilou. Žily spolu samy na okraji ostrova, a proto si Ema nepřišla ničím zvláštní, i když babička měla všechny skvrny, a ona jen dvě.

Po dvou letech však babička onemocněla. Řekla tedy své vnučce: „Kdyby se se mnou něco stalo, najdi střed ostrova, nech se odchytit a odvézt do zoo.“

Babička zanedlouho zemřela. Emě nezbývalo nic jiného než poslechnout, jít doprostřed ostrova a čekat. Ema se tedy odhodlala a vydala se na dlouhou neznámou cestu. Cesta trvala dlouho a Ema pomalu ztrácela naději, že se doprostřed ostrova dostane. Jedna myšlenka jí stále procházela hlavou. Proč se má nechat odchytit a odvézt a co tím babička myslela?

Jednou ráno po probuzení slyšela Ema divné zvuky. Vstala a po sluchu došla na zvláštní místo, kde se z ničeho nic objevil velký a pro ni strašidelný hroch.

„Dovolte, abych se představil, jsem ředitel tohoto ostrova a jmenuji se Otakar.“

Ema se lekla a také se radši rychle představila: „Jsem Ema a hledám střed tohoto ostrova.“ Hroch nabídl Emě pomoc, zavedl ji nejkratší cestou doprostřed ostrova a svolal všechny obyvatele. K žirafám a ostatním zvířatům pronesl krátký proslov: „Milí obyvatelé tohoto ostrova, rád bych vám představil žirafu jménem Ema.“

Žirafy ztichly, ale vzápětí se začaly hlasitě smát. Ema vůbec nechápala, proč. Prohlíží si ostatní žirafy a vidí, že mají na sobě více než dvě skvrny. Nakonec jí došlo, že mezi ostatní nezapadne, že je jiná. Zesmutněla. Celou noc potom přemýšlela nad tím, co jí řekla babička a co bude dál.

Najednou zaslechne zvláštní neznámé hučení. Nedá jí to a jde se podívat, co to je. Vidí dost silné světlo, které po chvíli zamíří přímo na ni. Hučení začne zesilovat. Helikoptéra se vynořuje ze tmy a přistává kousek od ní. Než se Ema stačila vzpamatovat, zatemnilo se jí před očima. Víc už si nepamatovala.

Probudila se ve zvláštním prostředí, kde vůbec nikoho neznala. Byla vypuštěna do výběhu k ostatním žirafám, které zatím spaly. Ema si je tiše prohlížela. Jedna žirafa otevřela oči a zadívala se na ni. „Proč si mě tak dlouho prohlíží?“ napadlo Emu. Vidí, jak žirafa vstává, budí další žirafu. Obě jdou směrem k ní a ptají se, kdo ji sem poslal. A Ema odpovídá: „Přece babička Ludmila.“ A pak všem třem došlo, že jsou jedna rodina. To bylo radosti a štěstí. Po několika dnech se Ema díky své výjimečnosti stala ikonou celé pražské zoologické zahrady.

Veronika Krausová, Martina Babůrková, 1. místo

Lidožravá ústřice

Našla to Ellen. To ráno bylo i na Irsko nezvykle chladné, a to byla teprve polovina září. S Millem se potichu jako myšky ještě před východem slunce vykradli z domu a zamířili k pobřeží. Oceán byl klidný a tichý, vlny olizovaly mokrý písek a zase se líně vracely od břehu na širé moře. Na pláži nebylo ani živáčka a děti tak mohly slézt dolů k úpatí útesu a každý se svým kbelíkem nerušeně brouzdat v mělkých vodách jindy tolik rozbouřené zátoky a sbírat ústřice.

A právě tam mezi dvěma oblázky pokrytými slizkým vodním mechem uviděla Ellen tu věc. Nevěděla, co to je. Ale byla to rozhodně ta nejpodivnější věc, zabalená v mořských řasách a pokrytá šedivými lasturami drobných perlorodek.

Mill do toho lehce šťouchl. Chvilí potom se ta zvláštní věc pohnula. Oba sourozenci si toho všimli. Zkusili to odkrýt, ale to, co našli, je šokovalo. Byla to bájná Lidožravá ústřice, o které jim vyprávěla babička.

„Nikdy se k ní nepřibližujte, jinak vás ucítí, otevře tlamu a spolkně vás jako malinu“. Oba se zděsili, ale pak Mill prohlásil: „Vždyť to může být obyčejná ústřice“.

Pak se k ústřici přiblížil, ústřice otevřela tlamu a Milla spolkla.

„Nééé!“ vydala ze sebe Ellen a rozběhla se domů. Jenže z moře se najednou vynořily ústřice a perlorodky. To, co ještě před chvílí bylo klidné ráno, byl najednou běh o život.

Když Ellen doběhla domů, zavolala na rodiče, ať zabeďní okna, ale místo odpovědi rodičů se ozvalo klapání. Ellen došlo, že to budou ústřice, které ji chtějí odnést za svojí vládkyni, aby ji sežrala jako Milla. Vyběhla ven a popadla žebřík, ale ty rychlejší škeble a perlorodky se jí zakously do nohy. Ellen zavyla bolestí a pokusila se je sundat, ale ostatní už byly moc blízko, tak vylezla po žebříku na střechu domu a žebřík vytáhla k sobě.

„Slezte ze mě,“ zakřičela Ellen na ústřice, které se pořád držely její nohy. Zkusila je sundat. A to se jí taky povedlo, ale z nohy jí začala téct krev. Ellen si toho nevšimla a snažila se vymyslet plán, jak Lidožravou ústřici přemoci. Byla na to sama a jediná její zbraň byla televizní anténa. To by šlo použít. Sama to asi nezvládne. Ale když bude dřepět na střeše, tak se k ní dříve nebo později stejně dostanou.

„Jdu do toho!“ řekla si, vzala anténu a slezla dolů. Ústřice se jí snažily zakousnout do nohy, perlorodky po ní střílely perly, ale Ellen si toho nevšimla a začala se probíjovat zpět na pobřeží.

Tou dobou už bylo poledne, takže ústřicím a perlorodkám začalo být vedro, ale stejně dál bojovaly. Z Ellen tekla krev zředěná potem. Rány ji pálily, ale stejně šla odvážně dál. Po půlhodině krutého boje se dostala až k Lidožravé ústřici.

„Nemá to cenu, televizní anténou ji nepropíchnu.“ Jakmile to dořekla, Lidožravá ústřice otevřela tlamu a Ellen spolkla. V tu chvíli Ellen došlo, že ji může porazit zevnitř. Vší silou zabodla do ústřice anténu. Ústřice zavyla. Perlorodky a ústřice se vrátily do moře a Lidožravá ústřice se otevřela. Vylezly z ní Ellen, Mill a jejich rodiče.

„Ty jsi nás zachránila. Ty moje holčičko“. Rodiče Ellen objali a vrátili se domů, kde uspořádali velkou oslavu. Jakmile ale oslava skončila, našla Ellen ve svém pokoji malou ústřici, která na ni začala vesele klapat. Ellen došla pro akvárium, které jim zbylo po zlaté rybce, a dala do něj ústřici. Od té doby žila u Ellen v pokoji malá ústřice Lili.

Miloslava Čížková, 2. místo

Lemur Ar'riyād – Útěk z plzeňský zoo na koloběžce

Ahoj, jsem Ar'riyād. Narodil jsem se v zoo v Plzni a teď bydlím v Řecku. Ptáte se, jak jsem se sem dostal? Nechte mě vám to povědět. Narodil jsem se v plzeňské zoo 9. 3. 2017. Moji rodiče San'ā–matka a Ūrūmgi–otec byli odchyceni z divočiny. Matka je opatrná a chtěla v zoo zůstat, ale otec se chtěl vždycky vrátit do divočiny. Pojďme se společně přenést v čase a převyprávět si tento příběh od úplného začátku.

První, co jsem viděl, když jsem otevřel svá očka, byla Pandora. Ošetřovatelka, která se o mě stará už od mala.

„Ūrūmgi, podívej, to je náš krásný synáček!“ zvolala matka. Tohle bylo poprvé, co jsem viděl svou maminku. Od té doby jsem ji neopustil. Teda... do toho jednoho dne.

Zrovna jsem si oblékal kalhoty, když za mnou přiběhl otec. „Ar'riyāde, sehnal jsem nám koloběžky, odcházíme do divočiny.“

Pohlédnu na otce a nechápavě zamrkám. „A co maminka?“

Otec si tiše povzdychne. „Neví o tom, nepovolila by nám odjet.“

„Takže odjedeme, aniž by o tom věděla? Bude o nás mít strach, tati!“

Otec sklopí zrak. „Jinak to nejde, Ar'riyāde. Buď tu zůstaneš, nebo pojedeš se mnou.“

Zamáchám svým pruhovaným ocáskem. Maminka mi bude chybět, ale do divočiny opravdu chci. „Tak tedy jedeme.“

Otec mlčky přikývne. Chytne mě za tlapku a odvede mě k plotu. „Tady po tomhle stromě vylezeš. Je tam taková dlouhá větev, vede až za ten plot. Není tak vysoký, takže můžeš v pohodě seskočit dolů.“

Zhluboka se nadechnu, vylezu na strom a po větvi přelezu plot. Po chvíli za mnou přijde i tatínek. Ukáže na dvě mini koloběžky. Jako kdyby byly stvořené přesně pro nás. Dojdu k nim. Na jednu z nich si stoupnu a začnu jezdit dokola okolo tatínka. „A kam chceš dojet?“

Pokrčí rameny a vydá se na cestu. „Nevím, pojedeme prostě za nosem.“

Přikývnu a vydám se za ním. Byli jsme na cestě už opravdu dlouho. Po deseti dnech jsem přestal počítat. Byli jsme hladoví a nikde

nic nebylo. Konečně jsme dorazili do města. Není jiná možnost než najít jídlo v popelnici.

Tatínek sleze z koloběžky. „Hlídej, kdyby někdo přicházel, dej mi vědět.“ Skočí do popelnice. Nervózně se rozhlíží okolo. Po zhruba patnácti minutách vyleze ven a dá mi jídlo a zase začne naše dlouhá cesta. Netuším, jak dlouho už jsme na cestě, ale už ani nejsem unavený.

Tatínek se najednou zastaví. Je toto konec naší cesty? „San'ā?“ Zašeptá si tatínek sám pro sebe.

Podívám se stejným směrem jako on. „Mami!“ Vyjeknu a rozběhnu se za maminkou. „Jak ses sem dostala? Máš krásné šaty.“

Maminka se usměje. „Kouzelník své triky neprozrazuje. A děkuji, za to tvoje kalhoty jsou potrhané. Pojdte, dám vám nové oblečení.“

No a teď jsme tady. První rok jsem vůbec netušil, že jsme v Řecku, ale už jsem zvyklý. Teď jsme tady tři roky. Všichni jsme zdraví a šťastní. Žiju tady s těmi, na kterých mi záleží, a jsem spokojený.

Emma Doicsarová, 3. místo

II. kategorie: próza

**8.–9. ročník ZŠ
a tercie–kvarta VG**

Nečekané události

Znáte Domažlice? Pro ty, co neví, o čem mluvím, je to takové město na západě Čech nedaleko hranic s Německem. Zhruba tři hodiny jízdy z Prahy. A to mi připomíná jeden příběh. Odehrál se už poměrně dávno. Píše se totiž rok 1989.

Toto vyprávění však začíná na úplně jiném místě, ve velkoměstě. Chlapec jménem Filip se měl stěhovat z Prahy do Domažlic. Filip byl zakřiknutý chlapec. Rád skládal básničky. Mnoha lidem se jeho básně nelíbily, ale měl kamaráda Jirku, kterému se jeho básně vždy líbily. Trávili spolu veškerý volný čas. Nastal však den, kdy se Filip musel přestěhovat. Vůbec se mu nechtělo. Snad tisíckrát se snažil přesvědčit rodiče, aby si to stěhování rozmysleli, ale nic nepomohlo. Všechny kufry byly naloženy v automobilu a rodiče už jen zařizovali poslední drobnosti. Filip se pomalu plížil k zelenému žigulíku. Před vchodem zahlédl ještě Jiříka, který se s ním přišel rozloučit. Oba chlapci si slíbili, že si budou dopisovat, zamávali si a Filip odjel.

Jeli dlouho, předlouho. Po delší době jízdy zahlédli v dálce malou věžičku. Čím více se blížili k městu, tím byla větší. Projeli náměstím a dojeli až k velkým bytovým domům. Automobil zaparkoval tatínek u chodníku, aby to na nošení kufrů neměli daleko.

Druhý den ráno měl jít Filip do nové školy. Strašně se bál, že si z něj budou spolužáci dělat legraci a že bez Jiříka tam nebude mít jediného kamaráda. Přišel ke škole a zarazil se, kolik dětí stálo před školou a proč nešly dovnitř. Pak školník otevřel dveře dokořán, najednou se strhla lavina.

„Přestaň se tu motat jako kýbl pod jezem a mazej do třídy. Jak se jmenuješ?“

Filip úplně zkoprněl, pomalu se otočil a uviděl za sebou starší učitelku. „Dobrý den, já jsem Filip Koneš.“

„Aha, ty jseš ten novejš, já jsem Kopřivová a jsem tvá nová třídní.“ V tu chvíli zazvonilo a Kopřivová s Filipem zašli do třídy.

Ve chvíli, kdy Kopřivová vstoupila do třídy, všichni žáci ztichli. Třída byla veliká, na dveřích byla cedule s nápisem 4. E, Magdaléna Kopřivová. Naproti dveřím byla katedra, vedle ní na stěně visela tabule, nad kterou visel portrét tehdejšího prezidenta Husáka.

Filip zašel dozadu a přisedl si k jedné dívce. Byla to taková typická vesnická holka. Měla flanelové šaty podobně jako Mánička, jen s krátkým rukávem, obličej plný pih a dlouhé blond vlasy zapletené do dvou copů.

„Dnes si probereme Boženu Němcovou. Nalistujte si ve svých učebnicích stranu 50. Filipe, dívej se do učebnice k sousedovi.“ Dívka posunula učebnici doprostřed lavice.

Po skončení hodiny se u jeho lavice zastavil jeho nový spolužák. „Ahoj, já jsem Karel. Řeknu ti, jak to tu chodí. Tak zaprvý – nejsme včerejší, máme tu rozhlas. Zadruhé – chraň tě Pán Bůh, jestli řekneš učitelce místo soudružko paní. Jo, a ať tě ani nenapadne si povídat, házet vlašťovky, posílat psaníčka při hodině nebo jinak vyrušovat... vím, o čem mluvím. No, i když s bláznivou Hunčí ti povídání nehrozí.“

„S kým?“

„No, s bláznivou Hunčí. S tvoji sousedkou.“

„A proč jí tak říkáte?“

„No, protože je bláznivá. Jednou na pochodáku si po cestě vyrobila čelenku z provázku a pírek a celý výlet si hrála na indiána.“

„Aha, a proč Hunčí?“

„No, protože se jmenuje Anna.“

Cestou ze školy začal Filip bloudit. Párkrát přešel silnici a bylo mu jasné, že se ztratil. Pak prošel jednou úzkou uličkou až k malému hřišti na volejbal, za kterým rostly stromy. Na houpačce zavěšené v koruně jednoho stromu se houpala holka. Najednou seskočila z houpačky, otočila se a byla to ta bláznivá Hunčí.

Přišla k němu a povídala: „Ale, ale, kde se tu bereš?“

„Trochu jsem se ztratil.“

„Aha, jestli jdeš za klukama, tak rovně a doleva, a jestli nakoupit, tak rovně a doprava.“

„No, já jsem vlastně šel teprve ze školy domů.“

„Páni, tak to je fakt smůla. Ale nějak jsi se do školy dostat musel, tak jdi ve stejných stopách.“

„Jenže mě do školy odvedla máma.“

„A proč tě nezvzvedla?“

„Protože je dlouho v práci a myslela si, že domů trefím sám.“

„Tak to je smůla.“

„To jo. A co tu děláš ty?“

„No to, co všechny děti na hřišti, hraju si. Kde vlastně bydlíš?“

„Já nevím, jak se to tam jmenuje.“

„Tak mi to místo popiš.“

„Jsou tam stromy s růžovými lístky a velké bytové budovy.“

„Jo, tak to bydlíš na Kozinovce, to je odsud kousek. A jak se ti líbí u nás ve třídě?“

„No, ujde to.“

Hunčí vylezla na strom a sedla si na větev. Filip si sedl na houpačku, a to bylo znamením, že jejich konverzace jen tak neskončí. Povíдали si o všem možném a Hunčí mu slíbila, že ho jednou provede městem a že mu ukáže všechna její nejoblíbenější místa. Ji však nejvíce zajímalo, když Filip mluvil o Praze, protože tam ještě nikdy nebyla. Filipovi ale vrtalo hlavou něco jiného. Když ji viděl ve třídě, byla ztřeštěná, ale na hřišti to byla úplně normální holka.

Nedalo mu to a zeptal se. „Hele, čím to je, že tady jsi normální a ve třídě se chováš...no hmm, jak to jen říct...no, prostě jinak?“

„Já se chovám pořád stejně. Kdybys tu nebyl, chovala bych se stejně jako ve třídě.“

„Jo, ale proč to děláš?“

„No, protože reálný svět je tak nudný a baví mě to.“

„I když se ti za to ostatní smějí a říkají ti bláznivá Hunčí?“

„I tak, prostě dělám to, co mě baví a je mi jedno, co si o mně a mých činnostech lidé myslí.“

Druhý den se oplakovalo to, co včera...školník otevřel dveře a všichni vběhli dovnitř. Filip přišel do třídy, kde už na něj čekala Hunčí.

„Ahoj, nezlobili se vaši kvůli včerejšku?“ zeptal se Filip.

„Jak to myslíš kvůli včerejšku?“

„No, že jsi přišla pozdě.“

„Jo tak, ne našim je to jedno. Jim stačí, když si po škole udělám úkoly, převlíct se a pak můžu jít ven až do stmívání. „Vy to tak nemáte?“

„My to máme podobně, ale mamka se včera trochu zlobila.“

„Hele, jestli máš dneska čas, tak bych tě mohla provést městem.“

„Klidně, já mám spoustu času.“

„Tak jo, ve 12.45 se sejdeme před školou.“ A v tom jejich příjemný rozhovor ukončila Kopřivová se začátkem hodiny. Další přestávky trávili ti dva zase spolu, ale kdesi před nimi se paktovali princezny s Karlem.

„Proč se zahazuje s bláznivou Hunčí, neví, co tím riskuje?“ začal konverzaci Karel.

„Jo, měl by se zahazovat s náma,“ přitakala Lenka a holky jí daly za pravdu. Pak se Filip s Hunčí začali strašně řehtat a v tu chvíli si řekli, že to tak nenechají. Lenka se svižným krokem rozešla k nim.

„Zdar, teda...nenapadlo mě, že s bláznivou Hunčí tu budeme mít i bláznivýho Filipa. Doufám, že víš, co tě s tou trapkou čeká.“ Filip se naštvál a chtěl něco říct, ale Hunčí mu očima naznačila, že se o to postará. Nasadila si brýle bez skel a spustila. „No, jak sis mohla povšímnout, vedu tu s kolegou spolužákem důstojnou konverzaci. Chceš-li snad něčím přispět do debaty, nebo má tvůj příchod jiného důvodu...“

„Co to meleš?“ řekla s udiveným výrazem Lenka.

„Hm, jakou reakci jsem mohla čekat od dívky, která za celý svůj život nedočetla ani slabikář.“

„No dovol, já jsem náhodou přečetla hodně knih.“

„Říká člověk, který mi až do nedávna tvrdil, že praotec Čech vylezl na horu Hřib.“ Lenka se urazila, naklonila se k Filipovi, řekla mu, že ho varovala, a odešla. Hunčí si sundala brýle.

„Ty jo, jak jsi to udělala?“ zeptal se Filip.

„Za ty čtyři roky jsem se naučila na podobné konflikty reagovat,“ odpověděla Hunčí.

Vyučování skončilo a Filip s Hunčí se přesně ve 12.45 sešli před školou.

„Vítej na prohlídce,“ řekla Hunčí. U každé zajímavé budovy se zastavili a Hunčí o ní řekla něco zajímavého. Čas plynul, a než se rozkoukali, nebyla na náměstí jediná zajímavá budova, u které by nebyli. Během prohlídky města si povídali o jejich rodinách, o povolání rodičů, jak to chodí u nich doma i ve třídě a Filip řekl Hunčí o Jiříkovi.

Po nějaké době se Filipovi zdálo, jako by v Domažlicích bydlel odjakživa. Veškerý volný čas trávil s Hunčí. Dny plynuly, měsíce se míhaly a ze září byl rázem listopad. Jednou takhle vyšli před školu a viděli, jak spousta lidí míří na náměstí.

„Co se to děje?“ zeptal se Filip.

„To se hned dozvíme,“ odpověděla Hunčí jdoucí směrem k náměstí.

„Počkej, ty tam chceš jít?“

„Máš snad něco lepšího na práci?“

„No vlastně, né.“

Na náměstí byla hlava na hlavě. Všichni měli transparenty, vlaječky s českou vlajkou, cinkali klíčkema a volali hesla: „Svobodné

volby. Jakeše do koše. Naše Štěpána bez Štěpána.“ Vše nasvědčovalo tomu, že je to protest. Filip s Hunčí si vylezli na schůdek u kostela a události sledovali zpozzdáli.

Toho večera hlasatelka ve zprávách hlásila: „Obyčejné každodenní protesty se dnes zvirtly v nečekaný obrat. Přitom to začalo nenápadně zde na pražském Albertově. Protest se poté posunul na Václavské náměstí. Za mnou vidíte sochu svatého Václava, ta už ve dvě hodiny byla polepená nápisy. Ani tomuto protestu se nevyhnul střet s policií. Je velkým zázrakem, že nikdo nezemřel. Protest pokračoval a zanedlouho už protestovala celá země. Gustav Husák prohlásil, že on i jeho strana přijali návrh na rezignaci. Kdo bude novým prezidentem? To se můžeme jen ptát. Podle veřejnosti má zatím největší sympatie Václav Havel.“

„Už bylo na čase,“ řekl děda Hunčí. Když druhý den přišli do školy, nemohli uvěřit svým očím. Obraz Husáka byl sundaný, a jakmile Kopřivové někdo řekl „soudružko“, tak se naštvála a pověděla, že jí má říkat „paní“.

Po těchto událostech se po pár týdnech u večere maminka bezvýznamně ptá Filipa: „Filipe, jak by se ti líbilo, kdyby jsme se přestěhovali zpět do Prahy?“

„Ale proč?“

„Protože JZD, kde tatínek pracoval, teď vlastní soukromá osoba a tatínek je povolán zpět.“

„Ale, mami, já by...“

„Filipe, já o tom s tebou nebudu diskutovat, sem ses taky nechtěl stěhovat, a jak se ti tu líbí, a navíc v Praze máš Jiříka.“

Filip z toho byl nešťastný. V den jejich odjezdu stála před jejich domem Hunčí. Podala mu společnou fotku a řekla. „Já sice na loučení moc nejsem, ale i tak si myslím, že není důvod k pláči. Nevidíme se snad naposled, a navíc o prázdninách jsem v Praze jako na koni.“

Filip nasedl do auta a mával Hunčí, dokud mu nezmizela z obzoru. Zanedlouho vyjeli z města. Koukal na věž mizící v dáli. Prohlížel si fotku, slza mu tekla po tváři, ale zároveň se usmíval, protože věděl, že tohle ani zdaleka není konec. Dny plynou, lidi stárnou, ale vzpomínky nikdy úplně nezmizí.

Anna Krumlová, 1. místo

Show

Ena seděla na okraji jeviště a civěla na scénář. Měla pocit, že do něj za chvíli vykouká díru. Ani se nedalo říct, že ho čte – ano, její oči přejížděly po textu slovo po slově, ale neuvědomila si ani jedno písmeno. Vyčerpaně vydechla a lehla si na záda, nohy jí visely přes okraj. Text zahodila někam do hlediště, už ho stejně nepotřebovala, pamatovala si každé slovo, tam problém nebyl. Zvedla se a započala svou, tento večer už nejméně desátou, procházku po jevišti.

„Nemůžu uvěřit tomu, že bys mne podvedl,“ napůl zakřičela, mávající rukama kolem sebe.

„Ne, to je kravina,“ zavrhla svůj herecký výkon už snad postě.

„Nemůžu uvěřit...,“ dramatická pauza, „že bys mne podvedl. Ne!“ Skoro ani nedořekla naučenou větu, než přímo zaječela svou nespokojenost do sálu.

„Ne, ne, ne! To je blbost!“ Ena se dál vztekala na jevišti, přičemž šermovala rukama, jako by se snažila odehnat hejno komárů.

„Se na to můžu vykašlat.“ Znovu si vyčerpaně a frustrovaně lehla na zem.

„Jé, hele, není to tvoje přičetnost?“ ozvalo se za Enou. Ta se rychle vymrštila, aby stála tvář v tvář tomu, kdo se tam tak příkradl, že si ho nevsimla.

„Neměla by ses za ní vydat nebo tak?“ Ena nevěřičně hleděla na přesný obraz postavy, kterou měla ztvárňovat v její další studentské hře. Mladá dívka v růžovém županu sledující cosi, co se podle směru jejího pohledu přibližovalo k východu.

„Neměla bys ji chytit?“ dívka se na Enu vřele usmála, nevnímala její zoufalý pohled.

„Ehah... Weh... C... Čeho?“ konečně ze sebe něco dostala.

„Mám takový pocit, že ti právě utekla přičetnost,“ zopakovala dívka.

Tak ty toho máš taky dost,“ ozvalo se z úst obrovského hnědého medvěda s malým roztomilým kloboučkem, který se na jevišti právě objevil.

„Proč myslíš?“ opáčila dívka, ignorující fakt, že mluví k medvědovi.

„Kruhy pod očima má tmavší než to kafe, co tady chlastá celý večer, to hnědý tričko určitě zažilo svoje lepší dny, ty šedý tepláky

bejvaly bílý a její vlasy jsou tak špinavý, že si nejsem jistej, jestli je má černý od přírody, nebo ne.“ Dívka se podívala zpět na Enu a lítostivě přikývla.

„Pardon... Cože?“ přerušila debatu neexistujících postav Ena.

„Vona to furt nechápe, což?“ Nově přichází se ukázala být dvou-metrovou cigaretou.

„Zdrhla ti přičetnost, kámo. Jdi si ji chytnout.“ Výsměšně se nakrucovala, protože moc dobře věděla, že Ena se pokouší přestat, ale jak známo, student vysoké školy, hlavně nějaké umělecké, bez jakékoliv závislosti je stejně sci-fi jako smějící se houbičky, které právě vyrostly na oponě školního sálu.

Mladá zoufalá studentka se nehodlala zabývat tím, co se tady sakra děje. Ještě musela přijít na to, jak zahraje svou novou postavu, takže na něco takového opravdu neměla čas. A tak se otočila a seběhla do hlediště, aby si chytila svou přičetnost zpátky.

Před ní v uličce běželo cosi, co by Ena nebyla schopná popsat. Možná to mělo až moc končetin, možná ta očka vypadala až moc jako stůl, možná zvuk, který to vydávalo, zněl až moc jako vafle s kobercem, možná, že nevypila dostatek kávy, a možná, že si už nekřesťansky dlouho nezakouřila, ale pro ni neexistovalo jediné slovo, které by onu kreaturu vystihovalo. Takové slovo samozřejmě existuje, Ena ho jen neznala. To slovo je KvrghlDing6ž3ššelgdzung.

To, co ostatní nazývali její přičetností, zrovna vybíhalo ze sálu a Ena hned za tím. Jakmile rozrazila dveře, zaslechla záchvat smíchu, nebo snad kašle? Těžko říci. Pro Enu bylo důležité to, že se chodba začala protáčet. Ne však způsobem, kterým se chodby točí po vypití přílišného množství vodky, popřípadě obsahu pytlíku, který se dá obdržet jen po desáté hodině večerní na nádraží. Tato se svíjela, jako by tancovala. Ena si však všimla, že to moc dobře neumí, poněvadž se natřásala jako tanečník irského tance, aneb tance nesnášeného všemi, včetně těch, kteří ho provádí.

Zpod Eniny nohy vyrazila jakási mina či trampolína. Ať to bylo cokoli, vymrštilo ji to vysoko do místa, kde býval strop. Ena však nenarazila, místo tupého nárazu zabíjejícího poslední pracující mozkové buňky a vyhlídku na vřelou budoucnost, která už v tento moment nevypadala moc nadějně, se nadechla. Zdálo se jí, jako by nikdy v životě nedýchala pořádně, jako by se od narození dusila a teď se to konečně naučila.

Otevřela oči a zjistila, že se nachází nad stinným lesem tvořeným houbami. Letěla vzduchem a sledovala svou přičetnost, jak narazila do obrovského billboardu stojícího nad houbami s obrázkem americké ledničky tancující capoeiru. Nad ledničkou: Resterizovaný speditér pro lepší budoucnost!

Jeden velmi moudrý spisovatel jednou řekl, že létání je jen umění spadnout na zem a netrefit se. Ena si právě uvědomila, že ona se s největší pravděpodobností trefí. Naletěla přímo do jednoho z mnoha obrovských barevných klobouků hub, které byly mnohem měkčí a pružnější, než čekala. Odrazila se zpět do vzduchu, jen koutkem oka zahlédla malou modrou postavičku vylézající z dvířek houby, do které před chvílí spadla, jak nadává na tu dnešní mládež.

Než stihla cokoliv udělat, narazil do ní obrovský pelikán s la-tinským slovníkem v zobáku, čímž přinutil Enu zavřít oči. Když je znovu otevřela, ani ji nepřekvapilo, že už není chuligánem v jakési šmoulí vesničce, ale že sedí v oválné pracovně naproti prezidentovi Spojených států, který se z nějakého důvodu stal kočkou. Nutno podotknout, že velmi roztomilou kočkou.

Přičetnost se objevila hned vedle Eny a vrhla se na obrovské okno dřív, než Ena stihla jakkoli zareagovat. Sklo se nerozbilo, nýbrž zkapalnilo a na zemi nechalo jen malou zlatou loužičku. „Dávejte, prosím, pozor. Problém s tím zločincem, který nezná mezí, a dokonce nosí i boty, je velmi vážný,“ řekl, načež vykašlal malý chuchvalec chlupů.

Enu to však nezajímalo. Místo poslouchání kočičího prezidenta se zvedla, přeskočila stůl a vyrazila oknem pro svou přičetnost. Ocitla se na obrovské louce, která se táhla všude, kam dohlédla. Žádné kopce, žádné hory. Nic než nepříjemně zelený golfový trávník, o který se očividně staral někdo s vážným sklonem k přerovnávaní věcí do dokonalosti, silnou OCD, a navíc měl příliš mnoho volného času, což je velmi nebezpečná kombinace.

Onen trávník však Enu neznepokojoval tolik, co temná obloha bez hvězd. Namísto nich ji zaplňovaly oči. Tmavé, světlé, modré, hnědé, zarudlé i nemocné, všechny pozorovaly Enu. Obsadily celou oblohu a teď sledovaly Eninu snahu o chycení své přičetnosti, jako by to bylo sportovní utkání.

Ena odvrátila zrak a rozběhla se za přičetností. Trávník se ale lepil jako nějaká divná hmota, možná lepidlo z tavné pistole, možná sliz vyrobený náctiletými holčičkami, na který zapomenou dvě hodiny

poté, co se jim rozlije do školní brašny. To Enu však nezastavilo, musela svou přičetnost chytit, a tak se nevzdávala, běžela, nořila se do trávy a plavala v ní. Posledních pár metrů, chyběl už jen malý kousek. Byla vyčerpaná, ale nevzdávala to, místo toho vydala svou veškerou zbylou energii a vrazila ji do skoku po přičetnosti. Povedlo se, cítila, jak ji drží. Úlevou zavřela oči.

Když je po chvíli znovu otevřela, zjistila, že zase leží na jevišti školního sálu. Se zděšením zaregistrovala, že tentokrát ho naplnili lidé. Postavila se a rozhlédla. Hlediště se jí zdálo být až nereálně obrovské, ani nedohlédla na konec. Všichni tam jen tak seděli a s kamenným výrazem ve tváři se na Enu dívali a čekali. Věděla, že čekali. Čekali, očekávali. Očekávali od ní všechno, očekávali dokonalý výkon, perfektní známky, úsměv od ucha k uchu, očekávali dokonalost.

Do mysli se jí vloupala zrádná myšlenka. Proč je to dnes tak těžké? Ena si vzpomínala, že takové davy se chytaly za břicho při každém nepovedeném vtipu o abnormálně stupidním Pepičkovi, plakaly dojetím, když jim ukázala kresbičku, která jí zabrala ani ne pět minut, tleskaly ve stoje, kdykoliv jen řekla slovo.

Ena se nadechla, aby něco řekla, ale slova se jí zadržela v krku, nevěděla co. Dav zklamaně zamručel, někdo si odkašlal, další si začal s neskutečně hlasitým šustěním rozbalovat bonbon. Všichni se na ni dívali, všichni ji sledovali, všichni čekali. Ena se podívala do strany, aby viděla zeď v místě, kde měl být východ, ale nebyl, nebylo úniku. Začala se klepat, znovu se podívala do hlediště. Několik lidí si netrpělivě přehodilo nohu přes nohu. První slza se prodrala na její tvář a pomalu se sunula k bradě. Nemohla dýchat, kyslík odmítal vstoupit do jejích plic, chtěl pryč, jako topící se dítě se snažila nabrat co nejvíc vzduchu, jenže zmizel. Publikum se stávalo ještě netrpělivějším než předtím, na tvářích se postupně objevovalo zklamání.

Ena si musela kleknout na zem, už nedokázala udržet to těžké, unavené tělo na nohou. Už nemohla, potřebovala, aby to nějak dopadlo, potřebovala klid, potřebovala konec. Ten se však nedostavil. Z hlediště se ozvalo první bučení, které následovalo další a další. Všichni ti lidé čekající na zázrak na ni teď bučeli, nadávali jí. Ena mezitím ležela na zemi, nemohla dýchat, celá se třásla, z očí se jí stala řeka a hlava se rozhodla dělat otáčky jako pouťový kolotoč.

Celý sál, celý svět křičel, nic jiného neslyšela, naprosto ji to ohlušilo. Byla zbytečná, vždyť se rozhodla být umělcem, povolání

vynalezené pro líné lidi, kteří potřebovali výmluvu k nicnedělání. Měla potenciál, bývala chytré dítě na gymnáziu a místo doktorem či právníkem se rozhodla žít jako herečka. Byla neschopná, vždyť všichni umí lhát, všichni umí předvádět, všichni umí hrát, ale jen ona s tím stále zápasila. Byla Ena. Jen Ena. Jenže každý chtěl, aby Enou nebyla, aby byla víc nebo míň, jen ne Ena.

Svíjela se v sále plném lidí, ale byla sama. Sama, ztracená ve svém vlastním životě. Nabrala do plic co nejvíce vzduchu a zakřičela, jak nejvíce mohla. Ať ji nechají být. Kdo tohle vymyslel, proč to musí být tak těžké, proč nemůže být jen šťastná?

Sál ztichl. Skoro ji to vyděsilo. Vzhlédla ze země, aby spatřila sál prázdný. Ve zdi se znovu objevil východ.

„Haló?“ Odpověď se nedostavila. Položila hlavu na zem, už ji fyzicky bolelo mít otevřené oči, a tak nechala své tělo vzít si to, co už tak dlouho tolik potřebovalo. Spánek.

Anežka Lucáková, 1. místo

Deník

„Dobrý den. Aktuálně se nacházíme na místě, kde se před pár hodinami našel deník zmizelého detektiva Jasona Rodgerse. Dnes ráno šel obyvatel nedaleké vesnice s detektorem kovu do lesa. Najednou detektor zapípal. Muž začal kopat a našel deník s kovovým zámkem, přečetl si jméno a okamžitě zavolal policii.“

S údivem vypnu televizní reportáž. Rodgers byl můj vzor, tedy před tím, než zmizel. Nikdo nevěděl, na čem v tu dobu pracoval, byl to sólový hráč. Nikomu se nesvěřoval. A to mě na něm dříve fascinovalo. Ze začátku své detektivní kariéry jsem se snažil jít v jeho stopách. Ale nakonec mi došlo, že bych mohl žít mnohem pohodlněji, kdybych nastoupil k policii. A tak jsem taky udělal. Aktuálně mám už pár měsíců před důchodem a doufám, že případ „Zmizelý detektiv“ bude znovu otevřen. Zabývám se hlavně starými nevyřešenými případy, nikdo jiný to zkrátka dělat nechce. Udělám si silný kafe, zapálím cigaretu a vyrážím do práce.

Zaparkuji svůj starý jeep před velkou budovou místní policie. Když vystoupám zmáhající schody do své značně zastaralé a neuklizené kanceláře, už z dálky vidím černý deník s velkým zámkem na mém psacím stole. Jsem natěšený jako malé dítě. Sednu si na nepohodlnou židli a prohlížím si uzamčenou knížku. Neporušená černá vazba, na to, že strávila několik let pod zemí, až moc perfektní. Klíč od zámku jsem našel hned vedle deníku, což je samo o sobě dost zvláštní. Beru do ruky malý stříbrný klíček a odemykám zámek. Otevřu deník a hned na první stránce se zarazím. Na obalu bylo velmi jasně a čitelně napsáno jméno Jason Rodgers, tady ovšem stojí Jack Smith. V životě jsem to jméno neslyšel. Co měl s Rodgersem společného, ale hlavně proč je podepsán v jeho deníku?

Zapnu poškrábaný a zaprášený počítač. Začnu hledat v policejní databázi jméno Jack Smith. A bingo! Pohřešovaný detektiv, případ patnáct let starý. Tedy dva roky před zmizením Rodgerse. Dva zmizelí detektivové krátce po sobě a se stejným deníkem, to nemůže být náhoda.

Otáčím další zažloutlou stránku. Na ní je Smithovým písmem napsáno „Den 1.“, pod tím krátký popis, co jedl, a že to nebyl den ničím výjimečný. Jen tak letmo projedu dalších pár stránek a vidím,

že Smith zapisoval čím dál víc věcí. Ovšem bohužel nic důležitého a ani zmínka o tom, kde ten deník vzal. Byl jsem tak začtený do té podivné knížky, že jsem úplně zapomněl na čas. Je už pozdě v noci. Dnes budu spát tady, domů už bych to nestihl. Mám tady záložní deku přesně pro tyto případy, nestalo se mi to poprvé.

Když mi v šest ráno zvoní budík, vstanu s rozlámanými zády a opřu se o stůl. V automatu na chodbě si udělám pořádně silné a hořké kafe. Vezmu si ho ke stolu a začtu se do obyčejných dní Jacka Smithe. Až se dostanu do doby pár týdnů před jeho zmizením. Jako by najednou začal deníku více důvěřovat, dřív poměrně neužitečné popisy situací každodenního dne se najednou změnilly na detailní slohové práce o zvláštních věcech, které se začaly objevovat v jeho životě. Působilo to, že byl zvýšeně paranoidní, že měl pocit, že už by neměl žít. To v podstatě opakuje až do dne zmizení. V poslední den si poznamenal jen dvě slova „všichni detektivové...“

Začínám číst Rodgersovu část deníku, která navazuje na Smithe. Je to více než zvláštní. Opakuje se prakticky stejný scénář – ze začátku spíš uzavřenost, poté strach. I Rodgerse postupně přemohla černá mysl a myšlenky na sebevraždu. V té době nepracoval na žádném náročném případě, bylo to celé podivné. A já už jsem se opět cítil zcela vyčerpán. Číst pochmurné myšlenky mého někdejšího idola mě unavilo psychicky i fyzicky. Nakonec si opět lehnu na zem a usnu tvrdým spánkem, ale najednou krátce po půlnoci se vzbudím s pocitem, že mě něco sleduje z rohu mé pracovny. Mám už za sebou léta praxe a pro strach mám také uděláno, ale tohle mě upřímně děsilo. Naštěstí se mi i přes velké přemáhání podařilo znovu usnout.

Ráno opět tvrdé probuzení jako vždy, dnes ovšem s pocitem úplné prázdnoty. Pročítám poslední stránky Rodgersova života a s jeho zhoršujícím se zdravím se shodují i mé příznaky psychické nestability. Je mi opravdu nejhůř, co mi kdy bylo, a mám mžitky před očima. Na poslední stránce Rodgersova života jsou velkými písmeny načmáraná slova „...kteří kdy psali do tohoto deníku...“.

Přiznám se vám, v následujících dnech jsem i já začal psát do deníku. Jako by mi najednou nějaká neznámá síla říkala: Udělej to. A já nebyl dost silný, abych odolal. Konečně to dává smysl. Ten deník vysával život z detektivů, kteří do něj píší. A já jsem jeho další oběť. Z toho uvědomění se mi zatočila hlava. Věděl jsem, že musím zničit ten deník a s ním i sebe. Píši poslední zápis, který zní „...zemřou“.

Nasednu do svého jeepu a dojedu k velkému jezeru nedaleko policejní stanice. Je známo, že je to nejhlubší jezero v okolí a kolem něj se zdvíhají vysoké skály. Najedu na tu nejvyšší. Otevřu okýnka a zamknu se. Klíčky od deníku i auta vyhodím směrem po cestě, kterou jsem přijel. Můj poslední případ je tímto uzavřen. Odjistím ruční brzdu a už jenom padám do věčných temnot.

„Nacházíme se na místě činu. Zde se našlo auto pohřešovaného detektiva. Jeho tělo není k nalezení. Jak se jeho auto dostalo do jezera, zatím není známo. Ve voze se našel jen zcela neporušený deník Jasona Rodgerse.“

Dorota Plevková, 2. místo

Sklenička

V kuchyni na polici tiše stojí elegantní slečna. Dalo by se říci, že si žije na vysoké noze. Není však namyšlená, jen trpělivě čeká.

Její tvar připomíná plameňáka stojícího na jedné noze v průzračné vodě. Rozhlíží se z police a čeká, až si jí někdo všimne a zaplní její prázdnotu. Když přijde její čas a naplní se až po okraj, to je pak štěstím celá bez sebe.

Barva jejích šatů bývá buď pomerančově oranžová nebo si při slavnostnější náladě obleče vínově rudou či šampaňsky zlatou. Pak teprve se cítí jako královna a vychutnává si obdivné pohledy kolemsedících přítomných.

Není sice středem vesmíru – jen středem kuchyňského stolu, ale ve společnosti slaných brambůrků, preclíků a tyčinek se cítí jako ryba ve vodě.

Když pak vysvlékne svůj šat, těší se na očištnou sprchu z křišťálové vody a jarových mydlinek. Místo do ručníku se ale zahalí do kuchyňské utěrky a zas si spokojeně stoupne zpátky na polici, šťastná, že splnila svůj úkol.

Nikol Nová, 3. místo

III. kategorie: poezie

**1.–2. ročník SŠ
a kvinta–sexta VG**

Maruško

hledám všude otazníky
i když za větou jsou tečky
hledám za slovem ano – ne
mám přemýšlečí horečky

náplasti na stres a bonbony na spálení
Maruško, nic takového není
vymyslím lék na lásku
a na zlomené srdce lepicí pásku

vymyslím kapky – pro štěstí
obvazy proti závisti
sádro na špatné myšlení
Maruško, to není možné, zdá se mi

vymyslím sirup na dobrou náladu
vymyslím těch léků hromadu
teď nám ale postačí pár slunečních západů
než vymyslím, jak realizovat takovou spoustu nápadů

Maruško, pročpak ty slzy
proč se ti zrak z ničeho nic mlží
proč najednou tvé ruce studené jsou
proč plamínek v očích ti chce zhasnout

Maruško.

Marie Vagnerová, 1. místo

Mému jedinému příteli

Zase ti píšu,
imaginární příteli,
a ptám se tě,
proč už nejsme veselí,
proč nevíme to,
co jsme věděli,
a každou neděli
se bojíme dalšího pondělí.
Ptám se tě na hrozně otázek
a ty si maluješ obrázek
o tom, jaký to asi musí bejt.
Ráda si s tebou povídám,
ale ty nic neříkáš.
V mojí hlavě plný myšlenek
jen potichu naříkáš.
Neumíš mluvit, ale poslouchání
ti jde krásně, hlavně když ti večer
předčítám svoje básně.
Nevíš a nechápeš,
proč je kolem tebe tolik věcí,
a občas mi přijde,
že kvůli tomu brečíš.
Je mi tě hrozně líto, víš.
Ale stejně se musím ptát dál,
protože jenom ty mi rozumíš.

Můj milý imaginární příteli,
není nic, co bych ti přála víc,
než utéct z mojí hlavy pryč.

Marie Vagnerová

Srpek měsíce

Stíny jak smrt se mi plíží u nohou
a srpek měsíce se na to vše dívá,
stříbrný srpek, co z měsíce zbývá.
Jen hvězdy se zrcadlí nad vodou.

Ptáci již zvedají hlavy, hledajíce slunce,
tichý vítr hladí zlatavé klasy.
Jak jemný polibek na čelo milence,
když listy mi čechrají špinavé vlasy.

Mlha, prach ze stébel na zemi se smývá
a srpek měsíce se na to vše dívá,
stříbrný srpek, co z kotouče zbývá.

Co mi z ní zbylo? Jen něžné spaní
po mé milované, co už tu není.

Šedivé stromy mi na cestu mávají,
majíce v zádech sluneční rozbřesk.
Již mě nebaví být mezi těmi, co hledají
neexistující lék na stesk.

Každá cesta někde konec mívá
a srpek měsíce se na to vše dívá,
stříbrný srpek, co z měsíce zbývá.

Měsíc už na obloze ztrácí svou moc
a dole přede mnou paprsky tančí.
Stojím ztuhle na útesu – nade mnou noc –
a ve vodě na mě se můj obraz mračí.

Udělám krok, pode mnou se země ztrácí,
poslední modlitbu si tiše povídám.
Voda mě pohltí – teď už nejsem sám!
Sbohem, můj krásný světe, můj jediný, co mám.

A zlaté slunce se na to vše dívá,
zlaté oko, co na nebi bývá,
jen jediný svědek mé tajemství skrývá.

Anežka Míchalová, Alžběta Žitková, 2. místo

Tanec v bahně

Prší! Křičí Mařena,
déšť ji celou smáčí,
Petr svěsí ramena,
v klidu si dál svačí.

Mařka běží, co jen může,
klouzat jí to začíná,
Petr jí však nepomůže,
uvízla mu holina.

Máňa v louži leží,
zvedá se jí stěží,
Petr botu v blátě nechá,
za Mařenou honem spěchá.

Natáhne si ještě gatě,
bahno má až na kabátě,
cestu ale nevnímá,
a tak už jsou v louži dva.

Po náročném snažení,
 pryč jsou z lázně bahenní,
obaleni hnědou hmotou,
a Petr jen s jednou botou.

Adéla Nováková, 3. místo

III. kategorie: próza

**1.–2. ročník SŠ
a kvinta–sexta VG**

Jak vyhrát literární soutěž, aneb jak na dokonale humorný text

Cože? Vy propadáte z českého jazyka? Vy snad nechápete, kam s tou pitomou čárkou? Se zděšením hledíte na každé „i“ (či „y“), které potkáte? Potřebujete zoufale nějakou jedničku? Mám pro vás jediné slovo: literární soutěž. Safra, ne, chyba. To byla dvě slova. Krucci. Takový trapas hned ze začátku.

Asi se ptáte: „Ale jak mi má literární soutěž pomoci?“ Na to je jednoduchá odpověď. Je to práce navíc, a tu mají učitelé obvykle rádi. Podle toho ji také hodnotí. Navíc se budete moct chlubit, že jste autor. Je jen otázkou času, než na to někoho sbalíte, takže to je další plus.

Nyní se, předpokládám, chcete zeptat: „Ale já si stěžím vycucám z prstu slohovku do školy. Co mám dělat?“ Od toho jsem přece tady. A se mnou je tu i tento návod, po jehož přečtení budete psát jako bohové a učitelé se budou k vašim slohovkám modlit před spaním. Tak se do toho dáme, ne?

Jako první si musíte vybrat, co přesně budete psát. Tento problém za vás často vyřeší samy literární soutěže tím, že vám zadají téma. Některé to ale neudělají. V takovýchto chvílích si musíte poradit sami. Jak na to? Nějak takhle: zavřete oči a zhluboka se nadechněte. Nechte své pozemské problémy za hlavou a opusťte své tělo. Nyní máte přístup k odpovědím na všechny otázky lidstva. Na dosah máte řešení všech fyzikálních a matematických rovnic i problémů. V tomto dokonalém splynutí s vesmírem můžete posunout vědu na jinou úroveň, vyřešit hladomor a pochopit všechno. Vesmír k vám promlouvá a zajímá ho, co chcete vědět. A vy se ho ptáte: „Co mám sakra psát?“ Vesmír odpoví a vy víte, co psát.

Nyní víte co, přesuneme se k *jak*. Lidi se rádi smějí. Zkuste tedy něco humorného. „Ale já nevím, jak a kdy být humorný!“ konstatujete jistě. Nebojte, od čeho myslíte, že mě tu máte? Ukážeme si, jak takový text napsat. Princip toho, jak být vtipný, je všude stejný. Ukážeme si to tedy na pohádce. Samozřejmě bychom tu mohli napsat

fejeton, ale kdo by psal fejeton, že? Hehe, mrk, mrk. Tak tedy, jdeme stvořit „masterpiece“:

Bylo nebylo... za devatero řekami a devatero lesy, devatero hora-
mi a devatero moři žila, byla jedna holčička...

To je první věta. A nyní nastal čas na komedii. Hodte tam ten humor a nestyďte se! Na to bude čas později.

...Ta holčička milovala modrou barvu. Bohužel, obchodníci již dávno poznali krásu této barvy, a tak je vše modré drahé. Dívčino kapesné však bylo stejně vysoké jako má očekávání z tohoto textu, a tak musela mít červené věci, které jsou skoro zadarmo. A proto se jí říkalo Červená karkulka...

Jak vidíte, čím náhodnější, tím lepší. Pokračujeme!

...Karkulka také měla babičku. Ta před nedávnem oslavila své sto deváté narozeniny a někteří spekulují (vzhledem k její čipernosti) o její smrtelnosti. Vyrojily se i teorie, že tato laskavá dáma se minimálně další stovky ještě dožije, protože ještě ani neměla krizi středního věku a je živější než mnozí studenti středních škol.

Vraťme se ke Karkulce. Ta má svou babičku moc ráda, a tak se rozhodla, že jí přinese pizzu a dietní colu...

Hlavně musíte být originální, abyste se odlišili. Bábovka je ohra-
ná. Každopádně, kde jsme to skončili? Ach ano:

...A tak se vydala na dalekou cestu. Babička totiž žila daleko od lidí. I proto možná žije tak dlouho. Karkulka šla přes devatero řek a lesů, devatero hor a tam se ztratila. Nakonec se našla a zamířila přes devatero moří. A tam potkala vlka...

Humor stranou! Na scéně je záporák!

...Nebyl vůbec malý. Na výšku převyšoval dva vzrostlé muže. Drápy měl velké a jako břitva ostré. Jeho tělo bylo probodáno šípy a pokryto jizvami. A ty jeho oči... černé, jako ten nejtemnější stín. Zavrčel a při tom odhalil dvě řady ostrých zubů...

Také je důležité neutrhout se ze řetězu, aby dětičky nebyly traumatizovány.

...A pak ten vlk promluvil: „Jakpak se jmenuješ, maličká?“

„Říkají mi Karkulka.“

„Jaké to roztomilé jméno,“ konstatoval...

Přímá řeč je velice důležitý prvek. Je zábavná a dává pohled na po-
stavu v dalším světle. Navíc, rozhovor je skvělá příležitost k humoru.

...Pak zachrčel a úlisně se usmál: „A kampak má drobeček s ta-
kovým jménem namířeno?“

„Za svojí babičkou,“ odpovědělo děvče naivně. Co by vlastně vlk, klidně sebeděsivější, s touto informací mohl dělat?

Zamyslel se a v bříše mu zakručelo. Trpěl už dlouho hladu. Hlad to byl úmorný a nic ho nemohlo ukojit, neb takto velký tvor nikdy nemá dost.

Od tlamy mu ukápla slina, začmucha a nasál Karkulčin pach. „Budiž tedy. Šťastnou cestu,“ řekl nakonec a odběhl do lesa, čmuchačící, aby našel pach podobný tomu dívčinu...

Víte, na co je teď čas? Ano, správně! Na další perlu!

...Holčička pokrčila rameny a se skoro až fanatickou touhou po modré se jala po cestě sbírat modré kvítí. Jak tak sbírala, najednou se do stromu vedle její hlavy zabodl šíp. Vykvikla překvapením. Z křoví vyběhl myslivec s lukem v ruce a s toulcem plným šípů na zádech.

„K čertu, ženská! Málem ses nechala zastřelit! Ještěže jsem zcela záměrně a naprosto úmyslně minul. Já jsem tak dobrej.“

Karkulka nevěděla, co říct. „Vypadáš jako Robin Hood,“ vypadlo z ní nakonec při pohledu na zelenou čapku a kabát stejné barvy.

„No dovol! Jsem jeho bratránek Borin Dooh! On bohatým bere a chudým dává. No a já lovím vlka. Tady. V tomto kraji. To čumiš, co?“

„Vlka jsem tu potkala,“ přiznala Karkulka.

„Hrome a já ho zmeškal. Pije mi krev. Co tu vůbec děláš?“

„Jdu za svou babičkou. Chceš jít se mnou?“ Děvče usoudilo, že pozvat si do domu tohoto neznámého hrdinu, který ji málem zastřelil, je dobrý nápad.

„Proč ne? Stejně už dnes nemám co jiného dělat.“ A tak měla Karkulka po cestě milou společnost...

Upozornění: v reálném světě neaplikovat! Nevodte ke své babičce neznámé osoby! Ne každý je šarmantní kladas Borin Dooh!

...Cesta ubíhala, až stanuli před babiččíným domem.

„Počkej,“ pronesla holčička rozumně, „půjdu první a řeknu babičce, že máme hosty.“ Borin přikývl a Karkulka vešla dovnitř. Pohled jí padl na osobu rozvalenou v posteli. Dívka si pomyslela, že jestli takhle ve svých sto devíti letech bude vypadat taky, radši zemře mladá.

„Babi, kdy ti stihnul narůst kožich?“

„Vnučko, vždy jsem chtěla být lesním tvorem. To přání se mi nyní plní.“

„Aha, to by vysvětlovalo i ty uši, zuby, oči a čumák. Ale co ten šíp, který ti trčí ze zad?“

„Riziko toho býti lesním tvorem,“ odvětila ta podezřelá babička. Najednou se ze skříně ozval hluk a její dveře sebou začaly lomcovat. To z venku přilákalo Borina. Ten s lukem, šípem a vlka znalým okem vběhl do místnosti. Rychle zhodnotil situaci a s výkřikem: „Aha, vlk!“ vystřelil jediný dobře mířený šíp. Ukončil tak vlkův věčný hlad.

Pak už jenom vysvobodili babičku ze skříně, veselili se a žili šťastně až do smrti.

A takhle se, milé děti, dělá humorný text. Nyní už jen stačí, abyste stvořily něco svého, a váš průměr z jazyka českého bude zachráněn. Nemáte zač, děkovat netřeba.

Anežka Pokorná, 1. místo

Tichošlap

Nacházíme se v době 2. světové války, kdy chce mladý židovský pár uprchnout do svobodného světa před transportem do koncentračního tábora, který měl oba milence v brzkých dnech čekat...

*Hole a kameny nám mohou zlámat kosti,
ale slova nám zlomí srdce...*
-Robert Fulghum-

„Pojď, honem, poběž!“ šeptala mu chvějícím se hlasem.

Už několik desítek minut se krčili za malým smrkem a čekali na vhodnou příležitost. Lesem problikávala světla a zdaleka bylo slyšet akorát letmé praskání klacíků. Kláře začínala být zima. I když byla obalena několika vrstvami teplého oblečení, pomalu jí křehly prsty a modraly rty. Příliš si toho nevsímala. Její mysl se plně soustředila na nelehký úkol, který stál nyní před nimi. Hranice měli na dosah ruky, ale sebemenší chyba je mohla stát život. Museli počkat na vhodnou chvíli. A ta přišla právě teď.

„Počkej, já nemůžu!“

Už vstávala a chystala se rozběhnout, ale jakmile tohle uslyšela, dosedla opět do studeného sněhu.

„Co? Nemůžu?! Jak jako nemůžu?! Vždyť na tuhle chvíli jsme se připravovali několik měsíců! Ježíši, Vojto, co je to s tebou?!“

„Prostě nemůžu, no...“

„Vždyť jsi mě ujišťoval, že půjdeme, hned jak to půjde!“

„Jenže to jsem nevěděl, že to vezmeš takhle narychlo.“

„Narychlo? A jak jinak sis myslel, že to bude?“

„Zkrátka jsem to nečekal.“

Nechápavě se na něj podívala. „To nedává vůbec žádný smysl.“

„Potřeboval jsem si ještě něco vyřídit.“

„Vyřídit? A co jako?!“ Skoro křičela.

„Neřvi! Ještě nás tu chytanou!“

„Budu si mluvit nahlas, jak budu chtít! Můžeš mi laskavě vysvětlit, co sis jako potřeboval vyřešit?“

„To bys nepochopila.“

„Nepochopila?! Co má tohle znamenat?“

„Dobře, jak chceš. Řeknu ti to, ale ty z toho nebudeš dělat tragédii, ano?“

Pozvedla obočí a s našťvaným výrazem ve tváři kývla. Byla zvědavá, co z něj vypadne.

„Zamiloval jsem se. Do někoho jinýho...“

Hrklo v ní. Cítila, jak se jí rozbušilo srdce. Ta slova jako by jí probodla skrz naskrz.

„Vojto...“ zašeptala nevěřicně.

„Prostě se to stalo! Já za to nemůžu!“

„Vojto, jak jsi mi to mohl udělat? Vždyť, vždyť...“ Do očí se jí začaly drát slzy. Odvrátil pohled.

„Neplač, Klárko, vždyť to není taková katastrofa.“ Podívala se na něj. Vztáhl k ní ruku, aby jí utřel slzy, které padaly do čistého třpytivého sněhu. Uhnula mu.

„Nech mě, nesahej na mě!“

Chvilí bylo ticho. „Jak ke mně můžeš být tak krutý? Tak nemilosrdný a povrchní? Já jsem ti nabídla úplně všechno, co mám. Celé své srdce. Vojto, jak mi můžeš říct, že to není katastrofa? Ty to možná nechápeš, ale pro mě je. Je, a obrovská! Vždyť ty jsi mě zradil. Úplně obyčejně jsi mě odvrhnul. Všechno uvnitř mě se teď rozlomilo na dvě půlky, a to kvůli tobě. Jak jsi mi to mohl udělat?! Co teď?“

„Nevím. Prostě se to tak nějak semlelo, tak to pochop.“

„Pochop? A jak? Jak to mám asi tak udělat?“

Sklopil oči. „Ty se s tím nějak popereš, Kláro. Znáš tě a vím, že jsi silná.“

„Právě proto, že mě znáš, nechápu, proč a jak,“ utiřila se. „Bude lepší, když odtud teď odejdeš. Už tě nechci nikdy vidět.“

Užasle se na ni podíval a otevřel pusou.

„Tak už sakra jdi!“

Chtěl něco říct, ale nejspíš si to rozmyslel. Mlčky se zvedl a za chvíli vážně zmizel mezi stromy. Ani se neotočil.

Přesedla si na místo, kde ještě před několika vteřinami seděl on. V hlavě si znovu přehrávala to, co jí před několika okamžiky řekl. Začala plakat. Před ním se snažila pláč zadržet, ale teď už to prostě nešlo. Nechal ji tu na všechno samotnou, cítila se tak strašně opuštěná. Nerozuměla tomu. Proč to udělal? Proč sem s ní vůbec šel?! A jak to před ní mohl tajit a říct jí to až teď?!

Do sněhu namalovala velké srdce, do jehož středu vepsala prstem velkými písmeny VOJTA. Lehla si. Polykala slzy a myslela na jejich společný život. Na to, jak spolu běhali deštěm, jak ji vozil na dvojkole, jak se společně chodívali koupat do rybníka, na to, jak teplá byla jeho dlaň, na dotyk jeho dlouhých prstů, na to, jak voněl a jak hebký měl svetr. Pořád by za něj byla schopna položit život. Jenže on pro ni už ne.

Věděla, že tady nesmí zůstat příliš dlouho, aby ji tu neobjevili Němci, a tak se opět posadila. Z kapsy vyndala řetízek, který od něho dostala jako dárek. Položila ho na vykotlaný pařez a zhluboka se nadechla. Před tím, než se zvedla, přejela rukou po namalovaném sněhovém obrázku, aby je snad nenavedla na jeho stopu. Potom se prudce zvedla a vystřelila vpřed.

Pod nohama mu křupal sníh. Díval se do země a snažil se našlapovat do otisků bot, které tady ještě před chvílí společně s Klárou vytvořili. Přemýšlel nad tím, co bude dál. Věděl, že jí to měl říct dřív, ale stále si myslel, že se to nějak vyřeší. Doufal, že nápad přejít hranice ji opustí stejně rychle, jak na něj přišla. Mýlil se.

S Klárou se znali už od dětství. Vždycky to byla tvrdohlavá a neústupná dívka, za což ji obdivoval. To, co slíbila, splnila vždycky za každou cenu. Jako malí spolu trávili spoustu času. Chodívali spolu do školy, chytali ryby, sbírali houby, hráli si na cokoli a pomáhali spolu v dílně Klářina tatínka. Ten vedl svou dceru k laskavosti, spravedlnosti a poctivosti. Vždycky z něj měl strach, ale když viděl, jak malou Klárku hladí po vlasech svou velkou upracovanou rukou, pochopil, že je to velice citlivý člověk.

Z myšlenek ho vyrušil nepřeslechnutelný tvrdý výstřel. Lekl se. Ozvěna se na něj řítila jako lavina. Otočil se a rozběhl se zpátky, tam, kde zanechal veškeré své dosavadní jistoty.

Když se přikrčil za smrčkem, kde se ještě nedlouho před tím schovávali společně, naskytl se mu strašlivý pohled. Na zemi ležela mrtvá Klára. Němci ji drželi za nohy a vlekli někam pryč. Za jejím bezvládným tělem se táhla rudá krvavá stopa. Podíval se vedle sebe a ve sněhu spatřil zbytek namalovaného srdce a písmene V.

Až teď pochopil, co vlastně udělal. Milovala ho nade vše – a on ji tu nechal samotnou! Nechal ji napospas osudu a sám si šel sobecky pryč. Možná by se tohle nestalo! Styděl se za to, co udělal. Uvědomil si ale rychle, že když už ho tady nikdo nikdy neuvidí, nikomu se také nebude muset zodpovídat. Možná ani svému svědomí. Vstal

a pomalým plíživým krokem se vydal za nízkými stromky k hranicím.

Když už byl na dosah ruky od vysněných pomyslných čar obtékajících jeho vlast, šlápl na suchou ulomenou větev.

V lese se ozvala krátká střelba, a pak už se všude znovu rozhostilo blahodárné léčivé ticho.

Adéla Járová, 2. místo

Zloděj štěstí

Nestojí za to se představit. Kdybych měl říct něco o sobě nebo co dělám, řekl bych, že rád spím, jím, celkově se neliším od zbytku společnosti. Nejvíce mě baví dívat se nekonečně do mobilu, protože se bojím přemýšlet nad vším, co mohlo být lepší. Nemám v sobě ani zbyteček energie k tomu udělat cokoli produktivního. Naštěstí náš „dokonalý“ svět produkuje více nýmandů, než zvládá, takže na r/fucklife nemusím nadávat na vše sám. Můj jediný přítel je sirotek Alan Franco, závidím mu jeho život, nikdy totiž nic neměl, proto má lepší důvod nenávidět svoji existenci.

Ze začátku jsem zkusil všechno, cvičit, hledat přátele, hledat koníčky. Po předlouhé snaze a průzkumu jsem došel k závěru. Všichni nejsou souzeni k tomu být šťastní. Zbyla tu už jen jedna možnost, nedělejte ze sebe blbý. Víte, co myslím. Smrt, tak nádherná, tak tajemná. Nemohu se dočkat, až mě přijme do chladné náruče, ona mě osvobodí z nekonečné nudy. Ano! Přesně to udělám! Ukončím své zbytečné bytí.

Alan Franco sdílel mé nadšení, domluvili jsme se, že skočíme z nedaleké rozhledny. Nikdy jsem nebyl tak nadšený, už cítím její mrazivé polibky na krku.

Nový začátek

Toho slavného dne jsem se na místo setkání dostavil dříve než Alan, po 10 minutách mlčky přišel i on. Stojíme oba před zábradlím a hledíme dolů. Rozhledna je otevřena přes celý den, proto jsme si vybrali středu pozdě večer, to nám zajistilo samotu.

„Nebyla to naše chyba, že nám svět rozdál špatné karty,“ přeruším ticho.

„Přesně, prostě za to nemůžem,“ odpovídá Alan, stále se skloněným zrakem.

„Není to fér! Jak to, že někdo se narodí šťastný a my musíme být neustále nešťastný!“ vykřiknu to tak nahlas, že poslední návštěvník rychle uteče, samozřejmě se nepokusil nám pomoci.

„Proč se prostě nejde rozdělit, aby všichni byli šťastný.“

Alan začne lézt na zábradlí, zabraňující návštěvníkům vypadnout.
„Zadrž! Co když to štěstí sebereme, vyrovnáme se!“
V mém hlasu je neutajené vzrušení.
„Jak chceš sebrat štěstí?“ zeptá se viditelně zmatený Alan.

Krádež

Řekne-li se šťastný člověk, představím si Seana McGila. Narodil se do dokonalé rodiny, všichni ho milují, vždycky je plný štěstí a radosti. Nenávidím ho, nezaslouží si být šťastnější víc než já. Sean vždy ve středu v 16 hodin běhá, aby všem ukázal, jak je dobrý, to je naše příležitost.

Nemýlil jsem se, přesně ve středu běžel znovu po asfaltové silnici. Alan a Já číháme v křoví, jakmile je Sean na místě přepadu, vyběhnu s pálkou před něho, Alan mu zezadu zablokuje cestu.

„Co tě dělá šťastným?!“

„C-co!?“

Sean ze sebe dělá zaskočeného.

„Odpověz!“

„J... já nevím, moje přítelkyně, rodina, pomáhat druhým.“

V jeho hlase byl slyšet strach, ubožák, co se bojí smrti. Konečně už není povýšen nade mnou.

„Lháři!“

Nevím, kolikrát dostal pálkou do hlavy, vlastně nevím, proč jsem ho praštil. Těla se zmocnil hněv, protože vše, co říkal, jsem zkusil, a nic mi nepomohlo, jsem neustále prázdný, jak to, že jemu to vyšlo! Pustím pátku na zem a uteču, teprve tehdy si uvědomím, že nemám tušení, kam se poděl Alan.

Obrácení

Přemýšlel jsem nad tím, co mi Sean řekl. Třeba má pravdu. Často v motivačních videích opakují, že máme pomáhat ostatním. Ano, už budu dobrý. Budu dobrým člověkem, přestanu se utápět v depresech. Sean byl omyl, navíc si to zasloužil. Ne! Co se stalo, stalo se. Jak je to přísloví... „Kdo žije v minulosti, má deprese.“ Ještě toho dne bylo mé předsevzetí stvrzeno darem bezdákovi v hodnotě 100 korun.

Být hodný mi šlo, celý týden jsem nepřetržitě pomáhal, držel dveře, zdravil, dokonce jsem i vrátil peněženku plnou peněz. Jednoho dne konečně přišla moje příležitost, tak dlouho očekávaný moment hrdinství. V parku mi někdo nabídl drogy, zdvořile jsem odmítl, popošel dál a zavolal policii. Nikdo by přece nečekal, že zrovna policie bude zkorumpovaná.

„Dobro v tomhle světě nepřežije,“ pomyslel jsem si, leže v kaluži krve, ani šťastný jsem přitom nebyl. Kdybych si jen vzal ten herák, aspoň bych našel jeden šťastný moment ve svém životě.

Loterie

Peníze, to je jediné koncentrované štěstí v tomhle životě. Trvalo to přes měsíc v bolestech, abych přišel na tak jednoduchou věc. Jenže neumím investovat a nemám žádné peníze, které bych investoval. Rozhodl jsem se, že je ukradnu. Naštěstí vím přesně, komu je ukradnu. Alan Franco mě kontaktoval, povedlo se mu vyhrát loterii a potřebuje si promluvit. Nechápu to! Proč on! Proč ne já! Vezmu si, co právem patří mně.

Busem jsem dojel k jeho bydlišti, upřímně bych čekal něco lepšího než malý bungalov na kraji města. Po zazvonění mě Alan uvede k malému stolku. Posadím se, ruku neustále v kapse.

„Myslel jsem, že budeš mít lepší bydlení po tom, cos vyhrál loterii.“

„Tenhle dům je po mém otci, loterii jsem daroval.“

„CO!?“ V hlasu se mísil hněv, překvapení, smutek.

„Nepotřebuji je, začal jsem pracovat, opravdu cítím, že jdu správným směrem. Potřebuji si s tebou promluvit o Seanovi.“

„Co s ním!? Jak ses mohl zbavit svého štěstí!“

Jaká arogance! Nenávidím, že si vůbec nevážá toho, co má.

„Myslím si, že by ses měl prostě při-“

Nestihne domluvit, vrhnu se jako šelma na svoji oběť, nůž mu zaryju hluboko do krku.

Stojím nad Alanovým nehybným tělem, místnost oslní barevně paprsky v doprovodu hlasitých sirén. Na začátku jsem se nepředstavil, avšak teď již vím, kdo jsem. Jsem výtvozem společnosti.

Jan Nepomuk Novotný, 3. místo

IV. kategorie: poezie

**3.–4. ročník SŠ
a septima–oktáva VG**

Vteřinový útržek věčnosti

I.

Hledám svá zapomenutá slova
v nekonečném proudu písku
chrlicího se z oblohy jako déšť,
jenž mě nikdy neočistí,
pouze obtěžká svojí zanedbatelností.
Budu ho polykat,
zuřivě prosypávat vyhladovělymi prsty,
drtit do ztracena,
dokud ho nepřeměním v částičky prachu,
které ti s ospalou něhou,
za noci soužení a marnosti,
vložím do tvých zmrzačených dlaní
s nadějí na stále vycházející slunce.

II.

Provazochodecké lano bravurně se pnoucí napříč dvěma světy,
tak prokletě odlišnými, že jen stěží dohledáme jejich hranici.
Postavy kráčí tápavými kroky s pokusy o ladnost.
Plahočí se bosky,
aby ještě naposled uvěřily ve vlastní lidství,
pokusily si odpustit, znovuzrodit se.
Lněná vlákna se zažirají pod kůži,
snaha nutně je zadržet od pádu,
alespoň si to namlouvat naivitou dítěte.
Vrávorají na branách osudu,
zproštění strachu a převratných očekávání.
Dvě obnažená, magnetizující se těla ze sebe nespouští zrak.
Vpíjí se do hloubek teď už prázdných očí,
marně hledající útěchu na dně oceánu,
místě, které jim tak snadno uniká.
Vzniká z nich lastura upletená z pout vězněné něžnosti.

Zaniká jejich jedinečnost.
Existují pouze jako neoddělitelná hmota,
bezkrídlý anděl,
balancující nad propastí svojí zmírající touhy
bezmezně milovat.

III.

Skuhrá, pláče, sténá, proklíná Boha.
Nebyla schopna slyšet svoji mateřskou řeč,
teď se stydí,
zamýšlí vraždu,
ohřívá si vodu a v očích jí jiskří černá barva.
Byla moc daleko a teď je těsně u toho.
Srdce má na dlani.
Při usínání ho s jemností drtí jako modlitbu.
Je to rutinní záležitost.
Už se nebojí krvácet jako dřív.
Našla v tom ukolébavku,
prokletí.
Její rty se ani nehnu,
rudé porcelánové sochy,
začala by řvát, až by se zabila,
takovou tou něžnou nelitostnou smrtí,
která bolí, ale směješ se.
Pak se jednou probudíš
a místo srdce svíráš znavené kopretiny.

Barbora Šedivcová, 1. místo

Zlomky kapek deště

XV/XII/MMXXII

setrváváš
jen když sníh na tvém prahu je
kradeš teplo mého těla
a teplo z mé duše
kradeš –
ale přesto mrzneš

teplem cigarety
rozmrazuješ chlad na svém srdci
ptáš se mě kdy už to skončí –
chceš zemřít.

po březnu sníh zmizel –
a ty s ním
a mé oči se roztékají
po tvém odchodu
rozmrzají
tímhle tempem
jen málo ze mě zbude –
jak ztratit to cos naučil mě?

a on je tady
prosinec
ležím ve sněhu
promrzlá až na kost
a abych konečně něco cítila
zapaluji cigaretu –
jejich chuť mi připomíná tebe

i když jsem řekla že už nebudu
že přestanu –
zaplňuje díru po tobě

prosinec
a ty v zasněžené scénérii
opět stojíš na mém prahu –
stejně jako ten sníh
ochlazuješ mou duši
zamrzáš mé slzy
a já čekám
jestli scénář bude stejný
a ty v březnu odejdeš zas –
jsi sezonní sníh
chlad
a mráz.

VIII/V/MMXXIII

jaké je to mít ráda ženu?

oproti Tobě
ona vkročí tam
kam schovala jsem se
kam uzavřela jsem se
pátrá po mně
ve tmě
má ráda záhady
tudíž má ráda mě

a já zakládám případ
žena
a jestli mě může mít ráda
anebo je jenom stejná jako já
a hledá lidi co může spravit
někoho koho může slepit
protože sebe zacelit nemůže –
sama sobě nepomůže

nebo hledá mě
protože ví

že spravuji ostatní
a třeba vyléčím i ji
protože ví
že získat mou lásku není těžký
mé srdce je větší
než na první dobrou věděla

a jak to málo
může znamenat tak mnoho
proč tak moc prahnu po tom
abych něco vlastnila

jak rozluštím její symboly
mezi řádkami
jak rozpoznám její úmysly
bez světél v místnosti
kde nemůžu se snažit koukat pod její masku
kdy nevidím její šarády
prý je v nich dobrá přesto však neuhádnou její pocity

pamatuje si každý detail co říkám
kvůli mně nebo má jen brilantní paměť?
zajímá se víc než Ty ses kdy zmohl
ale asi ne protože má být má
ale protože křičí na mě že pro Tvé chování bych se usadit neměla

jaké je to mít ráda někoho kdo neutíká od svých emocí
jaké je to mít ráda někoho kdo mě vyslyší
jaké je to koukat se do jejích černých očí
kdy se stalo její náhlé zkrášlení?
jaké je to básnit o někom jiným
protože mi přinesl něco co si skutečně zasloužím

a neměla bych ji porovnávat s Tebou
neměla bych Tě hledat v nikom
mé nenaplněné očekávání by měla zůstat
v té posteli kterou jsi opustil hnit chladem
vyměnil jsi mě takže já vyměnila nábytek

na kterém jsi ležel
nesnesla jsem pohled na prázdné místo vedle sebe
které jsem myslela že bude patřit Tobě

mít ráda ženu
je jiné než mít ráda Tebe
protože Ty nenecháš nikoho milovat Tě
zabíjíš všechno kolem sebe
a říkáš mi že mám odevzdat se
té tajné osobě s kterou ve dvě ráno mluvím
a na mé nové posteli s ní sedím

ale ona si zaslouží všechno co nemám
a já pouze a jen destrukci hledám
protože dvě destrukce byť způsobí válku
ale alespoň zabijí vojáky jen na bojišti
nikoliv nevinné civilisty –
válka zůstane tam kde má býti

takové je to mít ráda ženu
vědět že si zaslouží více
takže se jí vyhýbáš tiše
doufáš že zajímat přestane se
abys ji mohl mít rád jen zpovzdálí
doufat že i tebe to brzy opustí

takhle jsi měl rád Ty mě?

XV/V/MMXXIII

vidím jí to ve tváři
ten chtíč
po jeho náručí

ona touží po jeho rámě
a on jí vychází vstříc
tajně

střetávají se potají
protože co oči nevidí
to srdce nebolí
a předstírám že je nesleduji
svým periferním viděním
předstírám že mi to nedochází
neuvědomuji si co se děje mezi nimi

ale už dávno jsem si tu skládanku dala dohromady
je stejná jako já
a chodí jeho stopami
doufá že ho uvidí
když se tu bude objevovat častěji

a nesednou mi jeho boty
neujdu v nich ani tu vzdálenost mezi námi
nemůžu v nich pokračovat svou cestou
propadnu se v nich pod pohyblivou hlinou

a jsou si blíž a blíž
a já jsem hloubš a hloubš
zapomněl obavy které jsem měla
popřel je přestože to byla pravda

a občas opět věřím v nás
dokud nevidím ji mezi dveřmi
a hořkost nepocítí všechny mé smysly
a nesejde na tom jak moc si zuby čistím stále ji mám mezi zuby
dásně mi černají
a při myšlence že už tě nikdy nebudu mít
(protože ona tě už nikdy nepustí)
si zuby nevyčistím
a ony mi z úst padají

vidím v ní tu
kterou jsem měla být já
ale nikdy nevybereš si mě nikdy nevybereš si mě
nikdy mě nikdy mě
proč ne proč ne?

svádím vinu na sebe
v kom jiném by byla chyba přece
ona ti dá všechno ona není břímě

ale stále se ptám sama sebe
proč bys mi lhal o tom
co se mezi vámi děje
snažil jsi mě mít jen o chvíli více?

doufala jsem že jsi mé navždy
ale ona připravila mě o tebe
a tak nikdy nebudu víc
nežli možná
chvíle
nádech
chmýří co ve vodě pluje
jen prachový sníh
co se v mžiku roztaje

Vladimíra Jiříčková, 2. místo

Maska

Ve světě žijeme, denně chodíme,
přátele hledáme, o lásce sníme.
Smát se a pracovat každý den musíme.
Každý krok pomalu budoucnost stavíme.

Každý náš čin jen pro budoucí čas
zlatem hrob zdobený honosí nás.
Každý náš čin jen pro budoucí chvíle.
Jen až když zemřeme, dosáhnem cíle.

Smích plní místnost, když s přáteli jsme.
Příjemný pocit až k nebi se dme.
Nádherný pocit, když s spřízněnou duší.
Pravdu však málokdo, málokdo tuší.

Ve tmě, když potichu před světem skryt,
tvář svoji odkrývá, nachází klid.
Úsměv, jímž chlubí se, v okamžik mizí,
zjizvená tvář plná bolesti ryzí.
Sám sebou stává se, masky se zbaví.
Nad svojí hloupostí hlasně se baví.

Spíš než být zavržen, prodávat lež.
Odpornou nositi masku tu, jež
každým dnem víc a víc, více se hnuší.
Jednu věc ovšem ví. Nosit ji musí.
Bez masky svět by ho nepřijal, ví.
Krásná to odpornost lidí v tom tkví.

Na zem on dopadne, slzy ho zahalí,
Další jen vrstvičku pod maskou odhalí.
Po chvílce pláče jej přepadne smích.
Směje se, kdo v svět tu komičnost dých.
Směje se nad tím, jak plný je lží.
Krásná to odpornost světa v tom tkví.

Ráno pak masku on znovu si nasadí.
Úsměv dá na tvář, jak když mu nic nevadí.
Masku mít na tváři stále víc bolí.
Spíš než být odsouzen on si ji volí.
V čistotě úsměvu hlouposti lidí
odpornou lež nebo bláznovství vidí.

Svět plný lží, plný falešných tváří.
Plných jen úsměvů, tváří, jež září.
Úsměvy dělí se na typy dvojí.
Jedni jsou šťastni a druzí se bojí.
Žít lži či ve lži žít, otázka jasná.
Života odpornost leží v tom krásná.

Možnosti jasné jsou, nejde je minout.
Bez masky zemřít či v jedno s ní splynout.
Bolí to, maska se do kůže zažirá.
Tvář skrytou pod maskou před světem zavírá.
Bolí to, maska když pomalu nahradí
tvář, kterou předtím už skrývala v pozadí.
Pomalou mizí i poslední zbytky,
tváři kdys krásné teď tahá za nitky
maska, jež obrazem perfektních lidí.
Všichni však nic než jen úsměv ten vidí.

Vojtěch Kříž, 3. místo

IV. kategorie: próza

**3.–4. ročník SŠ
a septima–oktáva VG**

Sny o zimních svátcích

„Stejně to není fér,“ zahudral muž ve smaragdovém plášti a přisunul se blíž k ohni. „Ostatní si pěkně sedí doma v teple, nohy v ovčím rouně, největší starost jim dělá jenom to, aby nedošly svíce – a my se tady máme pachtit za nějakým blejskátkem tamhle na obloze! Cožpak je v tom nějaká spravedlnost?!“

Jeho snědý společník nepřítomně pokýval hlavou: „Takový už je úděl proroků, bratře.“

„Úděl, úděl, jakýpak úděl? Co to je za úděl, když mě vlastní žena v prosinci vyhodí z domu, prý že ať si jdu pěkně na západ za nějakou hvězdou? Že já se raději nestal zedníkem! Mohl jsem přes léto spravit hradbu tuhle, přebít stěnu tamhle a přes zimu si sedět pěkně doma. Mohli byste ostatně taky pracovat se mnou – byli bychom takové zednické trio, chodili bychom od domu k domu, pěkně všechno vyspravili... Víte vy, jaký by o nás byl zájem? Když si vzpomenu, jak fušerskou práci odvedli ti řemeslníci, kteří minulý rok stavěli náš kurník... Škoda mluvit! I ty, bratře Kašpare, bys to svedl lépe, natož kdybychom spojili své síly a pracovali společně! Ale kdepak já, já hlupák se musel stát mudrcem! Prý: ‚Baltazare, ty jsi hlava, ty to někam dotáhneš!‘ No, a kam teď táhnu? Kam táhnu, bratři moji?!“

„Za Spasitelem,“ nabídl mu logickou odpověď bratr Kašpar, poslouchající s postupně se zvyšující nevěřícností.

„Do zimy a bídy táhnu, bratře, do zimy a bídy...“ mrmlal řečník, strkaje do plápolajícího ohně suchou větvičkou. Naštěstí musel na chvíli přerušit svůj projev, protože se právě v tu chvíli otočil vítr a on schoval tvář do pláště, aby se vyhnul spršce řeřavých uhlíků.

„Je to mizérie,“ nechal se slyšet i do této chvíle poklímávající Melichar, poslední z trojice, „ale cožpak by se někdo jiný dokázal zhostit našeho úkolu tak jako my? Není možná, že by Spasitel přišel na svět, a nebyl zde nikdo, kdo by mu poskytl řádného uvítání! Právě takové jsou úkoly vzdělaných mužů Orientu. Pamatuj, bratře, na naše vznešené poslání a nechť tě to vědomí hřeje alespoň v srdci. Naše poslání ani zdaleka není zbytečné.“

„Ó, to ne,“ ohradil se Baltazar, „já netvrdím, že je zbytečné. Pouze říkám, že mohlo nějakou minutu počkat. Třeba i pár let! Vždyť takhle z toho to dítě ani nebude mít rozum! Spasitel, nebo ne, co si myslíš,

že bude takový kojeneček dělat s hroudou zlata? A s myrhou? Kadidlo ani docenit nemůže!“

Kašpar na něho úkosem pohlédl. „Nebud' skoupý, Baltazare. Vždyť trocha zimy není nic, co by ti bránilo vzdát hold tak významné osobě. A nemůžeš vědět, kdy mu naše dary budou ku pomoci. Dost možná to bude dřív, než si dovedeš představit.“

Baltazar se zavrtěl. Jako lakomec znít samozřejmě nechtěl. „No dobrá... Ale i tak, mohlo to počkat alespoň do jara!“

„Jó, to bys ale musel mít důvod, proč čekat tak dlouho,“ pokýval hlavou Melichar, zjevně rozhovor poslouchající jen z poloviny. Právě zkoumal, kolik vína jim ještě zbylo ve velikém měchu, který dostali darem od jednoho z vládců, u kterých po cestě nocovali.

Baltazar se kysele zašklebil. „Co naplat, žně byly už dávno. Období dešťů taky přešlo, král nic neslaví, ani žádná z jeho manželek... většinu vyhraných bitev jsme si odbyli už v létě, ani na ty prohrané nemůžeme teď vzpomínat. Zima je holt na oslavy chudák...“

„Chtělo by to něco vymyslet,“ zahučel Melichar, zklamaně poklepávající svými dlouhými kostnatými prsty na prázdný měch.

Baltazar přisvědčil. „Ano, to bychom tedy měli! Něco velkého a skvělého, kvůli čemu se budou všichni scházet se svými rodinami a blízkými a oslavovat a nebudou mít čas na pochybná proroctví, světla na západě a cesty bůhvíkam.“

Kašpar skepticky zdvihl obočí. „A co bys, bratře, chtěl tak najednou slavit? Snad pohyb naší planety po nebeské pláni?“

„Ó ano, to ať se slaví! Budeme jíst a pít, jen co hrdlo ráčí, tančit a smát se, radovat se z života až dlouho do noci! Vždyť naše Země, to je ten pravý boží zázrak! Nemůže se přece najít nikdo, kdo by mohl po právu tvrdit, že v takové dny je daleká pouť důležitější než vlastní domov!“ nadchnul se Melichar, naprosto nevnímaje kousavý podtón otázky svého společníka.

Baltazarovi se také rozzářily oči. „To by byly, pane, oslavy! Ve jménu naší Země bychom slavili pivem a vínem, pečeným masem i drahým ovocem to, že se stále pohybuje po nebeské báni, neúnavně nás nesouc za naším osudem, jeden oběh Slunce za druhým, s každým vždy o rok starší... Pili bychom i jedli, dokud by nám talíře a žaludky stačily... Byly by to ty největší oslavy, jaké království za celý rok uvidí – oslavy roku. Nového roku!“

Kašpar stále jen vrtěl hlavou: „Přebrali jste vína, bratři. Skoro by se teď zdálo, že svůj vznešený úkol neberete vážně. Ale až se zítra

probudíte, uvidíte, že na ty své oslavy roku si ani nevzpomenete, jen na bolest hlavy. To se vám to pomaže do Betléma, pěkně přímou čarou...“

„I nekaz nám zábavu, bratře,“ ublíženě k němu vzhlédl Baltazar, „však my tam také jednou dojdeme... Jen nechceme cestou mít takovou nudu, za jakou si tak neúnavně stojíš ty. Však co by byl život, kdyby měl člověk všechno brát jen vážně?“

„Však co by byl život,“ dodal Melichar, zjevně opět odplouvající do své vlastní reality, „bez oslav, byť i těch nehloupějších věcí. Však musíme umět docenit zázraky kolem nás, jakkoliv se nám někdy zdají být malé...“

Kašpar naposledy potřásl hlavou, přelétl pohledem své fantazírující společníky a zvedl se na nohy. „Já jdu raději zkontrolovat osly. Vy dva se mezitím dejte dohromady – buďto se uložte ke spánku, nebo alespoň přesuňte svůj kroužek filozofie na stránky papyru. Alespoň jeden z nás se chce dnes v noci vyspat.“

A tři moudří mužové z Orientu usnuli, zakrývající si oči pláští před nezvyklým světlem nové hvězdy, která jim stále neúnavně ukazovala směr jejich budoucí předurčené cesty – za Ježíškem do Betléma.

Eliška Háčková, 1. místo

Křišťál

Osmá hodina večerní odbíjí na zaprášených kostelních hodinách. Kulaté pouliční lampy jen spoře osvětlují temnou ulici žlutavým světlem. Pod tenký šátek svými dlouhými jehličkami zalézá listopadový vítr, skoro poskakují pod jeho bodáním. Už abych byla doma! O moc větší teplo mě tam nečeká, ale před větrem se ještě schovám. Přidávám do kroku, abych alespoň trochu jehliček setřásla.

Kolem uší mi prosvíští jízlivé zahoukání. Vzhlednu k pouliční lampě, nyní zastíněné něčím ne nepodobným seschlému slaměnému panáku. To meluzína vyhnala z rozbité kostelní věže sovu pálenou. Mžourá na mě černými korálky zasazenými do srdcového ptačího obličejce, křídla svěšená k zemi – tak moc je vyčerpaná. A hladová. Neboť krize zasahuje i do životů jinačích než jen lidských. Zvířat všehovšudy ubylo. Lidé je lapí do ok a pastí a vše, co jde zužitkovat, pak na černo různě prodávají. A velmi draho, jelikož nedostatek je i obyčejných brambor. Vzala je plíseň. Ta ostatně napadá všechno, protože je vlhko a zima. Protáhla své sítky i obilím – je ho sotva na trochu mouky, natož aby se někde jen tak zbůhdarma povalovalo – takže tam, kde dřív pištěly a skotačily myši, je teď slyšet spadnout zrno prachu. I po kostelních, které hryžou vosk ze svíček, jako by se slehla zem – ani ten vosk totiž není; včely umrzly, a tak kromě ticha vládne v kostele tma. Jako v naší synagoze... A proto pak ubohé sově kručí v malém žaludku hlasitěji, než dokáže zahoukat.

Sílící vítr mě pobídne ke kroku. Už tam brzo budu... Procházím okolo hospody U Kohoutí hlavy. Za zamlženými okny prosvítá matné světlo a ozývá se burácivý hlahol. Se zavráním pantů u dveří se ven vypotácí dva vojáci. Už zase naverbovali další... Nejradši bych jim plivla do očí! Všem, kteří teď zevlují v té zpropadené hospodě! Jen sedí, lijí do sebe litry kořalky a provolávají toho svého Führera! „Ať žije náš vůdce!“ řvou. Tupci.

„Guten Abend, Mädchen, wohin eilen Sie?“ zaburácí s opilým chlípným smíchem ten, který do mě skoro narazil, jak ho téměř vykopli z lokálu. *Kam bych spěchala, domů, ty zelenej hňupe...* Přidám do kroku, ale zelenáč ve zmuchlané uniformě mě chytí za předloktí.

„Ale no tak, mein Schönheit! Já si jen sáhnou na ty tvoje vlásky, takový hezký schwarzes Haar,“ žvatlá opileckou němčinou-češtinou

a neohrabaně zaboří druhou mozolnatou ruku do mých černých ka-
deří. Ovane mě zápach alkoholu. Henleinovec jeden slizkej!

„Hans, no tak! Nech tu schmutzige Jude!“ vyštěkne na oplzlého
otravu ten druhý, zamračený, s vráskami přísnosti okolo rtů. Vytrhnu
se z povoleného stisku a rozběhnu se pryč. *Špinavá židovka... Zlé
pohledy teď sice schytávám čím dál častěji, ale nadávky? I když to
řekne neznámý otrapa, zabolí to... jako trn, protože já se s tím sice
setkávám poprvé, ale celkově... S Židy je to jen horší, jako by se
propadali do bahna... Vlastně... i tátovi chodily nenávistné dopisy...
Co nám sebrali koloniál...*

Vzpomínám si na náš koloniál... Jak tam vonělo koření, na polici
se tyčily homole cukru, jako dítě jsem si sem tam uzmula z košíku
to nejčervenější z jablíček – rodiče předstírali, že mě nevidí, abych
měla radost z povedené „krádeže“... Teď jsou žlutě pruhované tapety
umouněné a novodobí otroci tam vyrábějí střelný prach...

Ani jsem si neuvědomila, že už zavírám dveře od našeho bytu.
Je menší než ten, ve kterém jsme bydleli dřív – ten nad koloniálem.
A taky špinavější a chladnější, ale aspoň sem netáhne. Zdi byly
začouzené od kouře, už když jsme se do něj stěhovali. Víc si ale
dovolit nemůžeme – já jako služebná nosím domů dvacet říšských
feniků týdně, což je víc, než za stejnou dobu zvládne vydělat táta
jako metař a máma jako prادلena dohromady. To bylo to nejprestiž-
nější, co jim bylo nabídnuto k obživě po odejmutí koloniálu. Já měla
víc štěstí...

Na stole už na mě čeká chlebová polévka. Snad je ještě aspoň
trochu teplá... Vedle na horší ze čtyř židlí sedí táta. Zeširoka opřený
upřeně hledí před sebe na hromadu čehosi šedivého, ani neodpoví
na můj pozdrav... Usedám ke stolu a hladově polykám lžice polév-
ky... Jsou to... noviny! Různé útržky novin, které dnes táta při práci
sesbíral! Je jich tolik...

„*Atentát na sekretáře z velvyslanectví...*“

„*NSDAP zuří...*“

„*Erstu vom Rathovi se oslava puče nevyvedla...*“

„*Atentát v Paříži...*“

„*Herschel Grynszpan bude pykat...*“

Takové a různé další titulky korunovaly desítkám útržků z novino-
vého papíru. Táta líně vstal z protestně skřípající židle. Letmo vyslal
k mámě, která zrovna pomáhala Jiříkovi s domácím úkolem, pohled
znamenající jedině – urgentní diskuze, nejlépe bez přítomnosti dětí.

Vím, o čem budou mluvit. Mluví o tom skoro každý večer, když si myslí, že už spíme. Táta úpěnlivě přemlouvá mámu, abychom se odstěhovali. Říká, že má strach, že už tu pro nás není bezpečno a bude to jen horší. Prý můžeme jet za jeho příbuznými do Londýna, dokud je čas, naučí nás tam anglicky... Den ode dne zní čím dál zoufaleji a snaží se úporněji. Máma je nejistá. Vždycky šeptem mírně odpoví, že to určitě nebude tak zlé, jak to vypadá, že se určitě všechno zklidní hned, jak se trochu začne dařit v hospodářství a stoupne ekonomika... Jenže kdy stoupne a jestli vůbec...

I já už začínám mít strach. Na co by bylo potřeba vojáků a zbraní, kdyby se nemělo nic stát? Proč by se lidé začali štvát proti Židům a dalším menšinám, kdyby vše bylo v pořádku?! Mám v tom všem zmatek, ale po celém dni v práci nemám sílu nad tím víc přemýšlet. Unaveně lehnu na tvrdé lůžko a nechám klesnout víčka...

...

Křik, dusot, zvuk tříštícího se skla, mihotavé světlo přibývající na intenzitě... Než se stihnu úplně probrat a pochopit situaci, rodiče vlečou mě a plačícího Jiříka pryč. Kamenné schody mě studí do bosých nohou a ospalý mozek si stále nedokázal přebrat, proč utíkáme k zadnímu vchodu, proč je všude tolik křiku, střepů a lidí... mrtvých?! Ne, ne, ne, určitě nejsou mrtví, ještě se hýbou, vidím to! Ale jsou zranění, proč jim nepomůžeme, co se stalo?! Co se to děje?!

„No tak, Marie, poběž, rychle, nemáme čas!“ úpí táta „Už ne...“, dodá pak ještě šeptem. Vím, na co naráží. Tušil to. Tušil, že dřív nebo později přijde něco takového. Že nás budou chtít vybit jako krysy...

Ve městě... ne, už to není město. Jsou to rozbité ruiny, spáleniště hemžící se tolika lidmi... kde se všichni najednou vzali?! A i přes tátovo zoufalé naléhání musím zpomalit. Aby mé oči přivykly náhlé oslepující záři. Abych mohla naposledy spatřit věž naší synagogy. Abych mohla ve všem ryku bezmocně a nečinně přihlížet, jak její zdi nenažraně olizují jazyky rudého ohně. Obrovská planoucí pochodeň uprostřed lidského mraveniště. Oranžové světlo se odráží v lesklých střípících z oken a vitrín povalujících se v hromádkách na dlažebních kostkách.

„Zatraceně, Marie, tak po-...“ Táta se zarazí uprostřed věty. I ve tmě v pablescích světla z ohně vidím, jak se mu hrůzou rozšiřují

zorničky. Skoro vidím, jak mu mrzne krev v žilách. Ale ne z toho, na co jsem otupěle zírala já. Z toho, co se dělo na druhé straně. Přimo před námi.

Ohromná tlačence lidí. Zlé, šklebící se tváře v uniformách stahující se okolo... Židů. Bijí je a řežou pěstmi, klacky i palicemi, tlačí je jako dobytčata do velkých... dodávek?! Proč... proč jen do... Polije mě studený pot. Víím proč. Víím, kam je odvezou. Ví to i táta. To vědění se nám oběma leskne v očích. A proto také víím, proč můj otec, můj nešťastný statečný otec udělal to, co nejspíš máma ani Jiřík v první chvíli nepochopili, ale já ano a za co jsem ho v posledních vteřinách svého života obdivovala a očima mu děkovala. Protože kdyby to neudělal, čekal by celou naši rodinu osud horší, než jsme si kdy dokázali představit.

Vyběhl proti té lidské špině, tomu odpadu s dušemi pokřivenými nenávistí. Cestou sebral vyvrácené dlažební kostky, jednu, druhou, třetí ... Mrštil jimi proti těm smrtihlavům.

Pochopila jsem, o co mu šlo. A i přes vyděšený křik mámy a Jiříka jsem udělala to samé. A ještě podruhé, potřetí, počtvrté... pak kliku od dveří...

Pokračovala jsem, dokud naše snažení nedosáhlo toho, co jsme chtěli. Zpoza dodávky vyběhli tři další smrtihlavové. Ozbrojení. Střelnými zbraněmi. S mnoha náboji.

Roztřeseně, avšak zpříma jsem se několik vteřin dívala do očí těm skořápkám bez duše, které se ničeho neštítí. Byly to vteřiny trvající tisíc let. To se prý u těch posledních stává.

Výstřel. A nespočet dalších. Klesající těla. Mámin pronikavý křik. Sílicí ryk...

Pak jako by mě do hrudi ohromnou silou udeřilo mohutné kovářské kladivo. Rozžhavený kov. Pálí...

Jako by se svět zpomalil. Padám dozadu. Velkou rychlostí. Ale vždyť mně to připadá tak pomalé...

Zády narážím do skleněné vitríny zavřeného obchodu s textilii. Sklo odrážející návaly světla se tříští. Letím vzduchem v obklopení střepů. Jsou tak krásné...Ve tmě lámou zbývající světlo. Třpytí se a lesknou... jako malé hvězdičky... jako bych letěla po noční obloze...

Dopadám na cosi ostrého. To hrana vitríny projela mým křížem. Ale už mě to ani moc nebolí. Křik a rámus je najednou tišší, světlo matnější, obrysy už nejsou tak ostré. Už za chvíli poletím ...

Tupě zírám nahoru nad sebe. Kolem stále létají střepy. Pomalu letí, třpytí se mihotavými světélky... jsou tak nádherné, tak nádherně se třpytí... Jako křišťálky... Jako pravé křišťály... Letím...

Tereza Havlová, 2. místo

Egyptský gladiátor

Poušť na jih od Káhiry nám vydala unikát, který skrývala téměř po dva tisíce let. Tým českých archeologů pod vedením Ing. Karla Střípka zkoumal pozůstatky starověké vesnice, když pár set metrů od ní objevil úplnou náhodou pod nánosem písku tělo muže ve věku mezi 20 a 25 lety. Mladík žil asi v 1. století před Kristem, a co šokuje laiky stejně jako veřejnou odbornost, jsou předměty, jež byly u těla nalezeny. Šlo o krátký bronzový meč typický pro gladiátory a přilbu. Rozbory DNA přitom potvrdily, že muž pocházel z Egypta... Že by také Egypt po vzoru římského impéria pořádal gladiátorské zápasy? [...]

Magazín Historie stále žije, 27. 8. 2023

Bojů a staň se nicotnou součástí oblíbené zábavy ctihodných občanů, nebo zemři. Takhle jednoduchý byl výběr. Pěkný výběr, ušklíbl jsem se hořce. Ani jedna z obou možností se mi nelíbila. Už dávno jsem přestal počítat, kolik dní se odvinulo od doby, co jsem se stal pouhou figurkou v kruté hře zajišťující pobavení obyvatel prohnitých římských měst. Zdálo se to jako věčnost. Nekonečně dlouho táhnoucí se věčnost bez naděje na jakýkoli zvrat.

Denně jsem se modlíval k bohům, aby mě zbavili toho utrpení. Sám jsem se nenáviděl za to, jaký jsem zbabělec. Nedokázal jsem v sobě najít dostatek odvahy na to, abych si sáhl na život, a tak se vyhnul ponižující budoucnosti v aréně. Jenže... někde uvnitř sebe jsem jako vzácný poklad živil nepatrnou jiskru naděje na to, že se mi třeba jednou povede vrátit zpátky domů. Jen pouhá vzpomínka na hladinu Nilu oslnivě se lesknoucí v záři vycházejícího slunečního kotouče mě pokaždé rozechvěla po celém těle. Tak rád bych zas viděl nilské břehy lemované rostlinami papyru, jehož listy připomínají v odrážejícím se zlatém jasu nebo naopak večerním rudě krvácejícím světlem zobáky posvátných ibisů.

Zpátky do přítomnosti mě vrátila mdlá vůně pokrmu, který ležel přede mnou na stole. Dnes to výjimečně nebyla jen pšenice, přidali nám kus masa. Z dobroty srdce? To sotva.

Nenáviděl jsem pšenici, která se měla postarat o to, aby naše svaly zmizely pod vrstvou tuku. Těm, kteří tu byli nejdéle, se už na břicho rýsoval výrazný polštářek sádla. Pro diváky víc krve, pro zápasníky zas menší šance na to, že zranění bude nebezpečné či dokonce smrtelné.

A pro pořadatele to představovalo výraznou úsporu, než kdyby museli vydat další sestercie za nové bojovníky, a ty pak cvičit.

Nebyl jsem tady ještě tak dlouho, moje svaly byly pořád dobře viditelné. Přiděl masa navíc mě však znepokojoval měrou větší, než jakou nechut ve mně vyvolávalo obilí. Tohle skryté poselství bylo docela dobře čitelné. Brzy půjdeme do arény...

...

Nad hlavou mi kromě ostrých slunečních paprsků vířil nadšený pokřik tisíců diváků. Ti seděli o něco výš, od prostoru arény je oddělovala kamenná zídka. Pot mi stékal v podobě stružek po celém těle, rozpálený vzduch se tetelil nad prostranstvím vyspaným pískem. Navzdory tomu se mi zdálo, jako kdyby se kolem plížil smrtelný chlad. Jenže já nebyl tím, po kom se bůh smrti lačně natahoval. Alespoň prozatím.

Připadal jsem si jako ve snu. Jako kdyby nic z toho, co se událo, nebylo skutečné. Ještě ve chvíli, kdy jsme vcházeli do arény mírně svažitou chodbou, ruce se mi třáslly a nohy hrozily, že každou chvíli vypoví službu a já se svezu na zem.

Už v okamžiku, kdy se naše zbraně poprvé střetly, se mi všechno slilo do neurčitých barevných šmouh. Vysoký ramenatý Núbijec, který na mě obratně a vytrvale dotíral, náhle ležel na zemi na zádech a hrot mého meče se mu opíral o hrud'

Ta trocha vzduchu pronikajícího pod kovovou přilbu mi náhle připadala nedýchatelná. Nevěřičně jsem zíral na svého soka, jednoho z favoritů, bezmocného a poraženého. Vážně jsem ho dokázal přemoci? On se trénoval nesrovnatelně delší dobu než já, a přesto to nebyl on, kdo by se mohl radovat z vítězství. Jenže to jsem nemohl ani já. Těšit se z něčeho takového? Jen při tom pomýšlení se mi zvedal žaludek...

Několikrát jsem rychle zamrkal, abych se zbavil slaného potu, jenž mě štípal v očích. Zadíval jsem se na řady natěšených přihlížejcích. Nebyl jsem si jistý, jestli mi v uších duní moje vlastní krev,

nebo je to klubko hlasů nadšených diváků. Ve chvíli, kdy jsem si všiml gesta, jež většina z nich ukazovala, mi připadalo, jako kdyby všechny zvuky odpluly někam daleko nebo úplně ztichly.

Palec obrácený směrem dolů.

Ztěžka jsem polkl. Už zase jsem neměl na výběr. Núbijce od smrti dělí už jen několik nádechů a úderů srdce. Pohledem jsem těkal mezi obecenstvem a mým poraženým sokem. Snad v naději, že svůj nemilosrdný verdikt změní. Marně.

Jilec meče, jež nazývali gladius, mě pálil v dlaních, když jsem zvedl zbraň do výšky své hlavy. Nespěchal jsem. Zoufale jsem si nepřál nic jiného, než abych to nemusel udělat. Zabít bezbranného. Pošpinit si ruce krví, a ještě takovým způsobem, pro cizí zábavu. Pokud se to všechno vůbec dalo jako zábava nazývat...

Zázrak. Přesně na ten jsem čekal. Jenže nepřišel. Všechny zvuky, jež mi připadaly předtím ztišené, se opět rozezněly, tentokrát mnohem silněji. Pronikaly mi do lebky a odrážely se od jejích stěn. Jako kdyby mi měla hlava co nevidět puknout. A možná bych to uvítal mnohem raději...

Plíce se mi smrskly, když jsem pochopil nevyhnutelnou marnost okamžiku. Paže mě začínaly brnět, jak jsem celou dobu držel meč ve vzduchu. Ještě naposledy jsem se s nadějí zahleděl na diváky. Pořád stejné gesto, pořád stejná nemilosrdnost. Zhluboka jsem se nadechl a co nejrychleji provedl to, na co obecenstvo nedočkavě čekalo.

Chladně se blyštící čepel se ponořila do Núbijcova těla. Nejspíš jsem si sám něco namlouval, když mi připadalo jako bych zaslechl jeho bolestné zachroptění. I kdyby mu splynulo ze rtů, zcela by zaniklo v nadšeném jásotu tribuny.

Zalitoval jsem však jedné věci. Neodvrátil jsem včas pohled, a tak se stal odsouzeným k tomu, abych sledoval průzorem v jeho přilbě černé oči, které se na mě obrátily s podivnou směsicí pocitů. Mohl jsem v nich číst bolest, strach, němou výčitku, ale také úlevu. Núbijcův úděl bojovat pro obveselení občanů skončil. Ten můj pokračuje dál.

Občané... Duše všech, co se troufají označovat jako občané, jsou temnější než bahno na dně Nilu. Kdyby se jejich tvrdá srdce vážila v posmrtném soudu, propadala by se hodně hluboko...

...

Spartakus. Dal nám ten nejcennější dar. Naději. Tu v nás dokázali pošlapat, zadusit. A on ji probudil. Společně s tím jsme v sobě našli sílu na vzdor, na pokus o vymanění se z područí Římanů pohlízejících na nás jako na bezduché věci.

Jméno tohoto hrdiny by měli tesat do obelisku. Například toho, jehož špice se každé ráno, kdy povstane úsvit, blýská ve zlatých tónech tak oslnivě, že člověk ten pohled nevydrží déle než několik okamžiků. Pak si musí dlaní zaclonit oči, aby ho ten mocný lesk neoslepil.

Spartakovo jméno by se dokonale vyjímalo mezi znaky vyprávějícími o slavných panovnících egyptské země a jejich nesmrtelných činech. Také já jsem byl součástí velkého počtu podobných ztracených odsouzenců, kteří ve Spartakovi viděli naději na lepší budoucnost. Jenže touha, již mě k sobě vábil domov, přehlušila úplně všechno. I nenávisť vůči Římu. Opustil jsem tedy ostatní vzbouřence proti bezpráví a zamířil jsem na jih.

Proč jen musel čas plynout tak rychle? Nevím, zda člověk tuší, že umírá, ale tady v poušti, jen kousek od domova, se tenhle dojem znásobil. Možná mi zbývá jen pár chvil, než Anúbis bude vážít mé srdce...

Měl jsem pocit, jako kdyby se kolem plížil stále větší chlad. Abych se trochu zahřál, poposedl jsem si blíž k ohni plápolajícímu v zákrytu vysoké písečné duny. Při tom pohybu jsem však zkřivil tvář do bolestivé grimasy. Látku oblečení mi k tělu nepříjemně přilepila čerstvá krev. Mezi žebry se mi plnou silou znovu rozhořel tekutý oheň, jenž až dosud jen pokojně dřímал a stal se alespoň trochu snesitelným.

Nyní mi mezi pevně stisknutými zuby uniklo zasténání. Dlaně jsem sevřel v pěst, mezi prsty se mi prosypala nicotná zrnka horkého písku. Horké pouštní slunce mu propůjčilo po dobu dne svůj žár. Mně však připadalo, jako kdybych ponořil ruku do studené vody.

Rána na boku od jednoho z římských vojáků se mi opět otevřela. Pulzující bolest nenápadně přehlušila zima, jež se mi zakousla do těla jako lví zuby. Byla natolik silná, že zvládla moje zesláblé tělo roztřást, a tím ho rychle připravovat o poslední zbytky tepla i sil. Neměl jsem šanci vidět svůj obličej, přesto bych přísahal, že nad propadlými tvářemi, ještě zčásti pokrytými šmouhami od krve římských legionářů, našich největších a nejkrutějších nepřátel, žhnou moje černé oči vysokou horečkou.

Už jsem ani nedokázal sedět. Stálo mě to příliš mnoho energie, která mi zcela chyběla. Pod oblečení se mi dostal písek, ale nevšímal jsem si toho. Moje oči se upíraly k pomalu vyhasínajícím plamenům. Mezi doutnajícími zbytky chrastí se protáhl vítr, vznesl část našedlého popela k nebi.

Z ohně vylétlo několik smělých jisker. Za svoji odvahu však zaplatily tu nejvyšší daň. Vyhasly, sotva se přiblížily k obloze zbarvené doruda, jako kdyby ještě před chvílí bělostné mraky také krvácely nebo krví plakaly nad končící vládou dne.

Před očima se mi přehnaly první mžitky. Stále jich přibývalo. Okraje zorného pole mi pomalu tmavly. Tolik jsem toužil ještě jednou vidět v dálce siluetu pyramid. Natočit hlavu severním směrem se mi nepovedlo. Představovalo to pro mě příliš velkou námahu.

Odvrátil jsem se od meče a přílby, svých věrných spolubojovníků v aréně i spojenců proti těm, kteří z nás udělali otroky. Můj pohled se zastavil na nebi, na němž se mísil červený závoj s rozpuštěnými vlasy černé noci.

K zemi mě přitiskla silná únava, nesrovnatelně silnější než ta, jakou jsem pociťoval po nejmornějších cvičeních a zápasech.

Ve chvíli, kdy v odvěkém souboji zvítězila tma, se na nebi rozžehla první hvězda a brzy se začaly objevovat další. Zadíval jsem se na jejich blyštivou nádheru.

Jako kdyby všechna bolest a utrpení zmizely nebo si jich moje čím dál víc otupělé smysly přestaly všimnout. Mezi rty mi prošel úlevný výdech.

Poslední, co jsem spatřil, byl malý obláček páry rozpouštějící se v chladu jasné pouštní noci.

Jana Karhanová, 3. místo

V. kategorie: poezie

Studenti a studentky ZČU

Velrybí srdce

Máš velrybí srdce,
který si přeju harpunovat,
i když by se to nemělo,
neboť jsi ohrožený druh,
po němž kromě mě prahnou miliony
japonských rybářů.

Martin Plechatý, 1. místo

Stojaté vody

Stojaté vody se kazí
a ty v nich,
z divokých bystřin mrazí
a tvůj smích
je důkazem toho,
že to víš.

A přesto
se nepokusíš prudkou řekou drát
s modřinami od ostrých kamenů,
které jsi neviděl.

Jen proto,
že se bojíš jizev,
jimiž by ses jednou mohl pyšnit.

Martin Plechatý

Irem

V očích tvých svatyně se zračí,
modlím se k nim,
světlo v nich kráčí
jasné tak
až oslepuje zrak,
a přec mi oči otvírá:
jsi krásou kvetoucí zahrada nebezpečí,
jejímž jedem blázni jen se léčí.

Martin Plechatý

ChadGPT

Za dědečkem na samotu
Na návštěvu přijel vnuk
Rozhodl se překvapit ho,
Přišlo se, ztropil hluk

Himlhergot, co se děje?
Děda neví, o co go
Noha zakopla o nohu
Hvězdy plují oblohou

Díky svým francouzským holím
Zvedl se na nohy, kmet
Já tě, dědo, jenom trollím,
It's a prank! Mu ve tvář vmet

Anglicky? Či jak to mluvíš?
Co to znamená, ten prank?
Dědo, ty jsi hroznej boomer
Pranky jsou life, gucci gang

Nevím, stále nerozumím,
Říká stařec nevrle
Pak se klidní, chtěje svůj klid,
Tu máš, dej si cukrle

Proč jej fotíš? K čemu to je?
Užívej dne, jako kdys!
Na storýčko na Instagram,
Vintage viby, má to rizz

Chtěl bych další followery,
Do teď byl můj content cringe
Bude ze mě influencer,
Brand building jde inch by inch!

Nerozumím, nechápu to,
Uchraňte mne těchto hrůz!
No fear, dědo, povídám ti,
AI už je amogus.

Vygoogli si ChatGPT
A dřív než si vzpomeneš,
Budeš si s ním psát dnem, nocí,
Z boomera trendsetter, zas fresh

*

Děda napsal po pár týdnech,
Na messengeru našel chat
Chlapče, tisícere díky!
AI je fakt gigachad!

František Lejsek, 2. místo

Co bych Ti nikdy neřekla

I.

Mně píšeš „dobrou,“ jiným píšeš „spíš?“
A já Ti píši pokaždé, co mé oči ulpí
na telefonu.
Jsem tu. Čekám tu s náručí jen pro Tebe.
I když Tvoje poslední zprávy křičí,
nehněvám se.
Jsem tu. Tiše a čekajíc.
Minuty, hodiny, večer, noc.

Marně.

Dávám Ti tiše dobrou a se zavřením očí
si přeju dostat zprávu
„spíš?“

II.

Najít od Tebe zprávu na telefonu,
najít od Tebe *like* na každém mém příspěvku,
a přece pro Tebe neznámenat nic.
Však jsou to jen doteky prstem.

Přemlouvám se,
nemám očekávání,
nevnímám už.

Unavuje mě každý takový dotyk,
unavuje mě každý muž.

III.

Na okenní římse
za chladu večera
nebo mého srdce?

S hlavou vzhůru.

Pověz mi,
kdo se umí dotýkat mého srdce
a ne jen mých rtů?

—

Cítím limit,
cítím, jak na mě naléhá čas
mého srdce.

Cítím limit,
cítím, jak reziví
i druhá půlka
mého srdce.

Jak ostré jsou Amorovy šípy?

Anna Šulcová, 3. místo

V. kategorie: próza

Studenti a studentky ZČU

Honem

I.

Lidé si mohli zase pro jednu oddechnout. Nastávaly lepší časy. Obleva. Nejtěžší zima začala ustupovat za neuhasínající víry, že tentokráte již naposledy. Ulice počaly opět vířit životem, nejen na venkovních zahrádkách restaurací šlo znovu slyšet povětšinou chlácholivé hlasy, utěšující se vespolek. Kolik že to bylo roků? Jeden? Dva? Krátká doba, ani se to nezdá... A přece se toho zas až tolik nestalo. Pár zkrachovalců, pár zemřelých, tak už to v životě chodívá. Tak a podobně zněla slova plná naděje na návrat do normálu, čímž byl patrně myšlen zažitý předpandemický stereotyp. Většina se mohla radovat. Většina mohla konečně vydechnout. Ne však všichni. –

Moderně zařízená místnost se nesla vesměs v odstínu černé a bílé a v duchu minimalistickém byla prosta většího množství nábytku. Každý kus měl své přiřazené místo i svůj účel. Rozměrný stůl z bíle laminované dřevotřísky s kancelářskou židlí vprostřed východní stěny, sportovní trenažér v zadním rohu nalevo od stolu a podle západní stěny jednak knihovna, rovněž z dřevotřísky, dosahující zhruba do dvou třetin její výšky, jednak čalouněná lenoška černé barvy. Střed prostory byl záměrně ponechán prázdným, aby byl v místnosti usnadněn pohyb. Pokud jde o samotné zdi, ani ty se neubránily prostoty. Jednotvárně bílé, bez obrazů, bez poliček, toliko se zrcadlem, velkým asi jako dospělý člověk, dělicím trenažér od stolu; s dvoukřídlými dveřmi a oknem k severu, z něhož bylo lze vidět vnitroblok, nebo, přesněji řečeno, jestliže se z něho člověk nevyklonil alespoň do půli těla, viděl pouze omšelou omítku protějšího domu.

Do takto zamýšlené černo-bílé harmonie pokoje vešel živel diametrální, ne, přiběhl, zchvácený, relativně mladý, sportovně urostlý, a nezvykle zsinálý. František.

Ačkoli byl na první pohled všedně vyhlížejícím mužem nevýrazné tváře, na ulici by jej s jistotou poznal kdekterý kolemjdoucí. František byl totiž slavný. Ale více než samotné obličejové rysy poutal jeho současný stav, výraz; lehce přivřené oči, hned těkavé, hned

s nepřítomným pohledem, pevně semknuté rety, rychle se stahující a roztahující chřípí a pulzující žilka na skrání.

Ano, většina mohla konečně vydechnout, a jeho tvář prozrazovala, že nepatřil k oné šťastné množině, již to bylo umožněno. František ne. František kráčel vždy tak trochu vlastní cestou, nezávisle na špalíru ostatních, průbojně a s jasně vytčenými cíli, kterých chtěl dosáhnout, pokud možno ihned. Ostatně proto byl tak úspěšný. A nenáviděný. Do místnosti příbyvšího Františka onen osvobozující tok myšlenek zkrátka míjel. Pohledte, kterak jeho efemérní obraz vzniká a zaniká v zrcadle, kterak František přechází od okna ke dveřím a od dveří k oknu... Že by ho přes jeho povahové vlastnosti potkala stejná tíha jako ty ostatní nebožáky, a nadto jej nechtěla opustit? Jak je to možné, ptáte se? Že zdá se být z toho zrna, které dokáže jakoukoliv slotu přečkat, ne-li využít ke svému prospěchu? Ach, ano, přesně takovým člověkem František byl, a přesto se zdál být poslední dobou jaksi v sebe zadumán, ve dne, v noci, na své duši čímsi obtížen.

Periferně zachycený odraz v zrcadle jej přiměl zastavit se. Navyklým způsobem vytáhnul z pravé kapsy od kalhot mobilní telefon, mechanicky stiskl postranní tlačítko a několik pohybů palcem po displeji stačilo k tomu, aby se před Františkovými očima zjevil inkriminující článek. Rána z pistole, která odstartovala běh událostí. Navigace pro mnohé, předepisující přesný kurs jejich názorům i činům. Partneři s vyumělkovaným pohoršením vypověděli smlouvy a odmítli nové spolupráce; z tolika otevřených dveří nezůstaly rázem ani jedny. Nejhlasitější obdivovatelé stáli se o to hlasitějšími odsuzovateli, nejbližší přítakávači nejpřísnějšími soudci. Ano, ten článek. Ten článek všechno odstartoval. Odstartoval? Dosud mlčící ústa odhodlala se ho poprvé předčítat nahlas – zalykavým hlasem, těžkými slovy, jež vážla v suchém krku: „František K... známý... a influencer... přezdívkou Vinnie1994... roce... obviněn –“ Nedočetl. Až vlastnímu hlasu konečně uvěřil. Při vyřčení posledního slova mrštil telefonem na lenošku, krčící se za knihovnou, a opět jal se chodit po místnosti, a třebaže už to nebyl předchozí krok mátožný a bezúčelný, zachoval si i přes nabytou energičnost svou původní nejistotu.

Tady? Myšlenky se mu jedna přes druhou hrnuly do hlavy. Na tom směšně pokrokovém západě možná, ale tady? Vyměnit nechutně zpátečnický chomout a konzervativní opratě za tradici lovu čarodějnic, jejichž charakter mění se s každou generací? Jsem snad čarodějka

ze Salemu? Komunista McCarthyho? Novosvětský rasista či přímo všehofob? Nekriticky vrátit se obloukem v postupy hledání vnitřního nepřítele? Proč? Snad abychom se zbavili nálepky východních barbarů, již by špetky tolerance v sobě neměli. Barbarů? To určitě! Kéž bychom jimi skutečně byli! Co já bych za barbarské upalování teď dal; raz dva bych se zadusil, aniž bych zvolal jediné nasrat, zatímco teď trpím, jako kdyby pouhou pochodní opalovali mé maso, dokud po celém těle nezuheľnatím a nerozpadnu se v popel. V zapomnění. Nasrat! Fanatická sebranka a k tomu prachspřostí oportunisté! Ani padesát spravedlivých mezi nimi. Mrchožrouti, posud následující servilně svého vůdce smečky, nyní vyčkávají na jeho ostrakizaci; a budu-li sláb, jestliže padnu, jako mršíně v rozkladu utrhají mi ruce a nohy, vyklouvají mozek, pokusí se pro sebe uzurpovat jakýkoliv kus mého masa, který jich není hoden. Požrat se navzájem, jak lidské! Není úniku z této klece; pod oknem nedočkávé stádo lovců, lůza lačnické krve, za dveřmi, ve stínu chodby siluety bez tváře a při prosebném pohledu k nebi jen lhostejných hejna dravců. Jedni o překot šplhají přes těla souvěrců, aby i oni mohli přičichnout k bohorovnému pocitu, trpělivě druzí zas opisují kružnice nebo ve skrytu čekají na příležitost. – A co dál, co teď? Nehnut zůstanu v kleci – přijdou si pro mne; uteču třebaš pod africké mraky a pařáty snesou se z nich. Má bezmoci! Moci to říci jediné duši. Slyš! Sdělit lidem. Slyšte! Vykřičet do světa! Slyšíte?!

Bezděčně sesul se do kancelářské židle, lokty opřené o stehna, dlaně o čelo. Pablesky jasných myšlenek se v jediném okamžiku ztratily v neprůhledné mlze. Znovu nebyl s to soustředit se, neřkuli zformulovat alespoň banální úvahu, pročež toliko potichu seděl. – Jakkoliv trýznivý byl tento stav, skrýval v sobě do jisté míry i úlevu – necítit, nereagovat na okolní podněty, nemoci přemýšlet... Jenže sotva si to stihl uvědomit, kvasibezstarostnost vystřídala úzkostlivá nervozita. Jako neviditelný had se plazila tělem a dráždila smysly. Mlhavá mysl, neschopná cokoliv vnímat, stala se oproti ní sladkobolnou reminiscencí. Slaný pot v očích štípal dočista jinak než při milovaném sportu. Nic na světě nebylo důležitější než podrbat se na každíčkém kousku těla, které začalo svědět tak nesnesitelně, že by odpřisáhnul, že někde chytil blechy. Bylo naprosto nutné, aby si povolil škrťící límeček od košile, a rozhodně nemohl strpět levou kapsu kalhot, tlačící jej dozajista hřebíky. Ergo z ní všecko muselo okamžitě ven. –

A tak mu před očima skončila i padesátikoruna. Jeho padesátikoruna. Vše zlé pro něco dobré. Jak na ni mohl zapomenout? Na svou padesátikorunu z první brigády, osvědčenou metodu, zvyk zcela zautomatizovaný, jemuž přivykl dobrých deset let nazpátek. Zádumčivě seděl a prohlížel si minci pohledem plným vzpomínek. V prstech cítil její skutečnost, převaloval ji přes klouby, všemožně obracel, třel mezi ukazováčkem a palcem a současně vnímal hladkou hranu, reliéf matky měst i averzního lva. Zda to byl univerzální lék, anebo dlouhodobě pěstované placebo, nevěděl ani on sám; nešlo však zpochybnit, že se kýžený účinek dostavil jako na povel. A zatímco se dalo upevnění mysli, při němž se myšlenky staly zřetelnými a především stálými; s ustupující úzkostí zvyšovalo se úměrně sebevědomí, a neboť bylo delší dobu necharakteristicky pokleslé, nabývalo teď ještě větších rozměrů. –

Díval se na ni; díval se na ni a přemýšlel, až mu pach kovu, zintenzívněný z poceními dlaněmi, udeřil do nosu.

Na pisatele článku nemohl mít zlost, vždyť taková byla poptávka doby, nemluvě o tom, že probíhala okurková sezóna. Největší vinu naopak připisoval sobě. Sám se zklamal, protože se mu nestávalo, že by nevěděl, jak se ze svízelné situace dostat, co dělat či alespoň jakým směrem postupovat. Z každého rohu, do něhož jej někdo jiný zahnal, dokázal s přehledem utéci, avšak z tohoto, ať prskal a škrábal a štěkal sebevíc, nikoliv. Nuže, jak dál? Možná bylo na čase najít pomoc jinde. Ale kde? Neměl času, aby ji hledal u někoho jiného, a ostatně ani sdostatek možností, a proto se takřka podvědomě rozhodl, stejně jako se tonoucí chytá nejbližšího stébla, přestože je sebetenčí, že zkusí nalézt své stébélko v bezprostřední blízkosti.

Očima, bloudícíma po místnosti, pátrajícíma po radě od zdí i nábytku, sice slibně spočinul na desce od stolu, kde ležela změřt ledabyle pohozených knižních titulů, ale hned je odvrátil. Věděl, že zde útěchu nenajde. Knihy na stole totiž patřily k těm, jež nikdy nečetl – ani nemusel, neboť to nebylo obsaženo v podmínkách smluv. Řada motivačních blábolů, zaručujících osobní rozvoj, směsice publikací bulvárního charakteru, čertví kolikátý díl schematického braku, zkrátka nicneříkající, ale zato dobře se prodávající drek. Doposud mu jejich propagování vynášelo značný obnos, v této chvíli však pro něj pozbyly jakékoliv funkce. Ke cti jim sloužilo jedině to, že odrazily jeho zraky k druhé straně pokoje.

V kontrastu s chaoticky rozházenými knihami na stolní desce tam stála úhledně uspořádaná knihovna s abecedně řazenými knihami veskrze klasického ražení, vázaných i měkkých vazeb s pestrobarevnými hřbety. Tu je třeba Balzac a tam patero Čapků Karů a jeden Čapek Josef. Tu jdou ruku v ruce Dostojevský s Fuksem a tu Hašek s Hemingwayem. A kdo tady – ejhle, Hrabal. Táhle trůní Kundera a vedle něj vypíná se Maupassant. A zde zas Shakespearovo sólo narušuje Poláček, neb se smluvil se Škvoreckým, Vančurou i Wildem. – Inu, plejáda svébytných autorů, které požil nejen estetický charakter jejich děl, ale i neestetický prach, jenž je v knihovně pokrýl. I když dříve hltal jednu knihu za druhou, už před nějakou dobou si číst odvykl – nebyl na četbu zkrátka čas, a to ani přes období nedávné, kdy se čas svým způsobem zastavil; měl jednoduše řečeno příliš práce a jiných... starostí. Takto si to dokázal ospravedlnit před sebou. Pravdou nicméně zůstávalo, že nová kultura, do jejíhož světa se rozhodl vstoupit, respektive ta část, kterou s vůní zisku přijal, kdežto její zbytek zavrhl a poněkud licoměrně kritizoval, předpokládala vědomé potlačení vlastních hodnot. Život podmíněný úspěchem pak neodvratně vedl k záměně kvality za tuctovost. A nejen jich. – Navzdory všem a všemu se rozhodl hledat pomoc u klasiků.

Knihovna byla a i on byl, naslouchal.

Pojď blíž, poniž se, pojď a sehní se před rukou klasiků. Hledáš rozřešení, však skrýváš, ký příběh žiješ. Kdo jsi? Bažíš mouder klasiků, než neodhalíš ni před sebou, kým skutečně jsi. Kdo jsi? Kdož vlastně jsi? Naivní dobrák Hordubal, neb bodrý hlupák Lennie? Nerozhodný princ? Zdaž romantický loupežník Vilém, pak kde máš svou Jarmilu? Snad pompézní i tragický snilek Gatsby? Zdaž Mikoláš, pak kde máš svou Markétku? Směšný a blouznící aristokrat Sternenhoch, an pln bolu jest? Zdaž Nikola Šuhaj, pak kde máš svou Eržiku? Či snad obyčejný člověk v drtivém soukolí ideologie, neb byrokratické mašinerie? Svědek mordu, neb vrah sám? Všicci a nikdo. Nikdo i František... Františku K., řádky tvé kroniky ohlášené smrti Márquez právě dopisuje. Všeckno honem, s honem takéť sejdeš. –

Téměř nepostřehnutelné zaťukání vytrhlo Františka z myšlenek. Po chvilkovém zaváhání se dvakrát plácnul do stehů a rázem se vydal otevřít. Prudký pohyb dveřního křídla odhalil ženu, jež v rukou křečovitě svírala desky. Pokojem se rozlehl zvučný pozdrav: „Pane Kříž!“

II.

Nastávaly podivné časy. Svět upadl do hibernace a čas se svým způsobem zastavil. Na jak dlouho? Nikdo nevěděl. Co to bude obnášet? Nikdo zprvu netušil. Ulice zely prázdnotou, a pakliže na nich přeci jenom člověk potkal člověka, do tváře mu neviděl a rozhovor s ním z druhé strany trotoáru jen těžko zapředl. Bylo smutno. Jedině za zavřenými dveřmi lačně se mnuly ruce a nedovtipné hlasy blahorečnily době, v níž ubylo povinností a přibylo volných chvil. Zvláštní časy. Navzdory lidskému soužení na jedné straně i radosti na straně druhé přišla v neměnném koloběhu vesna a zcela netečně s sebou přinesla touž zeleň i oblevu a tytéž zvuky navrátnivších ptáků. A stejně jako jaro ani lidská přirozenost nedala se jakkoliv ovlivnit. –

Patřila k té straně, která příchod pandemie opěvovala.

Hle, tu právě běží v šedavé teplákové soupravě po zpola prašné, zpola kamenité cestě, jež se vine jedním ze šumavských lesů. Sípe a dýchavičně funí, dechem orosená rouška se jí lepí ke tváři, je zpocená a nohy jí s každým krokem těžknou a těžknou; ale přesto běží a jejímu běhu přihlíží z jedné strany mokřad, porostlá blatouchy a ostřicí, a z druhé stádo hovězího dobytka, jenž sice líně zvedá hlavy od šťavnatého pažitů, hned však zračí se v jeho zraku zájem.

Běží, a aby se nesoustředila na bolest v nohou, uzavírá se ve svou mysl. Běží a přemítá třebaš o tom, zda dala by se vůbec do běhání, kdyby byla pandemie nikdy nepřišla. Možná že dala a možná že ne, zato tolik volného času by určitě neměla, to se ví; ale pandemie přišla, a když už ten čas k dispozici má, tak ho přeci pěkně zužitkuje. Nebo třebaš o tom, jak monotónní život stal se najednou romantickým – měl vždy své okovy, to ano, ale teď jsou, domnívá se, daleko více vzrušující a zajímavější. Nemoci se vidět naživo s přáteli ani se vzdálenější rodinou, muset se ustavičně umývat a nosit ochrannou plenu přes obličej. Což teprve kdyby pro svou lásku – kéž by jí byla ona – i zákon kdos porušil. Vždyť není nic lidštějšího než touha. Tak je to, lidé a láska proti neviditelnému katanu! Ach, dočista jako v románech. –

Ale copak to tu maluješ zas za obrazy, pokáral by ji s jistotou tatínek, jenž má vyhraněný názor na všechny a na všechno, a jako vždycky by jí tu představu zkazil a pojmenoval daleko prozaičtěji. Jak jen to posledně říkal? Ach, ano – kvůli koronapičusu nemůžu už ani do hospody na točenou plzeň, zato aspoň vlastním jezero,

když už jsem zarostlejší jak čert. Tatínku, tatínku, vy jste jí to běhání chtěl také rozmlouvat, vidíte, ale je tak trochu po vás v tvrdošijnosti a po mamince snílek s bujnou fantazií. Kolikrát jste jí říkal, jak je to s tou představivostí zrádné, ale znáte ji, jednou nabytá představa a nadšení nedá se z její mysli zapudit ani párem volů.

Běží a nohy jí těžknou a těžknou, když vtom náhle... co to zří, jaký to úkaz v této pitoreskní krajině? Betonové jehlany, zahalené v mechu, a rezaté rozsocháče. – Že by... ale ano, už je začíná poznávat. Vždyť nejen o nich jste jí, tatínku, vyprávěl, když jste ji sem jako malé pískle brával, vždyť o tom samém povídáte poslední dobou častěji a častěji.

Lidstvu jsou více k užítku, jak tady tak pošmourně leží a chrání blatouchy před lidskou nohou a lidskou nohu před bažinou, než když tu dříve bránily prohnilý stát a jeho prohnilý představitele; začala si vybavovat tatínkova slova, zatímco nechávala úkaz v dálce za sebou. Ale nebyly tu jen jehlany a ježci – ano, tak se tomu říká, ježci, anebo rozsocháče, víš, to je náš vynález, ten jsme dali světu stejně jako kostku cukru – jen tyhle jehlany a ježci by na to samy nestačily, to ne, a proto nám musel chránit hranice i někdo jiný. Kdo? No přeci člověk, to se ví. Ale sem se obyčejný člověk jako já a ty nedostal – já jim nešel na ruku, víš, já měl své zásady – sem se dostali jen pohraničníci a zkrátka ti, co s tím prohnilým režimem souhlasili. Nastěhovali se sem a už je odsud nedostal nikdo ani po revoluci – víš přeci, kdo je pan Holý, jaké je to mrzout, tak ten tu byl taky a chodil se psem a s píšťalkou. Takže jako tu zůstaly ty jehlany a ježci, tak tu zůstali i oni a ani jehlany, ani pana Holého se nikdo neobtěžoval vystěhovat. Za tu dobu se tu prostě nic nezměnilo, jen ty jehlany aspoň mechem porostly a ježci zrezli; ukončil tehdy tatínek svou analýzu historické příčinnosti a sociopsychologický rozbor postkomunistického příhraničního obyvatelstva.

A ti stejní komunisti jsou i v dnešní vládě, a proto nás hned zavíraj při blbý chřipce; rozpomněla se na nedávná moudra tatínka. Hlavně aby jenom oni mohli chodit na pivo a nikdo jiný, aby měli zas ty svoje privileje. To jsou ty jejich představy o zašlejších časech, ale představy, holčičko, ty jsou nebezpečný – a tím holčičko myslel jak mámu, tak ji. – Nu počkej, tatínku; nezdají se jí jeho úvahy. Sem lidé jako my nemohli, ne? Jak to tedy je? Vždyť říkal jsi, že současná opatření jsou stejná jako za komunismu, proč tu tedy můžu být a s klidnou duší běhat? Proč už neštěkají psi a proč neslyším píšťalku

pana Holého? A víš ty co, tatínku, já v tom s tebou nesouhlasím a co víc, ani v těch představách nemáš pravdu. –

Zcela pohlcená v myšlenkách došlápla dosti nešikovně na špičatý kámen a pojednou octla se na všech čtyřech, aniž by si uvědomila, že si rozedřela tepláky až na holé koleno. Potlačila dotěrné slzičky a jala se bolavé místo ohmatávat, až ucítila v prstech krev, div že z ní neomdlela.

Vtom zazdalo se jí, že zaslechla jakýsi šum za skupinou smrčků, a potřeba zaměstnat mysl od bolesti vyvolala v ní opět hravé obrazy. Hej, kdo tam! Kdopak jsi? Myško, myšice, plchu, plšíku, myško šumavská! Varuji tě, já jsem kočka, co tu běhá, utíkej, utíkej, neb já bych tě snědla! –

Ruměncem polil její tváře. Nejenže zpoza křoví namísto myši vyšel asi o deset let starší muž ve sportovním oblečení, rukama si navíc dovíral přiklopec od kalhot. Jen co ji spatřil, kterak leží na zemi, vyndal bez rozpaků sluchátka z uší a na pozdrav zvednul ruku. Připadala si hloupě, ale přesto mu na pozdrav odpověděla, rovněž zvednutou rukou, rovněž bez toho, aby utrousila jediné slovo. Takto se na sebe značnou chvíli dívali mlčky, až s úšklebkem na tváři porušil trapné ticho jako první on:

„Co mlčíš? Ještě jsi neviděla chlapa, lesní pannu?“

„Ale viděla. A vás možná taky – neznáme se odněkud? Máte takovej povědomej obličej.“ řekla a s námahou se zvedla ze země.

„To nevím,“ zasmál se a znělo to docela přirozeně, „já tě asi neznám.“

Po krátkce odmlice sice usoudila, že má asi pravdu, ale zvědavost jí přesto nedala:

„Vy asi nejste odtud, že? A co že tady u nás běháte? Máte luxusní trikot a tak.“

„To nejsem. Jsem velkoměšťan a tady u vás, jak říkáš, jsem na chatě kamaráda. Kvůli tomu virusu... a tak. Tady na horách je vzduch o něco čerstvější než ve městě.“

„To vidím, si pomáháte k čerstvému vzduchu i bez roušky,“ uchechtla se pro sebe, jéje, další luffák, to bude mít tatínek radost, „víte, že porušujete zákona?“

Nedbal její laškovně jízlivosti a očima sklouzl k jejím nohám:

„Víš, že ti celkem solidně krvácí koleno? Dovolíš? –“

Chvíli váhala, ale nakonec svolila, aby jí z kolena setřel krev pomocí vlastního rukávu.

„Tak – a je to... tak ty taky běháš, ale jak vidím... ne moc šikovně. Sama?“ řekl a díval se na ni, díval se na ni a vypadal, jako by usilovně přemýšlel.

„Jo... to víte, ten virus a tak, skoro nikdo –“ aniž by stihla domluvit, prudkým pohybem jí sundal roušku z obličeje.

„Promiň,“ začal se omlouvat, když uviděl její výraz, „já jen že tě skoro neslyším, přes ten hadr. Jen doufám, že ti nevdí, že teď porušuješ taky... zákona,“ řekl a opět se usmál a tentokráte mu úsměv oplatila i ona.

„Myslíš, že to dojdeš zpátky? Nebo tě mám vzít na záda?“ dodal s takovou samozřejmostí, že jí to takřka okamžitě přivolalo zpět romantickou představu. Nu tak to vidíš, tatínku, myslela si, já ti říkala, že se pleteš. A byla si zcela jistá tím, že jí nevdí za správných okolností porušovat zákon, ba naopak. –

Po krátkém rozhovoru se vydali bok po boku cestou lesem a ani jeden z nich nehleděl na to, zda poruší nějaký zákon. –

Tatínek zatím doma čekal a mysl mu těžkla a těžkla a možná že právě přemýšlel nad tím, že představy jsou nebezpečné a že to nezapomene připomenout ženě a hlavně dceři.

Ondřej Ryška, 1. místo

Antediluvium – kapitola XVI

(úryvek z dosud nepublikovaného románu)

Překotná cesta k domovu trvala snad celou věčnost, ne-li déle, z čehož se Marise zoufalstvím a netrpělivostí obracel žaludek naruby. Za každý cvalový skok, který pod ní zpěněný kůň udělal, museli couvnout o dva nazpět, jinak si to nedokázala vysvětlit. Navzdory tomu, že jízda z Párákovce do Tiché roviny zdánlivě nebrala konce, si během ní jen stěží uvědomovala podněty okolo sebe. Když se večera ubírala po té samé stezce opačným směrem, lačně hltala kouzlo neznámé krajiny a zajímala ji každá maličkost. Teď jen tupě zírala mezi koňské uši rytmicky se pohupující v tempu jízdy a v duchu si pořád dokola přebírala to málo, co věděla.

Její domov hoří. Dům, ve kterém se narodila a vyrostla, dům, jehož každíčkou píď znala tak dobře, že by se po něm byla dokázala bez problému procházet i se zavázanýma očima. V myšlenkách ho viděla do posledního detailu. Skromné sídlo z neomítnutého rezného zdiva, výraznou bosáží při nárožích a věžičkou, kde uchovávala své vzácné přísady do fytotherapeutických produktů. Od domu se vine pěšinka k sadu, na jehož ploše roste v úhledně vyrovnaných řadách několik desítek drobných, leč bohatě rodících hrušní. Stromky připomínají tvarem své plody a naplňují okolí svěží sladkou vůní. Na pozemku stojí také stará stodola zpola nacpaná haraburdím, zpola sloužící jako stáj pro Zlatku a Altase. Na jejích zárubních za větrných dní pocinkávají pastevní zvony jako upomínka časů, kdy se na místě sadu rozkládala pastvina pro dobytek.

To všechno – dům, sad i stodolu – teď v jejích představách požíraly plameny. Ale co na tom, zdi se dají postavit znovu, jenže co její rodina? Kdykoli si dovolila pomyslet na to, co se jim mohlo stát, žaludeční šťávy se jí natlačily až do krku. Ačkoli jí myšlenkové pochody únavou a panickým strachem marně těkaly sem tam, ale ve výsledku nikam, nedokázala se přestat ptát: „Jak se to u Čtyřduchého mohlo stát? Ale především, proč se to stalo?“

Sídlo vybudované převážně z kamene zcela nepochopitelně zachvátil požár, a to čistě náhodou den poté, co odjela do cizího kraje. Mohlo to neštěstí s jejím odjezdem souviset? Copak se ji někdo rozhodl takovým způsobem ranit? Pár nepřátel si sice za život nadělala, ale pokud ji paměť nešálila, s žádným z nich si nevyhlásila krevní mstu. A aby toho nebylo málo, ell Feňyrien si včera v noci definitivně vystlal cestičku ke kreuxdarskému trůnu hlavami Garstangovců a jejich dvorské šlechty. Další shoda okolností? Celá ta událost smrděla něčím pěkně zkaženým, ale zdroj zápachu nebylo možné určit, dokud Marisa na vlastní oči neuvidí, jak se věci mají. A tak jela a jela, z ubíhajících stromů v jejím postranním zorném poli jen rozmazané zelené šmouhy.

Sallegon ji několikrát nabádal, aby alespoň na chvíli zastavili. Nezdálo se, že by měl potíže dlouhou jízdu vydržet, spíše to vypadalo, že má obavy o ni. Jen jednou se mu ji nicméně podařilo donutit k tomu, aby alespoň zpomalila a napila se, o nějakém jídle nebo odpočinku však nechtěla ani slyšet. Dokonce ani Ciniven, který s vyplazeným jazykem neúnavně uháněl na svých dlouhých chrtích běžích, s ní nic nezmoohl. Jedinou další přestávku udělali zhruba v polovině cesty, když si potřebovali vyměnit koně. Pokud by pokračovali dál na Sallegonových hřebcích, i taková plnokrevná zvířata by pod nimi brzy padla. V hvězdomosteckém zájezdním hostinci se jim naštěstí povedlo vyhandlovat poměrně slušný párek valachů, kteří tu čekali připraveni pro posly. Hostinská se sice zprvu koně vydat zdráhala, ale Sallegonův naditý měšec a Marisin položený výraz ji nakonec zviklaly.

Když po několika dalších hodinách vjeli na odpočatých koních do Tiché roviny, Marisa se náhle musela potýkat s touhou zastavit a nehnout se z místa. Tolik se bála toho, co doma najde. Ciniven přečetl, co si myslí, a snažil se jí dodat odvalu.

„Ať se stalo cokoli, Mariso, myslí na to, že jsem tady s tebou.“

Opravdu se snažila mít oporu svého čtyřnohého přítele na paměti, ale v okamžiku, kdy zastavili před sídlem, na něj úplně zapomněla. Zapomněla i na Sallegona a stejně tak na všechno ostatní na světě. V hlavě měla jen dvě věci, dvě osoby. Otce a Tomilu.

Dům rodiny Erverre byl postaven z cihel, tudíž shořet nemohl, ale i přesto, že budova zůstala stát a udržela si víceméně původní tvar, teď vypadala jako zubožená ruina. Kouř začoudil zdi do černa a střecha z šindelů se zhroutila do vnitřku domu. Okna byla vymlácená,

což patrně nezpůsobil oheň, ale lidská ruka. Násilím někdo vyrazil dveře, jež se vylomeny z pantů válely na zemi opodál. Z dřevěné stodoly zbyly jen základy a na nich hromada trosek. Hrušňovému sadu se nepodařilo odolat o nic lépe. Stromy natahovaly holé zčernalé větve, prosíce, aby někdo ukončil jejich muka. S hrušňemi si Marisa sice nikdy nerozuměla tak dobře jako se svými nativiss z rodu hlohů, ale to neznamenal, že jejich bolest necítila. Ostatně pořád žily, ale strašlivě trpěly.

„Čtyřduchý, někdo je musí pokácat,“ vydechla s pohledem upřeným na kmeny zlíbané ohněm. Ciniven jí stál nehybně po boku a jeho oči tmavly po vzoru nebe nad ním. Zvedal se vítr a přinášel vůni bouřky. „*Cítím smrt. Lezavou a tichou jako podzimní ráno.*“

Podívala se na něj, pak zase zpátky na ohořelý dům a mezi zrychlenými nádechy a výdechy ze sebe vypravila: „T-t-tatínku?“ Nohy se jí třásly tak moc, že když udělala první krůček směrem ke zbytkům sídla, upadla na zem. Sotva si to uvědomila a zvedla se, oči ukotvené k domu.

Díra, která zela v místě, kde bývaly dveře, připomínala bezednou tlamu monstra. Marisa do té tlamy vešla a začala bloumat po zničených místnostech. Rukama si objímala paže a nedokázala se přinutit na nic sáhnout, jako by snad byly spálené kusy nábytku ještě horké od ohně. Ale stoly a židle ji beztak nezajímaly. Hledala dvě těla, ačkoli spíše dvě kostry, jednu větší a druhou menší. Poctivě prošla celý dům a navzdory tomu, že se dívala pořádně, to, co hledala, tady nebylo. Vyběhla před dům a dovolila, aby v ní vzklíčilo semínko nebezpečně křehké naděje.

„Waldere!“ zavolala na hraběte a slzy úlevy se jí řinuly z očí. „Nejsou tam. Jejich těla tam nejsou. Určitě se jim povedlo utéct do bezpečí. Možná ani nebyli doma, když začalo hořet.“

Hrabě se k ní otočil a lítost, s jakou se na ni podíval, řekla více, než by mohl sdělit tisíc slov. Stál tak, že jí clonil výhled na cosi ležící na zemi za ním. Proud úlevných slz ustal a Marisa na okamžik hrůzou zkameněla. Pak se vrhla vpřed, ale Sallegon ji zachytil a nechtěl jí dovolit, aby se podívala.

„Pusť mě. Pusť mě.“ Snažila se křičet, ale ztrácela hlas.

„Ne, prosím, neměla bys to vidět.“

„Ale ano, měla!“

„*Mariso, poslechni ho.*“ Ciniven ji chňapl za rukáv a společně s hrabětem ji táhl pryč.

Sebrala poslední síly a vytrhla se jim. Pak se rozběhla k tomu, co před ní chtěli skrýt, a když uviděla mrtvá těla svého otce a adoptivní matky, zavyla žalostněji než smrtelně raněné zvíře. Pak začala ječet. Ječela tak, že se jí hlasivky trhaly, ale sama sebe vůbec neslyšela. V uších se jí ozýval jen vzdálený hukot, jako by ponořila hlavu pod vodu. Ačkoli jí ten pohled cupoval duši na kousky, nedokázala se odvrátit. Nebyli vůbec popálení, zato jim těla hyzdily hluboké sečné a bodné rány, které se neslučovaly se životem.

Ucítila na tvářích kapky teplého letního deště, jenž se v krůpějích mísil s jejími znovu vyrazivšími slzami. Zvrátila hlavu, nastavila zármutkem zkřivenou tvář očištné koupeli a zavřela oči. Vzduch nyní voněl ozonem, což bylo vzhledem k valící se bouřce ohlašované duněním hromů pochopitelné, hůře se však dala vysvětlit sladká vůně květinové zahrady v rozpuku. Uvědomila si, že tu vůni zná, setkala se s ní už přece dvakrát a ta setkání pokaždé doprovázelo samovolné odloučení jejího ducha od těla. Poprvé spatřila jen záblesk podivného nezemského místa, podruhé jím dokonce rychle proletěla. Co se mělo stát nyní? Než se stačila na nedobrovolnou cestu připravit, ucítila chladný závan a přestala pod nohama cítit pevnou zemi. Ten pocit ji připravil nejen o rovnováhu, ale také o uvědomění si toho, kde je nahoře a kde dole, kde je vpravo a kde vlevo. Na kůži ji cosi nepříjemně zašimralo, asi jako kdyby skočila šipku do studené vody smíšené s výtažkem ze žahavých kopřiv. Svalila se na záda a zůstala tak, než pocit volného pádu do vznášejících se vod vesmírného oceánu neustal. Ležela, nechala se omývat deštěm, který stále padal a padal, a za nějakou dobu konečně znovu otevřela oči. Uviděla nebe, které ale vůbec nevypadalo jako to, které znala a denně pod ním procházela. Díky jakési hluboko zakořeněné ancestrální moudrosti, již si v sobě musel nést každý živý tvor, pochopila, že už se buďto ona celá, či alespoň nějaká část jejího já nenachází v hmotném lidském světě.

...

Když jí z těla opadla kataleptická strnulost, postavila se na nohy a užasle se rozhlédla kolem sebe. I tady padal déšť, tím ale končila veškerá podobnost s tím, co kdy viděla. A ani déšť vlastně nebyl jen tak ledajaký, žádná kapka totiž nenesla běžnou čirou vodu, ale jakousi barevnou tekutinu, která se řinula z obdobně pestrobarevných

mračen brázdících nebe. Mraky navíc zářily a poblíkávaly, možná v sobě věznily blesky, jež ale nemohly vyšlehnout ven. Ačkoli nebylo cítit sebemenší dotek větru, oblaka se valila po obloze tak rychle, jako by letěla na perutích hurikánu. Po měsíci, slunci nebo nějakých hvězdách nebylo ani stopy, kvůli čemuž a nafialovělému přitími se nedalo určit, jestli zde panuje noc, či den.

Marisa stála na kopci, a tak měla dobrý rozhled na okolní krajinu, kterou by snad nejmýstižněji označila jako *prales*, ačkoli nikdy neslyšela o pralesu, který by vypadal takhle. Hustě rostoucí stromy měly dlouhé svislé listy a visely z nich liány dopadající až na zem, kde srůstaly v tlusté propletené provazce. Rostliny ve zbarveních, jež by žádný člověk nedokázal pojmenovat, vydávaly zvuky, prostřednictvím kterých se patrně dorozumívaly a koordinovaly své pohyby. Květiny i keře se totiž hýbaly, sunuly se zemí a některé dokonce pomoci kořenů šplhaly na kmeny stromů. Jediné, co spočívalo v klidu na svém místě, byly všudypřítomné masivní drúzy třpytivých krystalů. Ty se možná nehýbaly proto, že se potřebovaly soustředit na ony luzné zvonivé tóny, které nějakým způsobem vydávaly. Z puklin v zemi vyvěrala pára a plnila ovzduší až příliš silnou dusivou vlhkostí. Krajinu protínala v meandrech se kroutící řeka, která v místě prudkého svahu kopírovala terén v mnohastupňové kaskádě. Právě v místě vodní terasy se ve zpěněné vodě čachtala gigantická zvířata s dlouhými krky a okázale ignorovala šupinaté ptáky bez peří, kteří jim hravě kroužili nad hlavami. V dálce se zvedalo pohoří, jež korunovala gargantuovská hora s vrcholem vykousnutým do tvaru půlměsíce. Prales pak nejspíše tvořil jakési ledovcové údolí, alespoň na to Marisa usuzovala podle jeho hlubokého zásahu do povrchu a dokonalého tvaru písmena U.

Tak tohle tedy byla ona říše fialového ohně, do níž zatím jen nahlížela klíčovou dírkou. Působila mnohem živelněji a proměnlivěji než obyčejný svět, žádný vjem tu na smysly nepůsobil déle než po jediný úder srdce. Surreální oblaka se neustále valila a měnila tvar, v jedné chvíli připomínala přílivové vlny, v další točitou hlemýžďí ulitu a záhy poté by Marisa přísahala, že na nebi zahlédla tančit lišku se zajícem valčík. I podivuhodná zeleň se zdála být stvořena z nějaké plynné látky, ostatně i jako všechno ostatní tady. Efemérní prchavost budila dojem, že by se tu člověk ani nemohl ničeho dotknout. Ta děsivá nádhera Marisu zcela omráčila a zároveň otřásla základními vědomostmi o světě, které měla. Copak snila? Ať už ano,

či ne, tohle místo ontologicky existovat muselo, to si díky svým okultním studiím uvědomovala. Jen hlupáci tvrdili, že sny plodí spící nevědomí – ten, kdo se díval pořádně, věděl, že sny jsou relikty z prastarých věků oceánské blaženosti. I v hodinách, kdy lidské tělo spí, vědomí přece funguje dále a zcela nezávisle na něm, a právě ve spánku duše mohou vstoupit do míst, která jsou jim v bdělém stavu nepřístupná. Mohou vstoupit do míst, jako je toto.

Upoutal ji náhlý pohyb na úpatí kopce. Z porostu se vynořila malá dívčinka oděná v bílé noční košili, a když zpozorovala Marisu na vršku nad sebou, usmála se na ni a zamávala, načež hopsavými krůčky vyrazila k ní. Zlaté kučeravé vlásky měla dlouhé skoro až na zem, div si je bosýma nožkami nepřišlápla. Jak stoupala vzhůru, okolní rostliny se k ní natahovaly a šeptaly, ona je nicméně odbývala a spěchala k Marise. Zastavila se kousek od ní, založila si ruce za zády a znovu se usmála. Kolem hlavy jí jemně zářila pestrobarevná aureola a její aksamitová košilka vlála a nadouvala se navzdory tomu, že nefoukal vůbec žádný vítr. Na krku se jí pohupoval výrazný náhrdelník, do zlatého obroučku zasazená kamej s motivem bájeslovného stromu světa, jež čtyřdušská církev označila za přísně zakázaný symbol hereze již na svém prvním ekumenickém koncilu.

„Vítej, milovaná,“ pozdravilo ji dítě hlasem dospělé ženy. „Pověz mi prosím, se kterou z vás teď mluvím. Nerada bych to popletla.“

Marisa dívčinu nesmyslnou otázku příliš nevnímala, protože si v tu chvíli s rostoucí bázní prohlížela její oči. Nebylo v nich žádné bělmo ani duhovky, jen neproniknutelná černá posetá stříbřitě zářícími body, které se shlukovaly do různých útvarů. Tak tady jsou hvězdy, které by měly zdobit oblohu. Nedokázala přestat zírat, a tak si zakryla vlastní oči dlaněmi. Kdyby do těch vesmírných studní hleděla ještě chvíli, byla by se do nich propadla.

„Milovaná, ještě jsi mi neodpověděla. Která jsi teď?“ zeptalo se dítě znovu.

„Jak to myslíš, která jsem teď? Jsem Amarisa Erverre, kdo jiný bych byla?“ Opatrně spustila ruce k bokům, ale dala si pozor, aby už s dívkou nenavázala oční kontakt.

Děvčátko, ne nepodobné rusalce, důležitě pokývalo hlavou. „Ale jistě, Amarisa Erverre. Ještě máš mladé tělo, takže jsi to zatím ty. Opuště, mělo mi to dojít.“

Zpod povrchu země se ozvalo hluboké zadunění a z jícnu sopky, kterou Marisa předtím považovala za horu, se do ovzduší vyřinul

hustý proud barevného kouře, který líně stoupal vzhůru na nebesa, kde se sloučil s již putujícími mračny. Tentokrát oblaka nabyla tvar košatého stromu. Byl to ten samý strom, který zdobil dívčin šperk.

„Co je tohle za místo?“ zašeptala Marisa a sledovala, jak sopka rodí pestrá mračna, jež zde patrně sloužila jako jediný zdroj světla. Holčička nic neřekla, jen si ji s úsměvem prohlížela. Měla rty tak rudé, až vypadaly jako natřené rtěnkou, ačkoli šlo poznat, že to byla jejich přirozená barva. Silně kontrastovaly s její mléčně bílou pleť, pod níž jasně vystupovaly žíly nikoli modré, ale fialové. Ale možná si jen zdejší nepřirozené osvětlení hrálo s barvami. Marisa si k ní klekla a vzala ji za ramena. „Poslouchej, maličká. Ztratila jsem se a hádám, že ty asi také. Netušíš, kde jsme? Jak jsme se sem dostaly?“

Dívka ji hřejivou dlaní pohladila po tváři. „Ale já se přece neztratila. Tohle je můj domov, můj hrad.“

„Tvůj hrad?! Vždyť jsme na otevřeném prostranství, žádný hrad tady nevidím.“

„Ale ne, ty tunto,“ zahihňala se a cvrnkla ji do nosu. „Teď jsme přece *uvnitř* mého hradu. Je celkem veliký, to ano, ale támhle,“ řekla a ručkou udělala neurčité gesto směřující kamsi do dále, „můžeš vidět zdi.“

Marisa přimhouřila oči, podívala se pořádně a ohromeně si uvědomila, že je to pravda. Horizont tvořily matně šedé zdi schované v rozechvělém nafialovělém oparu, jež rostly tak vysoko do nebe, že se ztrácely v mracích. Tenhle prales, tahle krajina, tahle sopka... *celé to byla komnata*. To zjištění s ní otrásl. Pokud je tohle jediná místnost, jak veliká potom musí být celá stavba?

„Každý hrad má nějakou bránu. Tou jsem určitě přišla a mohu jí také odejít,“ dovtípila se Marisa, ale jak se ukázalo, chybně, neboť děvče ji záhy vyvedlo z omylu.

„Kdepak, tak to není. Tenhle hrad žádnou bránu nemá. Ani žádná okna, ani žádné dveře.“

Ta představa ji hluboce znepokojila. Žádná brána znamená, že sem nikdo nemůže přijít, ani odsud odejít. „Ale jak ses sem potom dostala? A jak jsem se sem dostala já?“

„Tady jsou přece všichni, i když tu není nikdo! Tedy kromě mě. Já jsem tu žila vždycky a také tu vždycky žít budu. Antediluvium potřebuje svého správce.“

Ozval se hlasitý zvuk podobný troubení říjícího jelena. K olbřímím tvorům, kteří se rochnili v blízké řece, přibýly i další bytosti a právě

ony takto lomozily. Tyhle se svým souputníkům sice nemohly rovnat velikostí, zato jim však z lebky vyrůstaly dlouhé rohy a za nimi bavebné štíty. Zavalití obrněnci bezstarostně defilovali mělkou vodou a svým obrovitým příbuzným vůbec nevěnovali pozornost. „Tak se to tady jmenuje?“ zamumlala Marisa s očima přilepenýma k těm neskutečným zvířatům, která jí nepříjemně připomínala dračské modly. „Ante... antediv...“

„Antediluvium. Ano.“

„Jsme ještě vůbec v Kreuxdarsku?“ Hned, jak se na to zeptala, si sama odpověděla, že dozajista ne, zkusila to tedy jinak. „Nebo alespoň v Brogwanu?“

Holčička našpulila rty a zdálo se, že zvažuje, jak jí co nejlépe odpovědět. Nakonec pokrčila rameny a řekla: „Ano i ne.“

Marise z hrdla vyrazil zoufalý smích. „Co to znamená?“

Dívka se jejímu rozrušení shovívavě pousmála a zatočila se dokolečka, až bílá sukénka zavířila. „Antediluvium je všude i nikde. Existence se skládá z vrstev, dimenzí, chceš-li. Všechny se protínají v jediném bodě, a tím je Antediluvium. Tohle je střed nekonečna.“ Děvčeti mohlo být tak pět, šest let, ale to, co říkalo, ukazovalo na moudrost mnohem hlubší, než by dítě v takovém věku mělo či mohlo mít.

„To nedává smysl, nekonečno nemůže mít žádný střed,“ namítla Marisa, i když sama v životě mnohokrát poznala, že věci dost často smysl dávat nemusí. Její vztah s Reindredem nedával smysl, chování nezdárné Meredith nedávalo smysl, existence magie ve světě, kde už nezůstal nikdo schopný ji používat, také smysl nedávala. „Nekonečno nemůže mít žádný střed,“ zopakovala. „A přesto jsme zde.“

Dívka vzala své zlaté vlasy do náruče a čiperným krokem se vydala k ohlazenému balvanu opodál. Marisa ji následovala, a než se na něj posadily, všimla si, že je na něm ošoupaná plocha, která tvořila pro malou postavičku perfektní dolík. Pokud se zde ta bytůstka opravdu zrodila a žila tu odjakživa, jak říkala, nebylo divu, že si vyseděla kámen jako pohovku.

„Omlouvám se, je to nezdořilé, ale potřebovala bych teď mluvit s tou druhou. Tobě, Amariso Erverre, nebudou má slova dávat smysl, ale já vím, že ona mě slyší stejně dobře jako ty.“

Už se to ani nesnažila pochopit, jen se odevzdaně svezla vedle divné holčičky s očima ukrývajícíma vesmír. „Mluv, poslouchám tě. A ta druhá určitě také.“

„Ano, to tedy poslouchá, cítím ji v tobě.“ Dívenka se k ní naklonila tak blízko, že Marisa zřetelně viděla fialové žilky, které se jí větvyly v obličej, a ucítila intenzivní vůni, která z ní sálala jako žár z kamen. Byla to vůně připomínající ozon po bouřce a svou hutností působila téměř hmatatelně. „Byla jsi poslána do světa lidí z nějakého důvodu,“ pronesla dívenka úplně změněným hlasem a Marisa pochopila, že teď mluví k *té druhé*, ať už to znamenalo cokoli. „Neměla bys svůj úkol dále odkládat. Víím, že ses musela potýkat s nemalými komplikacemi, ale tvůj fámulus odvádí svou práci dobře, zajistí ti bezpečí. Ty se teď musíš soustředit na svou misi, rozumíš? Už máš příliš velké zpoždění. Nedělá mi to dobře a trpí tím rovnováha.“ Uchopila Marisu za bradu a překvapivou silou natočila její hlavu k sobě. Byly si teď tak blízko, že se skoro dotýkaly nosy. „Žiješ jen za jediným účelem. Nezapomínej na to. A spěchej, axis mundi už dlouho nevydrží.“ Pustila ji a zase z ní bylo to zvláštní, ale bezbranné a nevinné děvčátko. „Omlouvám se,“ promluvila již opět k Marise.

„Za co?“

„Je toho víc. Tak v první řadě za to, že jsi sem vůbec za mnou musela přijít.“

„Ale mně se tu líbí,“ rozluštila konečně Marisa dojem, který na ni místo udělalo. Fialové plameny, přítmí, vůně. „A je mi to tu nějaké povědomé. Mám pocit, že jsem tu už někdy byla.“

„Kdepak, ty určitě ne. Ale ona...“ řekla dívenka a přejela jí ukazovákem mezi obočím v místě třetího oka. Bříško prstu měla příjemně teplé a hladké, jako by se o Marisu lehounce otřel ocas komety. „Ona už mě tu navštívila mnohokrát. Je mi to líto, ale nedokážeš rozeznat své vzpomínky od jejích.“

„O kom to pořád mluvíš?“ chtěla vědět. Ty nesmyslné řeči už ji začínaly rozčilovat.

„Ale o nikom. Každopádně mě mrzí, že jsi sem byla nucena vstoupit. Duše bytostí, které jsou ukotveny k hmotnému světu, by sem chodit neměly. Nedělá to dobrotu, zejména pro vyvinutější organismy. Většinou pak zešílí.“

„Co to povídáš? Pokud sem duše bytostí nemají chodit, co tu děláš ty? A támhle ti?“ ukázala ke kaskádě, kde se chladili neznámí živočichové.

„To jsou jen odrazy,“ mávla rukou a s láskyplným úsměvem se na zvířata podívala. „Pocházejí sice z tvé vlastní dimenze, ale je to už moc, moc dávno, co tam u vás žili. Teď už nikde v hmotném světě

neexistují, mně se ale vždycky líbili, tak si je tu ponechávám jako společnost. A co se týče mě samé, už jsem ti přece vysvětlila, že tohle je můj hrad.“

Marisa nedokázala dost dobře porozumět tomu, co to znamená. Je to její hrad. Antediluvium, místo, kde se protínají dimenze. „Jak se jmenuješ?“ zeptala se opatrně.

„Nemám jméno. Ale vím, že lidé rádi nazývají a označují slovy. Pokud to tedy pro tebe bude příjemnější, můžeš mi říkat Zdroj. Takové slovo je pro mne ve tvém jazyce pravděpodobně nejvýstižnější, leč ani zdaleka přesné.“

Zdroj. Takové jméno evokovalo nezměrnou moc. Samozřejmě záleželo na tom, čeho všeho byla ta dívka zdrojem, ale Marisa se neptala, protože vytušila, jak by zněla odpověď. „Takže ty dimenze, o kterých jsi mluvila, jsi také vytvořila? Znamená to, že jsi bohyně?“ Pro Kreuxdary sice existoval jen jediný bůh, ale ve chvíli, kdy Marisa pohlédla tomu stvoření po svém boku do očí, se základy její víry vmžiku zhroutily. Až doposud si neuvědomila, jak křehké vlastně jsou.

Divčín laskavý uvolněný výraz neodpovídal tomu, jakou debatu spolu vedly. „Nic jsem nestvořila, věci ze mě zkrátka vyplývají. A bohyně nejsem, tedy určitě ne v tom smyslu, co pro lidské pokolení bozi znamenají.“

Marisa si vzpomněla na svatyni Čtyřduchého v Tiché rovině, kde tolikrát poklekla a modlila se. Bála se svou další otázkou vyslovit, ale ta příležitost, která se jí teď naskytlá, možnost promluvit si s touhle entitou, nemohla nevyužít. „Co pro nás podle tebe bozi znamenají?“

Zdroj si ji změřil koutkem svého vesmírného oka. „Opravdu si přeješ, abych nyní hovořila o omylech člověka, Amarisó?“

Tahle odpověď jí bohatě stačila. Zatnula zuby, zavrtěla hlavou a Čtyřduchý v její mysli shořel jako papír.

„Ale no tak, ty přece nejsi hloupá! Musela jsi vždycky vědět, jak je patetické modlit se k bytostem, které uměle vykonstruovali sami lidé pro zisk. Neobelhávej se, opravdový vládce světa nemůže být tvůj Čtyřduchý, ani Velký drak, pod jehož křídly se skrývají potomci západních pouští.“

„A kdo jím tedy je?“ naléhala dychtivě.

„Pokud to chceš skutečně vědět, podej mi ruku.“ Marisa to vědět chtěla a potřebovala více než cokoli jiného na světě, takže k ní dlaň okamžitě natáhla. Dívenka jménem Zdroj si z krku sejmula náhrdelník, na němž se skvěl vyražen mýtický strom. Vypouklý reliéf

přiložila Marise na holé předloktí a jemně zatlačila. Když jej po chvíli sejmula, na kůži zůstal dokonalý otisk vyvedený v pestrých barvách, především ve fialové a zelené.

„V tomhle místě bych měla kněžské tetování. Akorát na pravače.“

„Já vím, levá ruka je tvou církví nazírána jako nečistá. Napověz mi – je tomu tak proto, že se nachází blíže k srdci a náboženství nejen tvé, ale i každé jiné, se snaží člověka od jeho srdce oddělit?“

„Kánonický důvod je ten, že v levé ruce držel pátý syn Čtyřduchého nůž, když svého otce zavraždil. Ale začínám si myslet, že to se srdcem dává větší smysl.“ Vybavila si podobiznu Čtyřduchého. Silný muž obrostlý mechem a kořínky, jehož ohnivé vlasy povlávají ve větru, který pochází z jeho vlastních vzdušných křidel, z ran na svalnatém těle mu vytéká voda. „Existoval můj bůh někdy? Alespoň v nějaké podobě?“

„Předpokládám, že se mě ptáš na hmotnou existenci. Pak zní odpověď ne. Boží jsou přece archetypy, do kterých lidské kultury promítají vlastnosti, které považují za žádoucí. Bič, který má šlehnout, když se někdo protiví zákonům morálky, a ruka, která má pohladit, když někdo naopak jedná v souladu s nimi. Archetyp je jen idea, Amariso, takže hmotně nikdy existovat nemůže. A ani idea není nesmrtelná, přežívá jen za podmínky, že v ni lidé věří. Některá božstva se sice zrodila jako potomci skutečně žijících proroků či zvláštních tvorů, ale konkrétně tvůj bůh, Čtyřduchý, ten neexistoval nikdy, a to v žádné podobě kromě té idealistické.“

„A nějaký jiný bůh snad skutečně žil?!“ vyrazila ze sebe skoro křikem. „Draci, které uctívají draconi, ti snad opravdoví jsou?“ To přece nemohla být pravda. Zvrhlé enyrské náboženství, které stavělo katedrály jedovatým hadům, nemohlo mít nad čtyřduštvím navrch, prostě nemohlo.

„Inu, to je jiná, draconství skutečně na nějakém tom reálném základě stojí. Ale ujišťuji tě, že ani ta bytost, se kterou Azriq ell Feňyrien rozmlouvá, bůh rozhodně není.“ Děvčátku bylo Marisy očiividně líto. „Ale no tak, netvař se tak nešťastně. Podívej, byla jsi prostě oklamána, ale to není žádná ostuda. Ve tvé dimenzi, v lidském druhu, se to děje odjakživa. A ten bůh, ke kterému ses rozhodla upínat ty, alespoň nikdy osobně neexistoval, čili on sám tě nikdy neklamal. Obelhala tě jen církev, která si ho vymyslela. Představ si, že před nějakou dobou, když bychom se posunuly spirálou času nazpět, opravdu žil muž z masa a kostí, který přiměl celé národy

a generace uvěřit tomu, že je Synem božím. Vydával se za Spasitele světa, ale přitom nebyl ničím jiným než jeho Podvodníkem. Jaký šok to pro miliony a miliony jeho zaslepených následovníků byl, když po smrti svého fyzického těla pronikli do éteru a spatřili Pravdu. V dalším životě už se pak vždycky vraceli jako ateisté, takže přívrženců toho samozvaného Spasitele ubývalo, až nakonec nezůstali žádní, a to je jen a jen dobře. Takový hrozný šejdílí.“

Marise ten příběh náladu ani trochu nezlepšil. Co jí bylo do nějakého dávno mrtvého podvodníka? Čtyřduchý není. Kdyby jí tohle byl pověděl kdokoli jiný, vysmála by se mu. Jenže tahle holčička byla přece Zdroj a žila zde, v Antediluvii, kde se protínají dimenze, a znala Pravdu. „Takže mi říkáš, že bůh, jemuž jsem zasvětila celý život, neexistuje a nikdy ani neexistoval, zatímco na tom, v co věří draconi, něco pravdy je.“

„Ano, tak trochu. Ale řekla bych, že dracony čeká ještě trpčí odhalení než tebe.“

Tohle už jí přece jen trochu povzbudilo. Vděčně přikývla a pomyslela si, jak jen tohle všechno přetlumočí otci, když si s bodnutím v srdci uvědomila, že on už je přece pryč. „A co posmrtný život? Setkám se ještě někdy se svými rodiči? Byli zavražděni, víš?“

„Vím. S rodiči se nepochybně shledáš, ale už to nikdy nebudou oni tak, jak je znáš teď. Silas Erverre a Tomila ze Zlaté košnice jsou po smrti a proudy éteru se nikdy nezastavují,“ řekla a vyznívalo to, jako by nešlo o žádnou velkou věc. Dívala se přitom na zurčící vodu řeky. Marisa její pohled následovala a usoudila, že tekoucí voda taková slova dobře vystihuje.

Zvedla oči k nebi, aby zabránila slzám v útěku. Barevný déšť za dobu hovoru zeslábl v barevné mrholení. Promnula si kořen nosu a pak i čelo, poněvadž se jí do vnitřku lebky zavrtala neúnosná migréna. „Jak mám teď žít? Říkáš, že jsi Zdroj a znáš Pravdu, tak mi řekni, jak mám s tímhle vším žít. Je toho moc a já už nedokážu posoudit, zda je vůbec něco z toho, co jsem kdy viděla, co jsem si kdy myslela, zda je alespoň něco pravda...“

„Přesně proto nemají žádné bytosti, zejména lidé, do Antediluvia vstupovat,“ shledala dívka a sehnula se, aby zvedla květinu, která k nim pomocí svých kořenů doputovala. Tvarem připomínala jiřinu, až na to, že každíčký okvětní lístek měl jinou barvu. „Vaše mysl na to nejsou stavěné. Ta pětice smyslů, která vám byla přidělena k poznávání světa, je tak zoufale omezená, že se pod tíhou Pravdy

lámete jako větvičky.“ Opatrně oddělila květ rostliny od stonku a když tak učinila, jiřina vykřikla bolestí. Održený květ podala Marise. „Sněž to.“

„To přece nemůžu, vždyť ta květina žije! Slyšela jsem ji křičet!“

„Všechno žije a všechno živé se potřebuje krmit, aby mohlo žít dál.“

„To je tak kruté. Nikdy jsem si to neuvědomila, ale celý koloběh života závisí na ubližování jiným,“ zhrozila se Marisa.

„Ano, takový je řád. Ale věz, že jediné, na čem záleží, je cit, s jakým těla ostatních bytostí pro svou obživu využíváš. Já jsem téhle bytůstce vzala život co nejjemněji, ale zároveň co nejrychleji, aby si to nestačila uvědomit. Když duch ví, že jeho tělesnou schránku čeká smrt, vypustí do ní jed. Není silný, ale přesto škodlivý. Proto je maso uštvaných zvířat, které lidé jedí, tak špatná potrava. Ale tvůj duch se teď potřebuje nasytit, nebo tuhle návštěvu Antediluvia neustojí.“ Přistrčila jí květinu přímo pod nos. Voněla zeminou, z níž byla vytržena. „Tak honem, jez.“

Když si rostlinu vkládala do úst a přežvykovala, myslela na to, že všechna ostatní flóra snového kraje ji pozoruje a zlobí se. Požíráš naši sestru. Požíráš ji a pochutnáváš si při tom. Květina opravdu chutnala dobře a šťavnatě, asi jako sladkokyselé plody marhaníku, kterými si často obohacovala pokrm. Když polkla, tlak v hlavě a úzkost mysli, které ji předtím mučily, teď povolily.

„Můžeš mi povědět, kdo zavraždil mé rodiče?“ oslovila dívku už o něco klidněji.

„Mohu. Ale opravdu si to přeješ vědět?“

Když rozhodně přikývla, povzdechla si a vzala ji za ruku. „Nespáchal to jeden člověk, ale celá skupina. Někteří z nich byli tvoji sousedé, se kterými ses denně potkávala. Jiné znáš jen od vidění, občas jste se pozdravili mávnutím ruky. Další jsou pro tebe úplní cizinci. Ti lidé mezi sebou vzájemně také žádné blízké vazby neměli. Jediná věc, která je spojovala, když se společně vydali zavraždit tvé rodiče, byl vztek. Po převratu, který dračí syn Azriq ell Feňyrien zosnoval, ze dne na den přišli o svou zemi. Přáli si najít obětního beránka, někoho v dosahu, na koho by mohli svalit vinu, a k tomu účelu jste jim bohužel posloužili vy novoduši. Obvinili vás ze zrady, že jste se prý spřáhli s Enyry a zaprodali vlastní domovinu. Ti lidé proti tvému otci osobně nic neměli, ale byl novoduchý a vědělo se to o něm.“

„A proto ho popravili. A s ním i Tomilu.“ V jejím nitru se vzedmula vlna tak hrozných zloby, až sebou dívka vedle ní cukla, jako by to ucítila. „Jak to mohli udělat? Otec to tam celé roky řídil, o všechny se staral a oni ho teď na oplátku zabijí?! Nenávídím je. Všechny ty burany, tupé idioty, všechny je nenávídím!“ Vyskočila a začala do balvanu kopat takovou silou, že si skoro rozdrtila prsty na nohou. „S Tichou rovinou... s Kreslonem... ne, s celý *Kreuxdarskem* jsem nadobro skončila! Sallegon ať si najde jinou chovnou kobylu, co mu porodí dědice! Čtyřdušská církev ať táhne do nihilonu i s tím svým falešným bohem!“

Dívka sledovala její výbuch s vyrovnanou tváří, a ačkoli Marisiny kopance skoro zasáhly i ji, ona se ani nehnula a pořád seděla na balvanu, připomínajíc se svými obrovskými černými očima sovičku. „Chápu, že jsi rozrušená, ale prosím, snaž se zůstat při smyslech. Chtěla bych ti dát radu a myslím, že bys měla velmi pozorně naslouchat.“

„Radu. Chceš mi dát radu.“ Nemohla popadnout dech a byla tak rozpálená, že se při dotyku s ní jistě musely jemné kapičky deště záhy vypařovat. „Tak do toho. Jsi Zdroj a víš všechno, takže hádám, že by tvé rady měly stát za to.“

Holčička ještě chvíli posečkala, a když ji shledala za dostatečně při smyslech, udělila jí svou cennou radu: „Jdi do Snaerrknótru.“

Marise to myslelo nějak pomalu, a tak si nejprve musela tu informaci trochu přebrat. „Do Země barevné tmy? Ale proč bych tam chodila? Je to jen ledová pustina, nikdo a nic tam nežije.“

„Nachází se tam ledovec zvaný Hjölmundova stopa. Tam se musíš vydat. Víím, že je to dlouhá cesta, ale věř mi, že tě tam neposílám bezdůvodně. V tom místě vznikla ještě dávno před tím, než tam nějaký ledovec vůbec začal růst, interdimenzionální kapsle. Dostaň se tam, a budeš moci navázat kontakt s tou druhou. Je nutné, abyste si promluvily a ona ti sama vysvětlila, jaké další kroky je třeba podniknout. Nejde jen o to, aby ti dala instrukce. Nastal čas, abys prodělala posvátnou nemoc. Její zvládnutí bude klíčové pro roli, kterou musíš jednoho dne sehrát.“

„Tak moment. Pokud znáš budoucnost, proč mi teď a tady jedno-duše neřekneš, co mám dělat?“

„To nesmím. Jsem Zdroj. Věci ze mne vyplývají, ale já je neřídím a ani do jejich svébytnosti nemám dovoleno zasahovat. Svatou nemoc si navíc beztak vytrpět musíš. Neseš si potenciál raněné léčitelky,

ale pouhé vrozené vlohy nestačí, ostatně ty má každý. Přišel čas zemřít a znovu se narodit, jinak nikdy neuspěješ.“

Když uslyšela spojení „raněná léčitelka“, matně si vybavila, že o něčem takovém už četla. Nicméně nedokázala si představit, co by mohla být ona posvátná nemoc. „Takže Hjölmundova stopa. Poslechnu tě a půjdu tam. Ne snad, že bych chápala, za jakým účelem mě tam vlastně posíláš, ale zkrátka proto, že musím někam jít. Kamkoli, hlavně pryč z Tiché roviny. Reindred, Meredith, Elyzia, moji rodiče...“ Polkla svou bolest spolu s pachutí krve, jak se kousla do jazyka, aby se nedala do pláče. „Neunesla bych to. Jejich přízraky by mě strašily na každém kroku. Ale mohla bys mi alespoň naznačit, kdo je *ta druhá*, se kterou se tam mám setkat?“

„Mohla bych, ale neudělám to. Sama to přece brzy zjistíš. Poslyš, Amariso, ráda jsem si s tebou popovídala, ale už bys měla jít. Pokud bys tady zůstala ještě déle, tvé fyzické tělo by ztratilo spojení s duchem a zemřela bys. Pomoz té druhé, aby splnila úkol, ale nezanedbej při tom ten svůj. Teď běž. Vrať se, odkud jsi přišla.“

Marisa se rozhlédla po Antediluviu a potýkala se s touhou tady zůstat. Z mraků na obloze ubývalo světlo, takže krajina potemněla a dostala úplně nový nádech. Na kmenech stromů a povrchu kamenů, včetně toho, kde seděla dívenka, se objevilo cizelování planoucí fialovou září v podobě jakýchsi podivných znaků. Štítý hor v dále se také rozsvítily, ale docela jiným způsobem. Jejich světlo bylo modré, mnohem tlumenější a matnější, ale zato vycházelo z celé plochy hor. Možná tam někdo bydlel a s padajícím soumrakem si svůj domov takto osvětil. Anebo žily hory samy o sobě, holčička přece říkala, že žije všechno. „Jak mám odejít?“ zeptala se zdráhavě. „Říkala jsi přece, že tenhle hrad nemá bránu.“

„Žádnou nepotřebuješ. Jen se vrať do svého těla. Ale rychle, dochází ti čas.“

Těmito slovy se dívenka jménem Zdroj rozloučila, seskočila z vysezeného balvanu a rozběhla se dolů z kopce. Smála se a dlouhé zlaté vlasy za ní vlály jako závoj. Než se Marise podařilo z Antediluvia procitnout, uviděla, jak podivné děvče s očima ukrývajícíma souhvězdí vylezlo na hřbet jednoho z těch podivných zvířat v řece a se smíchem se na něm začalo projíždět jako na koni.

Sabina Rybáčková, 2. místo

Přirozenost

„Můžu tě vyléčit,“ řekl nadpřirozený, lapaje po dechu v hromadě hni-
jícího listí a bahna. „Stačí mě rozvázat,“ dodal a pokusil se pohnout
údy svázanými za zády v uspěchaném uzlu.

„Ne.“ Člověk rovněž lupal po dechu. Tiskl si ruku ke krvácejí-
cí ráně, a i přes bolest se stále snažil dostat od svého zajatce co
nejdál, jako kdyby se snad bál, že mu svázaný ublíží jen samotným
pohledem. „Dorazil bys mě.“

Nadpřirozený hleděl člověku do tváře s výrazem naprosté upřímnosti,
nebo se o to alespoň snažil, jelikož si uvědomoval, že na jeho
přesvědčování závisí možná život obou. Snad sám sobě i věřil. Chtěl
zůstat naživu a pro svou záchranu by udělal cokoli, takže se ve vši
nevinnosti, která v něm ještě zbyla, zeptal: „Proč bych to dělal?“

„Máš mě za hlupáka?“ vybuchl člověk, ačkoliv to jeho tělem vy-
slalo další vlnu bolesti. „To ty sám jsi mě pobodal. Proč by ses měl
najednou zachovat jinak?“

„Bál jsem se, že to ty mě chceš zabít, proto jsem se bránil. Kdy-
bys na mě nezaútočil, nebodl bych tě.“

„Ty jsi stál se zbrání v ruce uprostřed lesa.“ Trhl hlavou k luku
pohozenému opodál a znovu zkřivil tvář bolestí, jak mu každý pohyb
kradl život o něco rychleji. „Každý rozumný člověk by to udělal.“

Nadpřirozený se snažil zachovat klid a jasnou mysl. „Shodli jsme
se tedy, že jsme oba jednali v sebeobraně, ani jeden z nás není
vinný.“ Ze zvyku se pokusil pohnout rukama, ale vzápětí si uvědomil,
že nemůže. Člověk ho sledoval se směsicí nedůvěry a zvědavosti.
„Můžeme si navzájem pomoci. Rozvaž mě a já tě vyléčím,“ přesvěd-
čoval ho dál.

„Ne! Dorazil bys mě!“ vykřikl člověk a nadpřirozený při tom
hlasitěm obvinění stáhl obočí k sobě ze strachu, že člověkův hněv
přiláká okolní dravce, jejichž krvežíznivost znal až příliš dobře na
vlastní kůži.

„Říkám ti, že k tomu nemám důvod. To ty jsi tady ten zraněný,
neohrozil bys mě, ani kdybys chtěl. Nemám důvod ti ublížit.“

„Nezáleží, jestli důvod máš nebo ne.“ Muž si roztřesenou rukou
svíral ránu jako kus krvavého masa, které se chystá hodit psovi. „Je
to vaše přirozenost.“

Nadpřirozený se ve svých poutech náhle přestal svíjet. Kdyby stál, ramena by mu poklesla pod tíhou toho obvinění. „Tak takhle to je. Raději zemřeš, než abys mi uvěřil.“

„Někdo půjde kolem,“ namítal člověk dál, „najde mě tu a pomůže mi.“

„Jsme daleko od cesty. Nikdo sem nepřijde.“

„Budu křičet o pomoc!“

„Tvůj křik přivolá víc predátorů než pach tvojí krve.“

„Snažíš se mě přesvědčit,“ člověkův hlas slábl a stále dokola omílané námitky ztrácely na síle, „že jiná možnost není, aby ses mě potom mohl zbavit.“

„Snažím se nám zachránit život. Zemřeme tu oba, když mě nerozvážeš. Uvažuj. Když mě osvobodíš, budu ti zavázán. Moje čest by mi nedovolila tě... *Dorazit.*“

„Vy čest nemáte.“

S těmi slovy padlo na mýtinu ticho. Jen šelest větru mezi korunami stromů dělal dvěma bezmocným mužům uprostřed lesa společnost.

Člověk po chvíli nechal hlavu a ramena klesnout a zíral na oblohu pomalu tmavnoucí s každou vteřinou, kdy slunce zapadalo. Nezačal křičet, snad ze strachu z predátorů, o kterých nadpřirozený mluvil, snad protože nevěřil, že by ho někdo opravdu přišel zachránit.

Ve svých posledních okamžicích myslel na svou ženu a dceru, které na něj určitě čekají doma. Přemýšlel nad tím, jak dlouho budou vyhlížet z okna světnice, než jim dojde, že už se nikdy nevrátí. Přemýšlel i nad tím, jestli někdo později najde jeho tělo a řekne jim alespoň, co se s ním stalo. Co si asi onen neznámý pomyslí, až ho najde uprostřed lesa s bodnou ranou v břiše?

Ztracen ve svých myšlenkách si nešímal šustění listů ozývajícího se z místa, kde ležel nadpřirozený, dokud nepostřehl prudký pohyb.

Pohled na toho, koho považoval za stejně bezbranného, jak vstává a pohazuje provazy opodál, mu zmrazil krev v žilách. Srdce se mu téměř na okamžik zastavilo a pak se hrůzou rozběhlo jako o závod.

„Vyléči mě!“ vykřikl náhle, jak si vzpomněl na nabídku, kterou mu nadpřirozený učinil, jeho nedávný zajatec se na něj však podíval se směsicí blahosklonnosti a výsměchu.

„Ne,“ pronesl nadpřirozený téměř až sladkým hlasem. „Nevěřil jsi mi.“ Udělal pár kroků k umírajícímu muži a na rtech mu pohlával úsměv, když si vedle něj přidřep, snad aby lépe viděl na jeho popelavou tvář. „Ale to je v pořádku,“ pokračoval stále stejným tónem, „je

to tvá přirozenost. A já tě teď zabiju, koneckonců, jak jsi sám řekl, je to moje přirozenost.“

Člověk zahlédl odlesk čepele – jiné než té, která ho prve rozpárala – jen na okamžik, než se nemilosrdně zabodla do míst, kde jeho srdce stále uhánělo, aby ho navždy zastavila.

Z tváře nadpřirozeného zmizel úšklebek. Už nebylo před kým se přetvařovat. Sledoval člověkovy prázdné oči, které se upínaly kamsi na tmavnoucí oblohu, a zdály se, že vidí něco, co je světu živých zatajeno.

Zatlačil oči mrtvého. Nevěděl, jestli lidé mají ve zvyku pronášet nějaká slova, která by provázela mrtvé na druhou stranu, a tak nic neřekl, i když chtěl. Necítil k tomu muži zášť. Věděl jen, že člověk, kterého nezabije dnes, se ho pokusí zabít příště.

Je to koneckonců jejich přirozenost.

Jindřiška Egertová, 3. místo

VI. kategorie: poezie a próza

Učitelé ZŠ a SŠ

Jmenuju se Jób

Kam se to díváš, já jsem tady
A tady nejspíš bude i můj hrob
Tak nechod' pryč, u všech všady
Já jsem tvůj kámoš a jméno mý je Jób

Jmenuju se Jób a žiju na svý skládce
protože malomocný do měst nepouští
Jmenuju se Jób a jsem svůj vlastní vládce
Mám místo střechy hvězdy nad pouští
A zpívám aleluja, aleluja
a níž než do prachu neklesám
A zpívám aleluja, aleluja
tančit už budeš muset sám

Chodí sem kněží s ustaranou tváří
Jestli nechci podat svaté přijímání
Nechci jim říct, že to jsou lháři
a že psi mi v noci chodí lízat rány
Nemají bible ani svatý v kalendáři
Ale jediný z vás mají slitování

Jmenuju se Jób...

Jmenuju se Jób a jsem tvůj kámoš
i když bys na to radši zapomínal
Už nemám nic pokud je mi známo
jen hnusnou tvář a pózu harlekýna
Nemůžu říct, co se stane ráno
Jestli mě dávno nepřikreje hlína

Jmenuju se Jób...

Štěpán Špád, 1. místo

Panenky

Mít

tak modré oči, trochu nepřítomné
jak krátkozraké oči učenců
A před zrcadlem spatřit jenom pannu
s tělíčkem z hadrů a s hlavou z porcelánu

Panenky z muzeí, panenky z půdy
se starorůžovými volánky
Děti, co je chovaly, už možná nežijí
A odřenými údy soucit vzbuzují
panenky z půdy, panenky z muzeí

Víš

co všechno může takový pohled snést
kolik ty oči už mohly vidět hvězd
Hvězd v očích dětí a hvězdy rudé, žluté
Ty tváře omšelé a oči nepohnuté

Panenky z muzeí, panenky z půdy
se starorůžovými volánky
Děti, co je chovaly, už možná nežijí
A odřenými údy soucit vzbuzují
panenky z půdy, panenky z muzeí

Štěpán Špád

Odpor

Vypráví se, že to všechno začalo, když se našim lidem objevila znamení na dveřích. Ale to není pravda.

Začalo to ve skutečnosti mnohem dřív. A bylo to plíživé jako noční stíny. Šikana, ponižování, vyhrožování... A zdaleka to už nebylo jen na sociálních sítích, ne. Všechno se to začalo dít i skutečně, i když nikoho dřív ani ve snu nenapadlo, že by se to mohlo opravdu stát. Kolíčkem do rakve bylo zavedení termínu *Názor* v trestním právu. Najednou se objevily kategorie *názor vhodný/nevhodný* a taky *občanská povinnost* nahlašovat nevhodné názory, popř. je rovnou sankcionovat podle práva na *občanské soužití* – podle něho každý občan mohl do určité míry vzít spravedlnost do svých rukou. Míru pak posuzovaly občanské soudy. Názorové skupiny se ocitly na skutečném ostří nože a lidé se od sebe vzdalovali víc a víc.

V intelektuálních kruzích se nad tím zpočátku mávalo rukou, smáli jsme se u koňaku a v doutníkovém dýmu jsme říkali – pár psů, co na sebe štěká přes plot, hm. Jenže potom někdo našťípнул v plotě pár drátů, a když to psi zjistili, už se to nedalo zastavit. A ten bišonek na podušce, haha! Tahleta fenečka byla liberální demokracie. Živila se rostlinnou pomazánkou a sojovým mlékem, nemocně pokašlávala a řešila, jak se vyznat ve své pohlavní identitě. Nestihla ani pípnout v ten okamžik, kdy se prolomily dveře a do jejího vznešeného lounge vtrhla nesourodá špinavá smečka s jednou společnou vadou na kráse – neukojitelnou touhou ničit.

Když začali lidem dělat na dveře znamení, to se, pravda, něco změnilo. Dostali jste znamení a najednou vás neobsloužili v obchodě. Úředník se s vámi nebavil na přepážce. Nedovezli vám jídlo. A tak dál. Jsou to snad drobnosti, ale věřte, že když se sčítají dohromady, mohou člověka dohnat až k šílenství.

Starý Holender, dřív vážený a světaznalý pán, bývalý námořník, demokrat tělem i duší, se s postupem času stával větší a větší troskou. Tiše a smutně pozoroval, kam až dospěl současný svět, a svoje splíny vytloukal butylkami vodky. A tak se stalo, že v ožralosti vytáhnul v bance bouchačku a začal se domáhat svých zákaznických práv. Nedávno mu dali znamení a tlustá zpcená ženská za přepážkou se s ním prostě odmítla bavit. No a Holender,

že když to nepůjde po dobrém, tak to musí jít po zlém. Jednalo se o prkotinu. Vklad hotovosti na účet. Kdyby to byl stařík udělal přes bankomat, měl po starostech. Ale stará škola se nezapře, musel prostě kvůli tomu na přepážku. A když mu bez vysvětlení řekli ne, neobsloužíme vás, prostě už mu ruplo v bedně, už to nevydržel, asi už toho na něj bylo moc. Vytáhnul svou pistoli a namířil ji proti lidem z banky. A křičel na ně, že jsou to zasraný dezoláti a že by je mohl teď na místě klidně všechny postřílet a že se jich nebojí.

Kdyby u něj v tu chvíli vládnul rozum, nikdy by to neudělal, musel vědět, co nastane. A taky že ano. Od stropu se hned rychle snesly secudrony, starý dostal nejdřív pecku elektrickým proudem, to ho uzemnilo, pak odněkud po podlaze bleskem přiběhnul osminohý arachnodron, ten mu vpálil injekci a starý Holender už není mezi námi. Neumřel, vyřadili ho. Stal se krácející mrtvolou, tělem bez duše, tzv. „totálním občanem“ – pokorným, protože nepřemýšlejícím. Samostatné racio se pak už prý lidem vrátit nedá, když dostanou injekci.

A to byl jenom jeden z mnoha příkladů. Dalších jsou desítky tisíc po celé zemi. Jestli je horší totální občanství, nebo smrt, nevím. Nemám srovnání. Vyhýbám se radši obojímu.

A proboha, proklínám, proklínám, co jsem dříve velebil! Tu synergii, tu posvátnou propojenost celého světa, virtuální společné vědomí... Křičela se hesla jako „Make Us Whole!“, a nikdo nevěděl, že se to obrátí proti nám. Liberální demokracie nebyla cesta. Libdem byla bišonek na sametovém polštářku, který jedl tofu, a když ňafnul, upadl a natloukl si. Vyškubali jsme mu zuby, aby nemohl pokousat naše děti, a tak jsme naučili děti, že pejsek kousnout nemůže. Ach, jak nenávidím naše tehdejší já! Proč jsme nedali na varovné signály, proč jsme slepě věřili v lidskou dobrotu, která NEEXISTUJE?! Proč???

Dnes je to deset let, co se scházíme v tajné bytové univerzitě. Poté, co se definitivně zavřely vysoké školy, to pro nás byla jediná možnost, jak si předávat vědecké poznatky. Kdyby nás našli, nemine nás trest, zřejmě práce v dolech. Jsme zde profesori, doktoři, ale i učitelé ze základních a středních škol, jsou mezi námi i vojáci z Vysoké školy obrany a útoku, kteří věří naší myšlence, a další naši druzi.

Jsme součástí podzemního hnutí *Ancora Imparo*, které povstalo proti impériu malosti a bezduchosti. Máme zbraně a jsme připraveni

hájit zájmy pokroku a vědění. Poučení historií víme, že po dobrém to nepůjde. Už žádné něžně sametové revoluce. Zanedlouho potečou ulicemi našich měst potoky krve...

Petr Pánek, 1. místo

UČITELI, pamatuj na dny odpočinku, neb víkend ti má být svatý!

PONDĚLÍ ›Děkuji, Ježíšku!

Řeklo by se: „Posledních čtrnáct dní před vánočními prázdninami, to je pohoda sama!“ No, jak kde! Nade mnou visí Damoklův meč v podobě objednávek pomůcek za peníze, které se najednou zjevily. Celková výše se pořád mění, protože si na to asi dělá zálsuk i další komise. Dneska už jsem to nevydržel a začal jsem tvrdě vyžadovat, co a za kolik se koupí. V jedné firmě jsem dojednal nižší cenu (*kdo to asi ocení?*), ale museli jsme potvrdit objednávku hned. Ne, nečtete jinou povídku! Skutečně teď neposloucháte nákupčího, účetního nebo nevím koho. Pořád jsem učitel. Ale aspoň vidíte, že když ty děti nic nenaučím, že to nedělám schválně.

Mezitím, co jsem se snažil naše dětičky přesvědčit o tom, že do Vánoc je ještě fakt daleko a že se ještě pořád zkouší, trávil jsem přestávky vymýšlením něčeho, co budu zítra předvádět na DOD (*Den Otevřených Dveří*). Nejlépe, aby se to NĚCO předvádělo samo. Co asi mám těm lidem říkat? Že se ta naše učebna pro matematiku skoro vůbec nepoužívá, protože potřebujeme, aby se ti budoucí kormidelníci Průmyslu 4.0 nejdřív naučili úplné základy, pak že si můžeme hrát s počítačem?

Zrovna dnes bych to přál vidět všem těm moderním didaktikům. Počítali jsme odchylky vektorů pomocí skalárního součinu, což je vlastně ve většině případů počítání typu: pět krát tři plus sedm krát tři. No, nedali jsme to! Když už byla použita kalkulačka na výraz dvacet krát nula, nevydržel jsem to a začal halekat: „Ale no tak! Použij cereálie!“

„Cože?“ atakoval mě nechápavý pohled.

„Cereálie! No, přece MÜSLI!“

Teď si představte, jak mám asi ukazovat, že to pomocí těch počítačů, jichž je tu plná třída, do těch hlaviček leze samo. Zvláště, když se ty hlavičky tak srdnatě brání. Tady ani „cereálie“ nepomohou!

Den svižně běžel dál na vlnách pokusů o další vzdělání naší budoucnosti, vytváření prezentace na DOD a čekání na zástupce, který měl přijít domluvit ty nákupy. Zástupce měl skutečný talent přijít do kabinetu se zvoněním, bohužel až se zvoněním na hodinu, kdy jsem musel odejít učit.

Když se to nakonec domluvilo a dorazil jsem do kanceláře, aby se ty objednávky dotáhly, dozvěděl jsem se, že dostaneme od školy vánoční dárek. Každý zaměstnanec dostane plastovou propisku s logem školy a poukázku na 100 Kč do papírnictví. No, taky jsme mohli dostat prd, takže jsem odcházel s pocitem obohacení. DĚKUJI, JEŽÍŠKU!

Poslední hodiny byly v posledních ročnících. Jedna třída ještě před maturákem, takže házení hrachu na zeď, a druhá byla po maturáku – tam by snad i té luštění bylo škoda!

Nevím, co je nepochopitelného na odpovědi: „Ne, žádný video z maturáku si pouštět nebudeme!“ Musel jsem to zopakovat asi desetkrát. A stejně to někteří nepochopili!

A teď jim zkuste vysvětlovat něco o přínosu Franckova-Hertzova pokusu na vývoj kvantové fyziky...

Ohlasy maturáku zatím moc nevím. Jeden ohlas mám jen od kolegyně důchodového věku, která se zmínila, že když se ohlásilo sólo profesorů, přišel k ní jeden student se slovy: „Tak jdeme na to!“ Pak jsem také potkal jednoho z třídních, jenž se dost nenadšeně zmínil, že dostal od dětí skok padákem. Není nic krásnějšího než před celým maloměstem dostat podobně hodnotou kravinu. Proboha, ať nám nic nedávají, nejkrásnější dárek bude, když všichni úspěšně složí maturitu ještě před prázdninami. Nezmínil jsem se náhodou, že být třídní je fakt opruz? Letos jím nejsem, takže: DĚKUJI, JEŽÍŠKU!

ÚTERÝ >DOD čili Den otevřených dveří

Pokud by se někdo podíval na můj dnešní rozvrh, určitě by si neodpustil poznámku o tom, jak si ti učitelé žijí. Skutečně v rozvrhu mi svítily jen dvě hodiny. Pochopitelně to není normální stav, neboť úterý je jeden z mých nejdelších dní. Nevýhodou, která v rozvrhu totiž vidět nebyla, je pochopitelně dnešní Den otevřených dveří (DOD). Jo učitelé, ti si žijou! Mají jen dvě hodiny v rozvrhu... A přitom jdou domů v šest večer.

Má-li toto být text o učitelské práci, chtělo by to také něco málo z té mravenčí učitelské práce. Ukázkou toho, jakou radostí je pracovat s inteligentními studenty, může být příhoda, jež se odehrála právě během jedné z těch dvou hodin. Protože nás čeká měření laboratorního cvičení, maloval jsem při výkladu kromě správného zapojení, které budeme používat, i několik nesprávných. Postupně jsem na nich vysvětloval, co je špatně a co hrozí za problém. Když jsem to vše vysvětlil a chystal jsem se, že to smažu... Pochopitelně, než něco smažu, upozorním na to, aby se všichni stihli odpoutat od těch všech jiných aktivit a mohli si tabuli vyfotografovat. Normální třídy mobilem, tabletové třídy iPadem. Moderní způsob výuky u nás prostě jede! Jedna slečna se těsně před limitem na fotografování zeptala: „A je třeba si to poznamenávat?“

„Proč myslíš?“ dotázal jsem se.

„No, jako že to asi nebudeme potřebovat,“ odpověděla.

„Proč myslíš?“ pokud jde o originalitu mých otázek, moc jsem se nepředvedl.

„Protože to nebude v písemce,“ vysvětlila.

„Proč myslíš?“ už jsem aspoň výrazně jinak zaintonoval, aby otázka zazněla originálněji.

„No, přece v písemce nemůže být otázka typu: ‚Namalujte špatné zapojení, to je přece jasné. A když to nebude v testu, tak se to nemusím učit!‘“

Vidíte, jak technické vzdělání rozvíjí logické myšlení? Jen nevím, co budu dělat, až tahle „teta“ příští laborky odpálí ampérmetr, protože ho zapojí podle schématu, jež nemá vyfocené v mobilu.

Zlatým hřebem dnešního dne byl pochopitelně DOD! Začalo to tím, že jsme všichni obdrželi email, ve kterém stálo: „Dobré ráno, prosím nezapomeňte si na odpoledne připnout jmenovky. Děkuji.“

Takže jsem začal shánět klips na jmenovku, abych si ji mohl vyrobit. Když jsem si ho vyzvedával u zástupce, dozvěděl jsem se, že máme problém s nákupem pomůcek, neboť se podíval na dojednanou cenu, které byla pochopitelně bez DPH, což mu uniklo. Můžeme si tedy dovolit jen o jeden měřák méně. Polilo mě horko, neboť jedna z podmínek dojednané slevy bylo, že kolik si objednáme, tolik si musíme odebrat. Tak teď nevím, jak se to zaplatí? Každopádně s pochvalou za dojednanou slevičku počítat asi nebudu!

Ale vraťme se k DOD!

V čase „Č“ jsem v místě „M“ zaujal své bojové postavení. Na počítači s projektořem jsem spustil prezentaci. Celková délka smyčky čtyři minuty. Úkol zněl jasně: Déle tam nikdo z návštěvníků vydrzet nesmí! Na ostatních počítačích jsem měl spustit anketu, jež služí k tomu, abychom z návštěvníků vymámili e-mailovou adresu a mohli je pak bombardovat propagačním SPAMem. Mým geniálním tahem bylo vytvoření a vytištění QR kódu s odkazem na anketu. Většina lidí přišla, vyfotila QR nalepený na tabuli, pak s anketou v mobilu mlčky odešla. Geniální myšlenky jsou vždy ty nej(s)prostší. A jasně, že vznikají z nouze! Podívejte se na Dalibora, jak mu nouze pomohla ve světě tehdejší POP music. Myslím Dalibora z Kozojed, nikoliv Dalibora Jandu! I když...

Reakce některých zájemců o studium byly skutečně nefalšovaně upřímné. Třeba ta, kdy jeden ze zúčastněných nad třídou plnou počítačů vzkřikl obdivně: „Ty p*čo, voni tady mají počítače!“. Pro nás ideální adept a jasná cílová skupina!

Další rozpačitostí dnešního dne bylo předvádění 3D tiskárny. Student, kterého jsem už několikrát vyhodil, protože si stále chtěl na školní 3D tiskárně vytisknout soukromou blbost, se stal členem předváděcí skupiny. Takže si to nakonec vytiskl, a ještě při tom dělal škole slávu. Co na to mám říci? Nic. Úspěch v životě je prostě důsledkem VELKÝCH rozhodnutí!

STŘEDA ›Prosím, spolužače je špatně!

Po ránu zvesela! Jak kdo! Dnes ráno skoro nemluví, v krku mě škrábe, rypáček mám plný, očička zarudlá. Na podobné neduhy moc netrpím, tak skoro přemýšlím, zda za to nemůže ta podzemní kobka, v níž jsem strávil včerejší odpoledne. Učebna pro používání počítačů v matematice je vytvořena z bývalého protiatomového krytu, který je pod částí školy. Vzduch je tam vháněn systémem klimatizace, jenž tady byl už v době, kdy jsem byl ještě na té špatné (špatné?) straně katedry. Vydezinfikoval vůbec tu klimatizaci někdy někdo?

Cestou ze školy jsem se stavil v lékárně, abych si něco koupil aspoň na ten krk.

„Ahoj, tak co nového na gymplu?“ až teď jsem si všiml, že paní lékárnice je má bývalá kolegyně. Něco jsem odpověděl. Bývalá kolegyněka se však dožadovала drbů na ostatní opory českého školství

pěkně jmenovitě. V řadě za mnou se ozývalo významné pokašlávání, asi abychom se oba dovtípili, že tam jsou také další respiračně nemocní. Co nejrychleji jsem zaplatil čtyři stovky za zázračné švýcarské bonbóny a snažil se co nejrychleji vypadnout.

„Tak je tam pozdravuj, já jsem tak ráda, že už tam nejsem!“ ještě za mnou zaznělo. Tak to věřím...

Ale, jak život něco bere, jinde zase dává. Musím se přiznat, že tahle bývalá kolegyně ani netuší, že i když teď kope za zdravý národ, její heslo ke kopírce na našem gymplu žije dál! Na začátku roku jsem zjistil, že jsem přes prázdniny zapomněl své heslo na kopírku. Pochopitelně, než jsem si potupně řekl o nové, zkoušel jsem namátkově různé kombinace. A hle, HEURÉKA, jedno fungovalo. Čípak asi? Takže teď vím, kde vzít pár kopií navíc. Pochopitelně to není na kopírování všech dílů Káji Maříka, ale někdy se nějaká ta kopie navíc hodí. Jen to nesmím přehnat, aby se její jméno stále drželo v pelotonu měsíčního přehledu. Jsem zvědavý, co bude mektat, až jí jednou ze školy zavolají, aby podala vysvětlení ke svému kopírování.

Ale víte co? Dobře jí tak! To má za ty předražený švýcarský „hašlerky“!

Konec filozofování, ještě odučím informatiku a hurá domů trochu se vyležet. Uplynula asi čtvrt hodina a bylo jasné, že to nepůjde tak hladce. Jedné studentce bylo špatně. Poslal jsem ji společně se spolužačkou na záchod. Po chvíli, když se nevracela ani jedna, jsem vyslal další. No, a pak další... Už jsem měl podezření, že z toho záchodku sešplhávají po fasádě dolů a utíkají ze školy, když se jedna z „průzkumnic“ konečně vrátila.

„Prosím, spolužačce je opravdu špatně!“ hlásila.

A teď babo rad. Nejdřív jsem chtěl zvolit standardní řešení, tedy metodou PNJ (*Problém Někoho Jiného*). Zaúkolovat třídní se mi ale nepovedlo, zrovna dnes je někde na školení. No, super! Chtěl jsem zavolat rodičům. Ze svého mobilu jsem volal mamince té nebožáčky. Nevzala to ani na několikátý pokus. Otec pracuje v Německu! Mezitím jsem znova zkoušel metodu PNJ na kohokoliv dalšího. Běhal jsem po škole a hledal vhodnou oběť na PNJéčko. Zbylí žáčkové mezitím v počítačové učebně pořádali diskotéku! Učitel je vždy se svými problémy sám!

Už jsem vytácel číslo na záchranku, když jsem dostal ještě tip na tetu. Tak jsem zavola tetě, ta to zvedla a domluvili jsme se, že si pro holku přijede. Vyslal jsem jednu studentku k hlavnímu vchodu,

aby tetu vpustila do školy. Další jsem nechal u postižené a šel sbalit její věci do třídy. Pochopitelně jsem také ukončil tu diskošku v učebně. Příjezdem tety se situace převedla na vysněné PNJ. Díky tomu jsem mohl jít domů! Cestou jsem se stavěl v té lékárně, ale to už víte.

ČTVRTEK ›Nedělejte didaktická předsevzetí

Když jsem včerejší příhodu se studentkou, jíž bylo špatně, vyprávěl svým známým, to byste koukali, jak jsou všichni chytří. Nejdřív jsem se dozvěděl, že jsem jí měl dát ibalgin ze školní lékárníčky.

Tak aby bylo jasno: zaprvé žádné lékárníčky tady nemáme, a navíc my prostě dávat žádné léky nesmíme. A je to dobře! Copak jsem její ošetřující lékař? Copak vím, jaké léky smí a na co je alergická?

Nebo ji snad mám nejdřív vyšetřit: „Hej, kotě, pojď, budeme si hrát na doktora. Ale pozor, ať mi nepoblínkáš pantofle, když je ti tak šouf!“

Všichni jsou chytří jak rádio. Mimochodem, jednou jsme tu měli studentku, která zvláště omdlávala. A když se to stalo, měli jsme jí na hlavu navlíct igelitový pytel. Prý když se její tělo začne dusit, „restartuje se“. No, rada jak hrom! A tohle vám někdo vážně řekne! Už vidím, jak budu tohle vysvětlovat u soudu, až ji udusím. To se tam snad i můj obhájce počůrá smíchy! Dejte mi pokoj s jakýmkoliv způsobem „léčby“. Buď rodiče, nebo sanitka!

Pochopitelně jsem se dozvěděl další podnětné nápady, jako že jsem jí měl s kamarádkou poslat domů. Jo, nezletilá, která se třese jako osika a není schopna chůze, půjde domů s nezletilou kamarádkou! Osm kilometrů do vesnice, kde bydlí. Nebo si holky něco stopnou, ne?

No, co názor, to studnice moudrosti!

Zlaté učení... A třeba i v semináři, kde borec svůj nezájem o probíranou látku opět demonstruje válením se po lavici. Ale do velké přestávky to oba snad nějak přežijeme. Já se budu opanovat, abych to nějak nevhodně nekomentoval, on si snad od té lavice nepořídí proleženiny.

Po velké přestávce jsem hodlal navázat na svůj didaktický úspěch ve výuce informatiky. Dnes jsme měli pokračovat s fotografiemi a střihem videa. Nikdy si nedělejte jakákoliv didaktická předsevzetí!

Kdo čeká to nejhorší, nemůže být překvapen, a když jo, jen mile. Ted jsem se toho nedržel...

Začalo to tím, že jsem jim minulou hodinu řekl, ať si přinesou nějaká svá videa, že si je při hodině mohou upravit. Kolik myslíte, že si něco přineslo? Pár zoufalců zkoušelo něco stahovat z YouTube. A ono to, světe div se, ve škole nešlo. Jedna slečna začala koukat na svá videa do mobilu. Tím pro ni hodina skončila. Už se nedokázala odtrhnout. Netušil jsem, že těm dětem stačí tak málo! Myslím kvalitativně tak málo.

Tak to byl skutečný „Game Over“! Prostě konec! Úprava? Střih? Na co? „A proč tam mám přidat nějaký titulky? To přece připišu do commentu.“

Jasně, on to ten Instáč spolkně a vždycky se najde pár kamarádů, kteří vám to lajknou. Už jenom proto, abyste jim vy pak na oplátku lajkli podobnou kravinu. Takže hrátky se střihem filmů byl doslova propadák. Prostě, za mě palec dolů.

Poslední hodina byla opět v oktávě. V oktávě před maturákem! Kromě toho, že jsem při zkoušení měl 100% úspěšnost „sestřelů“, dozvěděl jsem se, že každá maturantka oktávy potřebuje na maturitní ples čtvery šaty. Pochopitelně šité na míru, konfekce je pro socky!

Neměl jsem sílu se zeptat, na co se jednotlivé šaty používají. Ted mě to mrzí a možná kvůli tomu ani večer neusnu. Počítejte se mnou. Jedny šaty, které respektují tělní proporce a ve kterých je díky tomu majitelka za princeznu. Ty jsou na nástup, stužkování a vůbec to obecné tancování. Druhé, týmově předepsané, které mají všechny slečny stejné, takže některým fakt nesluší, jsou na předtančení. Třetí? Že by na půlnoční překvapení? Tam klidně mohou tancovat, v čem chtějí, stejně to nikdo nesleduje! A pokud jo, tak je stejně zlíte, že by ocenil spíše, kdyby na sobě nic aktérky neměly. I takové „dresíky“ se tu již objevily! Ale ty čtvrté? Že by jako náhradní? Třeba, když si ty první pokekají pizzou, kterou si pak do šatny objednávají přes službu DámeJídlo.cz? Pro samé zkoušky chůze po červeném koberci a zajišťování balónků se totiž tradičně nějak zapomene na catering! Je to záhada! NA CO JSOU TY ČTVRTÉ?!

PÁTEK ›Záhada čtvrtých šatů odhalena

Další pátek třináctého v tomto školním roce! Ale co, děti je prostě miluji! Není nic lepšího než lícitovat o tom, zda se má, či nemá zkoušet. Trochu jsem se bál, že další sobotní maturák bude dalším argumentem na paletě jejich výmluv. Nebyl, protože do školy z maturantů, kterých se tato oslava jejich dospělosti týká, skoro nikdo nepřišel. Když jsem se jako dobře míněný vtip dotázal několika studentek, jež jsem potkal na chodbě, jak je možné, že jsou ve škole, odpověděly mi, že si to volno vyberou v pondělí. To se jim více hodí.

Opravdu se mám zeptat, co to znamená „TO VOLNO“? Ne! Je pátek, k tomu ještě třináctého, copak mi to nestačí? Ale abych si jen nezoufal nad všeobecným rozkladem... *Ehm, rozkladem čeho vlastně? Morálky společnosti? Školního systému? Výchovy?* ...musím se pochlubit, že jsem rozklíčoval záhadu čtvrtých šatů! Řešení se mi dostalo při čtvrtáckém semináři, kde normálně účast není veliká, neboť zájemců o fyziku by napočítal na prstech i nešikovný dřevorubec. Celé to vzniklo díky tomu, že se naše budoucí pilíře národního technického vzdělání dožadovaly rady, jak při maturáku nejlépe a bez práce (!) sesbírat naházené kovové podložky magnetů. Asi vás nyní trápí otázka, jak souvisí problematika silového působení magnetického pole na feromagnetický materiál s počtem šatů? No, hádejte!

Musím si pochopitelně svou současnou informační převahu vychutnat, tak to trochu zdramatizuji. Dovolím si to vsadit do popisu průběhu takového tradičního maturitního plesu na naší škole. Ať to vynikne v plném kontextu. Když máme ten pátek, a ještě k tomu třináctého, tak mi to snad odpustíte, ne?

Celá sláva maturitního plesu se pochopitelně koná v našem kulturním domě, což je jediný velký sál ve městě. V praxi to znamená, že asi v půl osmé dojde k slavnostnímu nástupu maturantů. Jednotliví maturanti jsou představováni. Moderátor u každého řekne několik důležitých informací. Například že ho/ji nebaví škola, popřípadě na co ho/ji můžete pozvat do baru. Zatím asi nic moc strašidelného. Strašidelné je, že všichni to chtějí vidět, tak nesedí na zadku u svých stolů, ale stoupnou kolem sálu. Tam se tlačí a strkají do sebe. Kdo zůstane u stolu, protože se nikam nežene, kouká akorát na jejich zadky. Pár kreativců z řad rodičů a strýčků si stoupne u stolů na židle, ti lepší rovnou na stůl. Všichni pochopitelně šermují nad hlavou mobilem. Když úvod skončí, běží se maturanti převléci do šatů

na předtančení a nastupuje druhá třída. Jiná třída, ale ve výhledu před vámi stále stejné zadky. A stejní idioti s dotykáčem v oblacích. Pak vypukne předtančení první třídy. Co se děje na parketu, vlastně nevím, protože... protože zadky. Teď už jim říkám p*dele. Sál bliká barevným osvětlením, reproduktory hřmotí nějakou úplně úžasňoučkou hudbu, protože na co jiného se dá tančit to roztomiloučké předtančeníčko. Občas se na parketu asi něco stane, protože všichni diváci vykřiknou úžasem, někteří až hystericky. Vše je doprovázeno potleskem a pískotem, jak když v Ruzyni dosedne Boeing. Tam ale hvízdají pneumatiky o ranvej a tleskají pitomci z řad pasažérů. Co se děje tady? Že by asi někdo upadl? Nebo se tanečnickům povedla nějaká figura? Nevím, já mám prostě ty zadky! Nebudu zdržovat tím, že pak nastoupí druhá třída a celé je to jako přes kopírák. Pak nastane stužkování maturantů. Rozvine se červený koberec jako na Oskarech! Každý maturant kráčí přes celý sál po koberci, moderátor zcela originálně opakuje to, co o nich řekl už na začátku. Přítomní na chudáka cosi vrhají. Dříve to bývaly peníze, pak to nahradily konfety. Teď, když provozovatel kulturáku pod vysokou pokutou konfety zakazuje, by se to asi mělo vrátit k létajícím financím. Nevrátilo! Jsme národ šetřílků. Skutečné koumáky napadlo koupit pytel karosářských podložek. Vypadá to, že házíte statisíce – *mámo koukej, jak všichni čuměj, že na to máme* – a přitom to jsou podložky, kterých je za stovku pytel. Čekám, kdy se sortiment spojovacího materiálu z nedalekého OBI ještě rozšíří a budou lézat i šrouby, vruty a matice!

Po stužkování je tedy na sále totální bo*del, který se musí zamést. Když to byly peníze, zametali maturanti rádi, protože si tak vydělali na mazec. Teď je to nevydělečné, tak to nikoho nebaví. Trvá to nekonečně dlouho, dokonce i zadky se rozejdou.

Tak na tohle potřebovali naši seminárníci informace o magnetismu. Tak snad to se silou použitých magnetů moc nepřeženou, aby některým přítomným „zadkařům“ či „stololezcům“ nerozhodili kardiostimulátory! A když se konečně skončí s úklidem kovového šrotu, nastoupí druhá třída a jede se nanovo. A zase podložky, šrouby a matice... a zase ty ZADKY!

Já vím, slíbil jsem to tajemství čtvrtých šatů! Ty jsou přece na „After Party“! Když skončí maturák, přesunou se všichni kamkoliv, kde se dá alkoholová intoxikace ještě hodnou chvíli zdárně přikrmovat. Jeden ze seminárníků se přiznal, že na to se těší nejvíc, protože se bude moci převléct do něčeho normálního.

„Co ti na saku nepřipadá normální?“ proč se ptám, když vlastně nechci znát odpověď?

„Přece tepláky a tričko, ne?“ dostalo se mi zasloužené odpovědi.

Takže, když tady teď při pátku sedím v teplákách a tričku, nejsem takzvaně „v domácím“. Já jsem na „After Party“!

Ano, na AFTER PARTY po vcelku běžném pracovním týdnu.

Miroslav Panoš, 2. místo

Členové odborné poroty a ilustrátorka publikace

Rádi bychom představili členy poroty a autorku ilustrací a grafického návrhu obálky této publikace. Zeptali jsme se jich, co je v soutěži letos překvapilo, zaujalo, co bylo pro ně největší výzvou a čeho si na soutěžních textech a jejich autorech a autorkách nejvíce cení.

PhDr. Mgr. David Franta, Ph.D.

Učitel češtiny, dějepisu a latiny na Gymnáziu Jaroslava Vrchlického v Klatovech, literární historik a didaktik literární výchovy pro SŠ.

„V soutěži mě letos nejvíce překvapilo, že se v Plzeňském kraji našlo nemálo náctiletých i „raněletých“, kteří se odhodlali své literární texty, někdy juvenilie se začátečnickými prohřešky proti jazyku nebo kompozici, jindy již vyzrálá díla, zaslat mezi porotce naší katedry. Nebáli se přinést svou kůži na trh, myšleno – až na jeden literární okus – frazeologicky, metaforicky. Méně mě již překvapilo, že v nejvyšší kategorii, kategorii určené učitelům ZŠ a SŠ, se sešlo literárních textů tak málo. Zaneprázdněnosti vyučujících kvůli přebujelé byrokratizaci i jiným problémům současného školství rozumím díky svému úvazku na střední škole, a proto si uměleckých výkonů (vedle pedagogických) těchto kolegů velice vážím. Je povzbudivé pro budoucnost českého základního a středního školství, že v něm působí lidé tvořiví, hloubaví, vtipní, ironičtí...“

Mgr. Přemysl Krejčík, Ph.D.

Literární badatel, spisovatel, literární publicista a nakladatelský redaktor.

„Pokud mě v došlých příspěvcích něco opravdu překvapilo, šlo o vysokou kvalitu zejména prozaických příspěvků, a to v podstatě ve všech kategoriích, pochopitelně úměrně k věku autorek a autorů. Mnoho z došlých příspěvků vykazovalo známky talentu, vyzrálého

stylu a vypravěčského umu, nezřídka i originální perspektivy, byť třeba jen v zárodcích, na nichž bude nutné ještě dále pracovat. Vybrat jen malou část oceněných se ukázalo v některých kategoriích opravdu těžké a já musel na pomyslných vahách opatrně vyrovňovat a vybírat, kterému textu přiřknout vyšší hodnocení než jinému. Věřím, že přinejmenším některá jména uvedená v tomto sborníku nevidí čtenáři a čtenářky naposledy, ale že naopak nyní možná jejich nositelky a nositelé učinili první krok na nevyzpytatelné a strastiplné i radostné literární dráze, kterou budu s chutí sledovat.“

Mgr. Jiří Novotný

Odborný asistent katedry českého jazyka a literatury FPE, zaměřen na starší českou literaturu a na problematiku literatury v interdisciplinárních vztazích, emeritní pedagog na základní škole a na gymnáziu (český jazyk, dějepis, společenské vědy).

„Čte mladá generace, nebo nečte? Reprezentují dnes mladí lidé národ čtenářů, nebo se už fatálně a nenávratně odvrátili jinam... k technickým vymoženostem naší současnosti odvádějícím od čtenářství? Myslím si, že čte, a myslím si také, že žáci a studenti českých škol stále reprezentují – a zcela jistě reprezentovat ještě dlouho budou – všechny ty předchozí generace našich předků, jimž se literatura stala vášní i osudem...“

Mgr. Vladimíra Pánková, Ph.D.

Didaktička literární výchovy, příležitostná autorka literárních textů.

„Je příjemné vědět, že za časů neustále klesající čtenářské gramotnosti máme to štěstí číst autorské texty žáků, studentů i jejich učitelů, které nebyly napsány z povinnosti, ale z tvůrčí potřeby se vyjádřit. Už to samo o sobě je povzbudivé. A když se navíc mezi současnými příspěvky zablýsknou takové, které na sebe upozorní svou vyzrálostí (zejména ve vztahu k věku pisatele), mám pocit, že nic není ztraceno. Poněvadž tyto texty by nikdy nedosáhly své kvality, kdyby jejich autoři nebyli zároveň čtenáři.“

Mgr. Růžena Písková, Ph.D.

Jazyková korektorka, didaktička češtiny, příležitostná autorka literárních textů.

„V soutěži mě letos nejvíce překvapilo množství textů, ve kterých byla hlavním motivem smrt nebo setkání se smrtí, často násilnou, krutou a nesmyslnou. Přestože dobře vím, že vypravěč nebo autorský subjekt není totožný s autorem, u dětí a dospívajících pro mě bylo těžké uvěřit, že určitý autorský odstup skutečně mají. Přemýšlela jsem, jestli text, který čtu, není spíš voláním o pomoc nešťastné bytosti než uměleckým vyjádřením. Napadalo mě, že učitelé texty svých žáků jistě také četli a nejspíš se svými žáky o nich mluvili, než je poslali do soutěže. Jak těžké ty rozhovory asi musely být? Myslím, že umět rozpoznat umělecké vyjádření od volání o pomoc je na práci učitele to nejtěžší. Za tuto roli andělů strážných si pedagogů nesmírně vážím.“

Mgr. Markéta Pokorová, Ph.D.

Vyučující literárních předmětů (specializace na českou literaturu 20. a 21. století), básnířka a příležitostná redaktorka.

„Originální text – text neotřelý, svérázný, nápaditý, text vyhýbající se stereotypům, trendům a jistotám, text, kterého si vážím nejvíc. Dobře přitom vím, jak trnitá může cesta k původnosti být. Zejména začínající autoři bývají vnitřní múzou inspirováni z hlediska jazykového, avšak po obsahové stránce jen napodobují vzory, přivlastňují si již existující fikční světy nebo se zabírají módními tématy – zkrátka nekopou během tvůrčího procesu tak úplně za svůj tým. Když se pak mezi nimi najde výjimka, cením si jí. A jelikož letošní ročník takových „černých ovcí“ nabídl hned několik, jsem spokojená.“

BcA. Eliška Svobodová

Ilustrátorka a grafická designérka, studentka Fakulty designu a umění UJEP, autorka ilustrací a grafického návrhu obálky sborníku.

„Do ilustrování tohoto sborníku jsem se vrhla s velkým nadšením. Propojit do jedné ilustrace prvky ze tří nebo dokonce čtyř nesouvisejících soutěžních prací? Přetavit poezii do kresby? Takové výzvy mě vždy bavily a baví. Každý vítězný text si zasloužil svůj kousek obrazu. Skládala jsem vedle sebe konkrétní motivy, které by mě jindy nenapadlo ztvárnit společně, objevovala jsem neobvyklé souvislosti, a tak vznikaly nové kompozice. Vyřešit to abstraktně? Pff, příliš snadné.“

Statistika literární soutěže VLK 2023

Počet hodnocených soutěžních prací: 85

- poezie: 49
- próza: 36

Počet přispívajících autorů: 60

I. kategorie: 6.-7. ročník ZŠ, prima – sekunda VG

Čížková Miloslava – Lidožravá ústřice
Doicsarová Emma – Lemur Ar'riyād
Krausová Veronika, Babůrková Martina – Dvouskvrnná žirafa Ema
Kučeráková Nela – Lev
Skupová Eliška – Tajná chodba

II. kategorie: 8.-9. ročník ZŠ, tercie – kvarta VG

Cariková Magdaléna – Pod srpkem měsíce
Krumlová Anna – Nečekané události
Lucáková Anežka – Show
Matoušková Karolína – Ztracený v lese
Nová Nikol – Sklenička
Plevková Dorota – Deník
Skupová Kristýna – Co nás nezabije
Šnajdrová Ilona – Měsíc vlků
Zapletal Vít – Červená smrt

III. kategorie: 1.-2. ročník SŠ, kvinta – sexta VG

Hladíková Simona – Procházka podzimem
Hnojská Anežka – Hledání
Járová Adéla – Tichošlap
Jílková Veronika – Hořká pomsta
Kugler Ondřej – V.L.K.
Míchalová Anežka, Žitková Alžběta – Den rybičky; Počkej chvíli;
Srpek měsíce
Nováková Adéla – Jak se tvoří básnička; Odpouštím, ale nezapomínám; Tanec v bahně

Novotný Jan Nepomuk – Zloděj štěstí
Pokorná Anežka – Jak vyhrát literární soutěž, aneb jak na dokonale
humorný text
Polster Lukáš – Vzkaz Paula Romaritta
Vagnerová Marie – Maruško; Mému jedinému příteli; Těžkosti

IV. kategorie: 3.–4. ročník SŠ, septima – oktáva VG

Čermáková Nela – 1-2-3-100; Mysl; Znáš se
Eret František – Myš-pryč
Farkašová Tereza – Nedoručená pošta
Háčková Eliška – Sny o zimních svátcích
Havlová Tereza – Křišťál
Hlad Martin – Dante to zařídí; Giovanna z Valcanterti
Jiříčková Vladimíra – Zlomky kapek deště
Karhanová Jana – Egyptský gladiátor
Kolářová Denisa – Pytlíček plný bolesti
Kotíš Jáchym, Stříbrný Tomáš – Feťák; Pátek; Rok
Kříž Vojtěch – Masky; Studna pravdy; Šťastný den
Ojibe Elizabeth Uchenna – Žena ze zákoutí
Sládková Natálie – Směr Ráj
Šedivcová Barbora – Vteřinový útržek věčnosti

V. kategorie: Studenti a studentky FPE ZČU

Černá Michaela – Hlubavý čas; Jistota; Slovo tajemství
Egertová Jindřiška – Přirozenost
Hána Ondřej – Katedrála
Höflerová Veronika – Okruh kolem zvěrokruhu; Rok s kokotem; Sex
vs literatura
Lejsek František – ChadGPT; O tisícero hloupých Honzů
Mičan Jan – Dvě těla jedna duše; Krása jazyka; Leknínek
Plechátý Martin – Irem, Stojaté vody; Velrybí srdce
Rybáčková Sabina – Antediluvium
Ryška Ondřej – Honem
Říská Lucie – Směs dospívajícího patosu
Šandová Barbora – Smrt ženy
Šulcová Anna – Básně I, II, III
Tonár Martin – Jak se včelka utopila v medovině; Noir; Víno
Vrzalová Petra – Chlad
Zajíc Filip – Tma

VI. kategorie: autoři z řad učitelů ZŠ/SŠ

Pánek Petr – Odpor

Panoš Miroslav – UČITELI, pamatuj na dny odpočinku, neb víkend ti má být svatý!

Špád Štěpán – Chemik; Jmenuju se Jób; Ne-Dalí; Panenky

Počet zapojených škol: 13

Církevní gymnázium Plzeň

Gymnázium Blovice

Gymnázium Františka Křižíka, Plzeň

Gymnázium Jaroslava Vrchlického, Klatovy

Gymnázium Ludka Pika, Plzeň

Obchodní akademie, Plzeň

Pedagogická fakulta ZČU, Plzeň

Střední průmyslová škola dopravní, Plzeň

Střední průmyslová škola stavební, Plzeň

Základní škola Domažlice

Základní škola Klatovy

Základní škola a Mateřská škola Chotíkov

Základní škola Masarykova, Zruč-Senec